

DINAMISMO DO TECIDO PRODUTIVO

3.1.
Demografia empresarial

3.2.
Estrutura produtiva

3.3.
Sector exterior

3.1.

Demografía empresarial

O estancamento da actividade económica galega no ano 2011, cun incremento do PIB real do 0,3%, reflíctese nunha nova caída do número de empresas inscritas no réxime xeral da Seguridade Social e no da minaría do carbón.

En termos relativos, o número de sociedades constituídas por cada 10.000 habitantes en Galicia foi de 14,6, 0,2 máis que no ano anterior, pero 35,9 empresas por cada cen sociedades constituídas (33,2 no ano anterior) disólveronse. En 2011, en Galicia disólvense máis sociedades mercantís que na media do Estado (23,3 de cada 100 creadas).

No concernente ás empresas de economía social, o número de sociedades cooperativas e laborais a 31 de decembro de 2011 acadou, en conxunto, as 1.615 sociedades (1.663 sociedades no ano anterior), o que representa o 4,5% do total estatal. O 1,1% da poboación ocupada galega traballa nestas empresas (11.678 perso-

as), porcentaxe que chega ao 2% no conxunto do Estado.

[Empresas inscritas na Seguridade Social](#)

O número de empresas inscritas no réxime xeral da Seguridade Social e no réxime especial da minaría do carbón no derradeiro día de 2011 situouse en Galicia nas 81.125 empresas, o que representa o 6,7% do total de empresas españolas inscritas nestes dous réximes. Tal como aconteceu no ano 2008, 2009 e 2010, por cuarto ano consecutivo volveu a descender o número de empresas inscritas tanto en Galicia como en España, feito que non ocorría dende o ano 1994.

Seguindo a tendencia dous tres anos precedentes, no ano 2011 o número de empresas inscritas na Seguridade Social vai descendendo mes a mes ata acadar o número máis baixo de inscricións no mes de decembro (81.125 inscricións), descenso

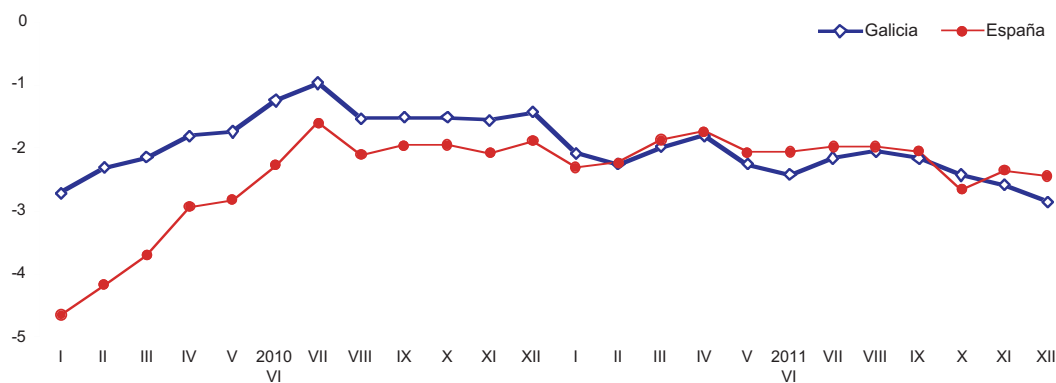
Empresas inscritas na Seguridade Social en Galicia e España 2007-2011⁽¹⁾

	Galicia					España	Galicia / España (%)
	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra		
2007	89.601	36.717	12.193	10.727	33.621	1.405.938	6,4
2008	87.472	35.946	12.093	10.591	32.538	1.332.090	6,6
2009	84.715	34.929	11.936	10.420	31.093	1.264.689	6,7
2010	83.504	34.515	11.703	10.346	30.558	1.240.847	6,7
2011	81.125	33.689	11.310	10.137	29.554	1.210.527	6,7
2011							
Xaneiro	82.461	34.131	11.579	10.214	30.120	1.227.470	6,7
Febreiro	82.374	34.102	11.579	10.199	30.088	1.229.963	6,7
Marzo	82.435	34.096	11.565	10.201	30.182	1.235.342	6,7
Abril	82.976	34.353	11.605	1.256	30.384	1.247.649	6,7
Maio	82.911	34.316	11.572	10.221	30.415	1.251.144	6,6
Xuño	83.090	34.336	11.585	10.268	30.526	1.252.674	6,6
Xullo	84.117	34.658	11.682	10.307	31.085	1.256.493	6,7
Agosto	83.384	34.352	11.640	10.222	30.757	1.237.647	6,7
Setembro	82.539	34.044	11.575	10.222	30.285	1.233.146	6,7
Outubro	82.355	34.075	11.509	10.224	30.135	1.228.602	6,7
Novembro	81.772	33.907	11.408	10.156	29.883	1.220.410	6,7
Decembro	81.125	33.689	11.310	10.137	29.554	1.210.527	6,7

(1) empresas inscritas no Réxime xeral e no Réxime especial da minaría do carbón o último día de cada período; unha mesma empresa pode ter centros de traballo en varias provincias, polo que a suma dos totais provinciais non ten porque coincidir co total da C.A.

Fonte: Ministerio de Empleo y Seguridad Social

■ 3.1.1.

Empresas inscritas na Seguridade Social en Galicia e España 2010-11⁽¹⁾

(1) empresas inscritas no Réxime xeral e no Réxime especial da minaría do carbón; taxas de variación interanual
Fonte: Ministerio de Empleo y Seguridad Social

■ 3.1.2.

só interrompido polo lixeiro incremento estacional dos meses de abril, xuño e xullo.

En comparación co acontecido no resto do Estado, o gráfico 3.1.2. reflicte como a taxa de variación interanual do número de empresas inscritas no réxime xeral e no da minaría de carbón presenta en Galicia no ano 2011, a diferenza do

acontecido no ano anterior, unha peor evolución en Galicia que no conxunto estatal, salvo no mes de outubro. Os maiores descensos da taxa interanual en Galicia corresponden aos meses de novembro e decembro de 2011, onde o número de empresas descende un 2,6% e 2,8% sobre os mesmos meses do ano anterior respectivamente. A nivel estatal, as maiores caídas prodúcense

Traballadores autónomos en Galicia e España 2011: principais características (1)

	2011			11/10	
	Galicia	España	G/E (%)	Galicia	España
Traballadores	147.288	1.947.659	7,6	-2,63	-1,57
sector de actividade					
Agricultura	41.176	252.763	16,3	-6,49	-3,45
Industria	6.791	98.067	6,9	-2,61	-3,65
Construcción	16.232	220.853	7,3	-3,28	-5,98
Servizos	83.089	1.375.976	6,0	-0,47	-0,32
situación profesional					
Sen asalariados	120.209	1.593.514	7,5	-2,29	0,12
Con asalariados	27.079	354.145	7,6	-4,12	-8,54
Sen pluriactividade	142.125	1.861.221	7,6	-2,48	-1,50
Con pluriactividade	5.163	86.438	6,0	-6,67	-3,09
sexo					
Homes	83.135	1.300.458	6,4	-2,22	-2,01
Mulleres	64.153	647.201	9,9	-3,16	-0,68
idade					
Menores de 25 anos	1.809	32.788	5,5	-0,60	-1,65
De 25 a 39 anos	35.206	549.557	6,4	-2,20	-3,04
De 40 a 54 anos	64.834	881.918	7,4	-2,54	-0,90
De 55 ou máis anos	45.439	483.396	9,4	-3,18	-1,10
nacionalidade					
Españoles	144.171	1.809.865	8,0	-2,70	-1,96
Estranxeiros	3.117	137.794	2,3	0,48	3,77
antigüidade no negocio					
Menos de 6 meses	6.528	119.866	5,4	17,47	8,25
De 6 a 11 meses	6.704	114.796	5,8	2,26	3,19
De 1 ano a 3 anos	16.527	267.710	6,2	-0,28	4,62
De 3 a 5 anos	40.239	344.382	11,7	-8,07	-8,45
5 ou máis anos	77.290	1.100.905	7,0	-1,94	-2,12
base de cotización					
Minima	113.658	1.634.321	7,0	-3,37	-1,59
Entre base/minima e 1,5 base/minima	16.118	103.610	15,6	-17,61	-8,15
Entre 1,5 e 2 base/minima	14.955	161.326	9,3	27,83	0,54
Entre 2 e 3 base/minima	1.802	30.263	6,0	7,58	7,82
Máis de 3 veces base/minima	755	18.139	4,2	5,45	8,53

(1) datos a 31 de decembro

Fonte: Ministerio de Empleo y Seguridad Social

■ 3.1.3.

nos meses de outubro co 2,7% menos que en outubro de 2010, e coinciden nos de novembro e decembro, co 2,4% menos de empresas inscritas na Seguridade Social que nos mesmos meses do ano anterior.

O maior impacto da crise en canto ao descenso en valores absolutos do número de empresas inscritas na Seguridade Social nunha análise provincial correspondeu, un ano máis, á provincia de Pontevedra, cunha caída de 1.004 empresas inscritas no derradeiro día de 2011 en relación aos datos rexistrados na mesma data do ano anterior. No caso de A Coruña, este descenso foi de 826 empresas. En termos porcentuais, as provin-

cias de Pontevedra e Lugo son as que presentan un maior descenso cunha taxa de variación interanual do -3,3%, descenso cinco décimas superior á media galega (-2,8%), sendo as porcentaxes de descenso da provincia de A Coruña e Ourense do 2,4 e do 2% respectivamente.

• Perfil do traballador autónomo

Xunto ás sociedades mercantís inscritas no réxime xeral da Seguridade Social e no réxime especial da minaría do carbón, un elemento fundamental do tecido empresarial son os traballadores autónomos. A 31 de decembro de 2011 había en Galicia un total de 228.314 afiliados por conta propia na Seguridade Social (217.880 no

réxime especial de traballadores autónomos), que representan o 7,4% do total nacional. Dese número total, 147.288 persoas son autónomos propiamente ditos, é dicir, non están integrados en sociedades mercantís, cooperativas ou outras entidades societarias, tampouco son colaboradores familiares nin están rexistrados como parte dalgún colectivo especial de traballadores, e representan o 7,6% do total estatal de autónomos propiamente ditos, un peso que se mantén inalterado a pesar do descenso do 2,6% no número de traballadores autónomos.

O perfil maioritario destes empresarios autónomos é exactamente igual ao do ano precedente, isto é o dunha persoa que traballa no sector servizos (aínda que cunha importante presenza na agricultura), sen asalariados ao seu cargo, cunha soa actividade, varón (aínda que cunha elevada presenza de mulleres), entre 40 e 54 anos (cunha importante presenza de persoas maiores de 55 anos), español, con cinco ou máis anos no seu negocio, e que cotiza pola base mínima de cotización.

En comparación co perfil medio no conxunto do Estado, cómpre salientar a elevada presenza dos autónomos galegos no sector agrícola, como o maior peso das mulleres, así como a presenza de maiores de 55 anos. Resulta destacable o incremento tanto en termos absolutos como relativos do peso en Galicia do número de autónomos cunha base de cotización comprendida entre 1,5 y 2 veces esa base mínima, que pasa do 7,7% (11.699 traballadores) no ano 2010 ao 10,2% (14.955 traballadores) no ano 2011, que representan o 14,4% do conxunto do Estado.

Dinámica empresarial

Tal como acontecía no ano 2010, no ano 2011 continúa o incremento no número de sociedades mercantís creadas, entendendo por estas, as inscritas no Rexistro Mercantil, independentemente da data na que comezan a realizar as operacións comerciais, este incremento interanual é do 1,1% en Galicia e do 6% no conxunto do Estado.

Así mesmo, cómpre salientar que as 4.085 sociedades mercantís creadas en Galicia no ano 2011 subscribiron 478 millóns de euros de capital, (o 86,7% do mesmo desembolsado) case 340 millóns de euros máis que as 4.040 sociedades mercantís creadas no ano anterior. Esas 4.085 firmas representan o 4,8% das sociedades creadas no conxunto do Estado.

O 99,2% das sociedades mercantís creadas en Galicia no ano 2011 son sociedades de responsabilidade limitada e só 32 das 4.085 creadas son sociedades anónimas, subscribindo estas 32 S.A. o 63,7% do total de capital subscrito por esas máis de catro mil sociedades creadas no ano 2011 en Galicia.

O capital subscrito polo conxunto de sociedades creadas en Galicia no último ano incrementouse un 240%, acadando os 477,7 millóns de euros, dos que foron desembolsados 414,2 millóns. Cómpre salientar que no conxunto do Estado tanto o capital subscrito como o desembolsado creceu a taxas en torno ao 170%.

Os datos do Rexistro mercantil reflicten que A Coruña foi a provincia co maior ascenso no número de sociedades constituídas, con 30 empresas máis que en 2010, seguida de Pontevedra, con 15 máis e de Lugo con 11 sociedades máis, sendo Ourense a única provincia onde segue descendendo o número de sociedades mercantís constituídas con 10 menos que no ano anterior. As provincias de Pontevedra e A Coruña concentran máis do 80% das sociedades constituídas en Galicia (1.646 empresas en Pontevedra e 1.639 empresas en A Coruña).

No que atinxe ao capital subscrito, en A Coruña, asociado ao incremento do 1,8% do número de empresas constituídas, o capital subscrito incrementábase nun 460% e o desembolsado, nun 300% respecto aos datos rexistrados en 2010.

Tomando como indicador da taxa de creación de empresas a rateo “número de sociedades constituídas por cada 10.000 habitantes”, Galicia creou no último ano 14,6 sociedades por cada

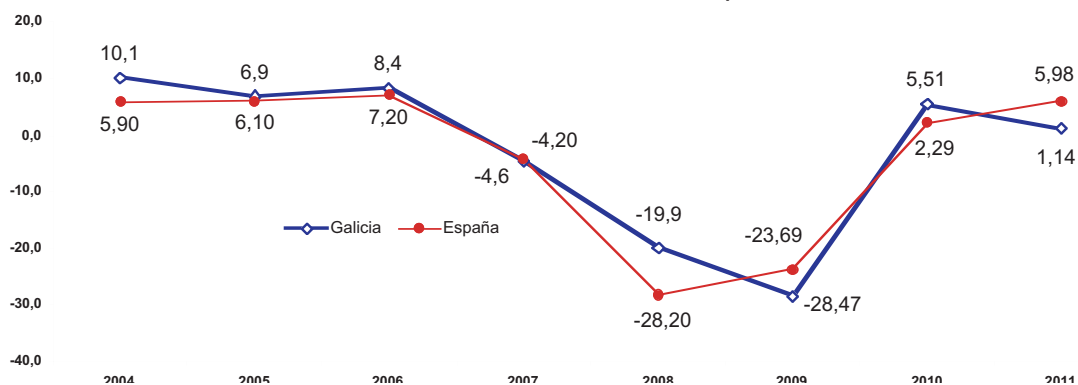
Sociedades mercantís creadas, que amplían capital e disoltas nas CC.AA. 2011 ⁽¹⁾

	creadas		amplían capital		disoltas
	número	capital suscrito (en miles de €)	número	capital suscrito (en miles de €)	
Andalucía	13.938	1.558.770	5.083	3.590.632	2.893
Aragón	1.823	2.366.350	1.143	884.780	735
Asturias	1.288	66.316	523	356.671	361
Baleares	2.282	137.132	1.234	1.468.245	788
Canarias	3.148	66.958	1.203	734.919	816
Cantabria	723	31.624	230	403.200	240
Castela e León	2.963	201.965	1.456	546.440	1.051
Castela - A Mancha	2.789	72.534	1.221	464.381	370
Cataluña	15.644	587.072	7.599	22.478.445	2.639
C. Valenciana	9.758	530.449	3.358	7.269.139	1.929
Extremadura	1.139	82.756	539	416.831	330
Galicia	4.085	477.678	1.871	3.909.560	1.466
A Coruña	1.639	272.939	759	3.420.642	535
Lugo	420	12.472	194	53.935	183
Ourense	380	67.656	225	73.836	135
Pontevedra	1.646	124.611	693	361.147	613
Madrid	18.055	14.750.092	7.626	30.254.605	4.198
Murcia	2.624	107.014	1.083	803.739	177
Navarra	902	102.460	465	364.077	127
País Vasco	3.101	190.917	1.610	2.781.159	1.460
A Rioxa	382	52.287	208	179.252	130
Ceuta e Melilla	137	1.313	21	6.900	33
Total	84.781	21.383.684	36.473	76.912.975	19.743

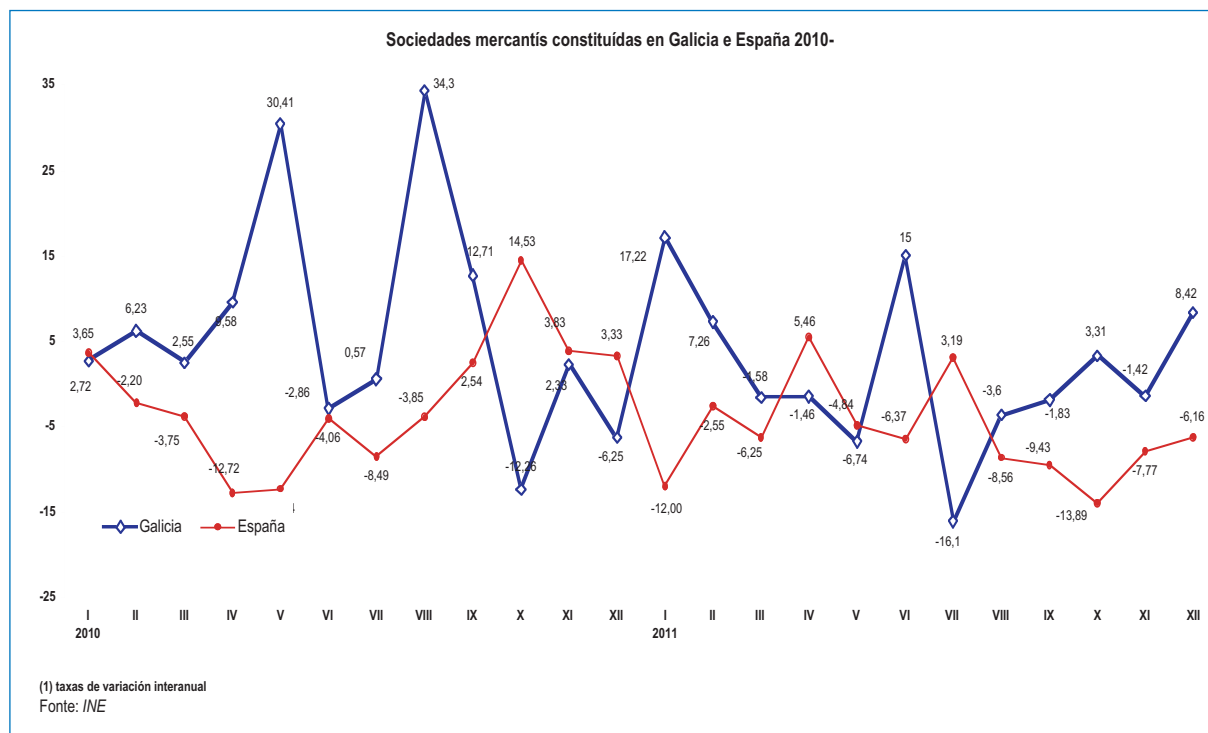
(1) datos provisionais
Fonte: INE

■ 3.1.4.

Sociedades mercantís constituídas en Galicia e España 2004-

■ 3.1.5.a.

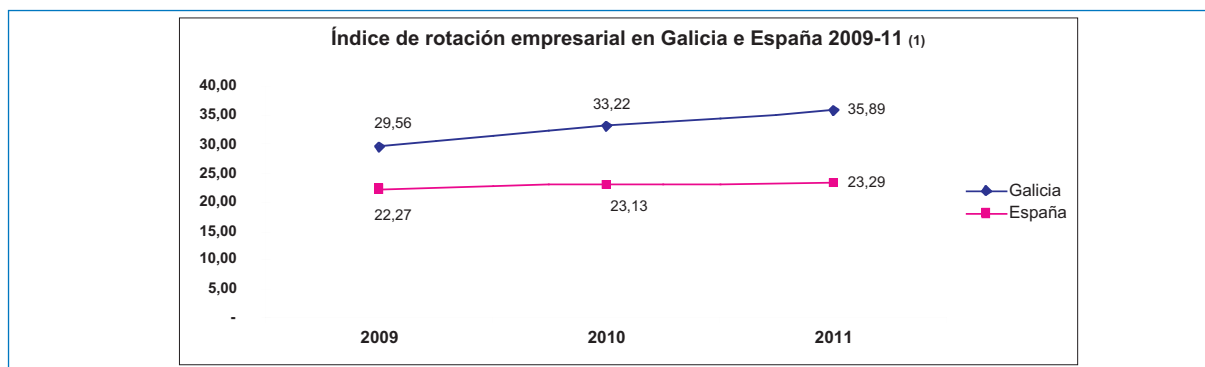
3.1.5.b.

Sociedades mercantís constituídas en Galicia e España 2010-11 (1): distribución segundo forma xurídica e capital

	Galicia		España		Galicia/España	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Total					(%)	
nº sociedades	4.040	4.085	79.994	84.781	5,1	4,8
capital					(en miles de €)	
subscrito	140.190	477.678	8.000.738	21.383.684	1,8	2,2
desembolsado	139.064	414.234	7.859.030	21.158.382	1,8	2,0
Sociedades anónimas						
nº sociedades	44	32	772	665	5,7	4,8
capital					(en miles de €)	
subscrito	11.790	304.132	1.200.802	17.423.276	1,0	1,7
desembolsado	10.664	240.689	1.059.099	17.197.973	1,0	1,4
Sociedades limitadas						
nº sociedades	3.996	4.053	79.182	84.106	5,0	4,8
capital					(en miles de €)	
subscrito	128.397	173.546	6.797.812	3.949.860	1,9	4,4
desembolsado	128.397	173.546	6.797.812	3.949.860	1,9	4,4

(1) datos provisionais
Fonte: INE

3.1.6.

3.1.7.

dez mil habitantes (18 no conxunto do Estado), situándose por diante de Estremadura, con 10,3; Castela e León con 11,6; A Rioxa, con 11,8; Asturias, con 11,9; Cantabria, con 12,2 sociedades; Castela-A Mancha, con 13,2; Aragón, con 13,5 sociedades; e no mesmo nivel que Navarra (14) e o País Vasco (14,2). Esta comparativa está influenciada polo feito de que Galicia, xunto con Castela e León, Asturias e Aragón, son as únicas Comunidades Autónomas que no ano 2011 perden poboación en relación ao ano anterior.

Pontevedra presenta no último ano considerado a taxa de creación de empresas máis elevada das catro provincias galegas, con 17,1 sociedades creadas por cada 10.000 habitantes, por debaixo da media española (18). No extremo oposto, Lugo e Ourense, así, tras unha caída do 2,5% do número de sociedades constituídas no caso da provincia de Ourense, esta provincia amosa o cociente máis baixo, cunha creación de 11,4 empresas por cada 10.000 habitantes.

No que respecta á desaparición de sociedades, no conxunto do ano 2011 o número de empresas que se disolveron en Galicia incrementouse un 9,2%. A cifra acadou as 1.466 sociedades mercantís, 124 máis que en 2010, o que representa o 7,4% das empresas disoltas en España no último ano.

Se consideramos o índice de rotación empresarial como o cociente entre o número de disolucións de empresas fronte ao de novas constituicións, na comunidade autónoma galega disolvéronse un total de 35,9 empresas por cada cen sociedades

constituídas, 12,6 máis que a media estatal. Comparada co rexistrado no ano anterior, esta rateo medrou en Galicia en 2,7 empresas máis disoltas por casa 100 creadas, mentres que o incremento foi de 0,2 en España (cadro 3.1.7.).

Este índice de rotación presenta un valor superior á media española en todas as provincias galegas, Lugo rexistra en 2011 un índice de rotación de 43,6 sociedades disoltas por cada cen constituídas, Pontevedra de 37,2, en tanto que en Ourense e A Coruña esta rateo é de 35,5 e 32,6 sociedades, respectivamente.

No ano 2011 obsérvase un incremento no número de empresas en concurso de acredores, entendidas como deudores concursais que exercen unha actividade empresarial, para distinguilas das persoas físicas concursadas que non exercen actividade empresarial (44 en Galicia en 2011). As empresas concursadas en Galicia en 2011 son 368, un 25,6% máis que no ano 2010, fronte ao incremento do 16,6% de media no conxunto do Estado. O 82,6% desas empresas concursadas en Galicia son sociedades de responsabilidade limitada (304 empresas), seguidas a moita distancia polas sociedades anónimas (44 empresas) (cadro 3.1.8.).

Segundo a actividade económica exercida pola empresa concursada, a construción, con 110 empresas (30% do total), a industria e enerxía, con 96 empresas (26% do total) e o comercio, con 70 empresas (19% do total) son as actividades que sofren un maior número de

Empresas concursadas en Galicia e España 2009-11: distribución segundo actividade económica

	Galicia				España			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Total	171	274	295	368	2.894	5.175	4.990	5.821
Agricultura e pesca	5	6	4	1	38	47	53	61
Industria e enerxía	42	76	81	96	664	1.245	1.013	1.086
Bens intermedios	18	36	33	32	275	569	415	413
Bens de capital	7	10	18	33	130	277	289	294
Bens de consumo	-	4	4	4	79	100	75	102
Bens de consumo non duradeiro	17	24	24	26	165	284	222	254
Enerxía	-	2	2	1	15	15	12	23
Construción	60	98	86	110	1.064	1.733	1.599	1.838
Edificios e promoción inmobiliaria	47	72	65	66	778	1.235	1.089	1.258
Resto	13	26	21	44	286	498	510	580
Servizos	60	81	113	138	1.058	1.871	2.039	2.319
Comercio maiorista	34	42	52	70	408	806	752	886
Comercio polo miúdo e vehículos	-	7	12	4	36	85	64	121
Transporte e almacenamento	5	13	17	24	99	195	243	250
Hostelería	2	-	6	4	69	104	165	180
Información e comunicacións	1	1	4	2	42	72	86	94
Inmobiliarias, financeiras e seguros	7	2	4	3	130	135	171	175
Actividades profesionais e técnicas	4	9	9	12	118	185	219	253
Actividades administrativas e serviz.aux.	3	2	3	6	72	152	162	181
Resto de servizos	4	5	6	13	84	137	177	179
Sen clasificar	4	13	11	23	70	279	286	517

(1) actividade económica principal, CNAE-09

Fonte: INE

■ 3.1.8.

Empresas en Galicia e España 2011 ⁽¹⁾: distribución segundo grandes ramas de actividade

	Empresas					Índice especialización das empresas galegas
	2011			11 / 10		
	España	Galicia	G / E (%)	España	Galicia	
Industria e enerxía	220.935	13.688	6,2	-9.366	-659	1,02
Industria extractiva	2.743	366	13,3	-84	-7	2,21
Industria manufactureira	196.678	12.589	6,4	-9.796	-660	1,06
Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	14.852	499	3,4	491	8	0,56
Fornecemento de auga, activ. saneamento, xestión de residuos e descontaminación	6.662	234	3,5	23	0	0,58
Construción	487.224	32.686	6,7	-23.019	-1.232	1,11
Servizos	2.542.417	150.161	5,9	-8.302	-448	0,98
Comercio por xunto e ao retalto; reparación de vehículos de motor e motocicletas	782.194	51.054	6,5	-14.621	-1.420	1,08
Transporte e almacenamento	217.064	13.024	6,0	-6.763	-193	0,99
Hostalería	287.434	20.842	7,3	-2.180	-350	1,20
Información e comunicacións	53.651	1.918	3,6	496	26	0,59
Actividades financeiras e de seguros	69.670	4.694	6,7	1.128	95	1,11
Actividades inmobiliarias	123.741	4.041	3,3	2.886	288	0,54
Actividades profesionais, científicas e técnicas	391.623	20.672	5,3	-15.872	-525	0,87
Actividades administrativas e servizos auxiliares	162.328	7.634	4,7	9.561	596	0,78
Educación	77.088	4.664	6,1	2.166	142	1,00
Actividades sanitarias e de servizos sociais	141.441	6.898	4,9	13.070	552	0,81
Actividades artísticas, recreativas e de entretenemento	73.194	4.294	5,9	517	102	0,97
Outros servizos	162.989	10.426	6,4	1.310	239	1,06
Total	3.250.576	196.535	6,0	-40.687	-2.339	1,00

(1) datos a 1 de xaneiro de 2011

Fonte: INE

■ 3.1.9.

Empresas 2011 ⁽¹⁾: principais ramas de actividade segundo o seu índice de especialización relativa

	España	Galicia	G / E (%)	Índice especialización
1 Transporte de mercadorías por vías navegables interiores	8	3	37,5	6,20
2 Serradura e cepilladura da madeira	1.279	343	26,8	4,44
3 Procesamento e conservación de peixes, crustáceos e moluscos	705	188	26,7	4,41
4 Construción naval	539	137	25,4	4,20
5 Telecomunicacións por satélite	83	18	21,7	3,59
6 Extracción de lignito	5	1	20,0	3,31
7 Transporte de pasaxeiros por vías navegables interiores	64	12	18,8	3,10
8 Extracción de cru de petróleo	12	2	16,7	2,76
9 Extracción de minerais metálicos non férreos	39	6	15,4	2,54
10 Extracción de pedra, area e arxila	2.364	340	14,4	2,38
11 Corte, entalladura e acabado da pedra	4.215	581	13,8	2,28
12 Fabricación de xeradores de vapor, agás caldeiras para calefacción central	62	7	11,3	1,87
13 Comercio por xunto de materias primas agrarias e de animais vivos	9.874	1.073	10,9	1,80
14 Fabricación de produtos de panadería e pastas alimenticias	10.842	1.171	10,8	1,79
15 Fabricación de instrumentos musicais	203	21	10,3	1,71
16 Fabricación de bebidas	4.976	502	10,1	1,67
17 Outras actividades de asistencia en establecementos residenciais	230	23	10,0	1,65
18 Outras actividades postais e de correos	6.650	658	9,9	1,64
19 Confección de roupa de vestir, salvo de peletaría	9.143	898	9,8	1,62
20 Industrias extractivas n.c.n.	161	15	9,3	1,54
21 Fabricación de produtos da moenda, amidóns e produtos amiláceos	590	53	9,0	1,49
22 Produción de gas; distribución por canalización de combustibles gasosos	79	7	8,9	1,47
23 Confección de roupa de vestir de punto	748	65	8,7	1,44
24 Actividades veterinarias	8.212	696	8,5	1,40
25 Actividades de organizacións empresariais, profesionais e patronais	4.550	380	8,4	1,38
Total empresas	3.250.576	196.535	6,0	1,00

(1) datos a 1 de xaneiro de 2011
Fonte: INE

■ **3.1.10.**

casos de concurso de acredores en Galicia no ano 2011.

Finalmente, salienta que o 18,5% do total de empresas concursadas tiñan entre 10 e 19 asalariados, así como que no ano 2011 entran en concurso de acredores 11 empresas con máis de 100 asalariados.

Tomando como referencia e explotación estatística que elabora o INE do *Directorio Central de Empresas*, o **cadro 3.1.9.** mostra as empresas existentes en Galicia no ano 2011, entendendo por empresas segundo a metodoloxía utilizada, as definidas como unha organización sometida a unha autoridade rectora, que pode ser, segundo os casos, unha persoa física, unha persoa xurídica ou unha combinación de ambas e constituída para exercer, en un ou varios lugares, unha ou varias actividades de produción de bens e servizos, así como tamén están incluídas no concepto empresas as unidades locais que se corresponden cunha empresa, ou parte da mesma, situada nunha localización xeográfica concreta, dende a que exerce actividades económicas por conta da mesma empresa.

Tendo en conta a metodoloxía sinalada, no ano 2011 existían en Galicia 196.535 empresas, o 6% do total estatal, e unhas 2.339 menos que no ano anterior. O 76,4% das empresas existentes, pertencen ao sector servizos, onde salientan por número de empresas as actividades de “comercio por xunto e ao retalho; reparación de vehículos de motor e motocicletas con máis de 50 mil empresas, seguidas das actividades de “Hostalería” e “Actividades profesionais, científicas e técnicas” con aproximadamente 20.000 empresas en ambos casos. O sector da construción acolle a 32 mil empresas e a industria e enerxía en torno a 13 mil.

Se tomamos como referencia para caracterizar a estrutura produtiva de Galicia en relación á media estatal, o índice de especialización, que mostra a participación dun determinado sector ou actividade en Galicia, con relación á participación desta actividade no total estatal; observamos que as ramas de actividade cun índice de participación relativa maior son, **cadro 3.1.10.**, as de “Transporte de mercadorías por vías navegables interiores” cun índice moi elevado do 6,2,

motivado polo reducido número de empresas existentes, e fundamentalmente as actividades de “Serradura e cepilladura da madeira”, “Procesamento e conservación de peixes, crustáceos e moluscos” e as de “Construción naval” con índices de especialización superiores a 4 nos tres casos.

Empresas de economía social

En Galicia ao longo do ano 2011 continúa o lixeiro aumento do número de cooperativas activas ou en funcionamento así como dos seus socios iniciais. A 31 de decembro de 2011, o número de sociedades situouse nas 906 (34 máis que na mesma data do ano anterior) e o de socios iniciais, en 8.355 (112 persoas máis que en 2010). A nivel estatal, existe unha importante concentración das sociedades cooperativas en Cataluña, Andalucía e a C. Valenciana, que en conxunto agrupan o 53% das cooperativas españolas e o 48,6% dos traballadores; neste senso cabe salientar o caso do País Vasco onde con só o 6,9% das cooperativas existentes no conxunto do estado, acolle ao 19,2% do total de traballadores deste tipo de sociedades.

En relación ao conxunto do Estado, Galicia acolle o 4,1% das sociedades cooperativas e o 2,9% dos traballadores neste tipo de empresas.

Ao longo do ano 2011 constituíronse en Galicia un total de 47 sociedades cooperativas, cun total de 851 socios iniciais, o que representou o 4,8% do total de cooperativas constituídas en España e o 11,2% dos socios. En relación ao ano anterior, increméntase nunha o número de cooperativas constituídas, e diminúe en 683 o número de cooperativistas das mesmas.

O maior número de cooperativas inscritas pertence á categoría de traballo asociado, con 28 sociedades, por diante das nove cooperativas de vivendas e nove agrarias. En termos do número de cooperativistas, as nove cooperativas agrarias acollen o 73,2% dos socios iniciais totais das cooperativas constituídas no ano 2011 en Galicia.

Tal como viña acontecendo en anos anteriores, o número de sociedades laborais en España descendeu ao logo do ano 2011 en 1.109 empresas, acadando a 31 de decembro deste ano as 13.465 sociedades (SA e SL). Galicia tiña 709 sociedades laborais en alta na Seguridade Social (82 menos que no ano anterior), un 5,3% do total estatal. No eido do emprego, as sociedades laborais galegas tiñan 3.323 socios iniciais, o que representa o 4,5% dos socios no conxunto do Estado (74.438 socios iniciais) (**cadro 3.1.12.**).

O número de sociedades laborais rexistradas no ano 2011 é unha máis que as existentes no ano anterior, fronte ao descenso no número de socios iniciais. Nese ano rexistráronse en Galicia un total de 48 sociedades laborais (47 en 2010 e 31 en 2009), que agruparon a 157 socios (9 menos que no ano precedente). Comparado co total estatal, Galicia acolle o 4,2%, do total das sociedades laborais rexistradas e o 3,6% total dos socios iniciais destas sociedades.

O sector servizos acolle en torno ao 72,9% das sociedades laborais rexistradas en Galicia (35 sociedades) e o 71,3% dos socios (112 socios iniciais). Salienta que, dunha banda, ao igual que o acontecido no ano anterior, no sector primario non se rexistrou ningunha sociedade laboral, e doutra, o incremento no número de sociedades laborais rexistradas no sector servizos e o descenso das sociedades laborais dos sectores da industria e construción.

No concernente ás características dos traballadores da economía social en situación de alta laboral na Seguridade Social, **cadro 3.1.14.**, en Galicia, seis de cada dez persoas que traballan nestas sociedades son homes; o 40,5% dos traballadores teñen unha idade comprendida entre 25 e 39 anos, e o 39,3%, entre 40 e 54 anos; e un 82,6% dos traballadores realiza a súa actividade a tempo completo.

Asemade, pódese destacar que máis da metade dos traballadores galegos (62,2%) -excluídos os autónomos- mantén unha relación superior a tres anos (34,8% de media no conxunto do Esta-

Sociedades cooperativas existentes nas CC.AA. 2010-11⁽¹⁾

	2010				2011				11/10	
	Sociedades	% / total	Traballadores (2)	% / total	Sociedades	% / total	Traballadores	% / total	Sociedades	Traballadores
Andalucía	4.494	20,4	56.773	19,6	4.297	19,5	55.710	19,2	-4,4	-1,9
Aragón	797	3,6	6.557	2,3	781	3,5	6.593	2,3	-2,0	0,5
Asturias	249	1,1	3.060	1,1	234	1,1	2.894	1,0	-6,0	-5,4
Baleares	210	1,0	2.612	0,9	208	0,9	2.391	0,8	-1,0	-8,5
Canarias	294	1,3	5.813	2,0	293	1,3	5.518	1,9	-0,3	-5,1
Cantabria	81	0,4	1.206	0,4	75	0,3	1.091	0,4	-7,4	-9,5
Castela-A Mancha	1.419	6,4	12.041	4,1	1.360	6,2	11.388	3,9	-4,2	-5,4
Castela e León	1.346	6,1	10.377	3,6	1.311	6,0	9.719	3,3	-2,6	-6,3
Cataluña	4.885	22,2	39.210	13,5	4.744	21,5	37.886	13,1	-2,9	-3,4
C. Valenciana	2.742	12,5	51.291	17,7	2.633	12,0	47.654	16,4	-4,0	-7,1
Extremadura	648	2,9	5.855	2,0	640	2,9	5.554	1,9	-1,2	-5,1
Galicia	872	4,0	8.243	2,8	906	4,1	8.355	2,9	3,9	1,4
Madrid	1.039	4,7	14.492	5,0	1.048	4,8	14.156	4,9	0,9	-2,3
Murcia	1.503	6,8	17.634	6,1	1.465	6,7	16.958	5,8	-2,5	-3,8
Navarra	347	1,6	6.700	2,3	343	1,6	6.794	2,3	-1,2	1,4
País Vasco	1.498	6,8	54.608	18,8	1.522	6,9	55.614	19,2	1,6	1,8
Rioxa	127	0,6	1.554	0,5	122	0,6	1.539	0,5	-3,9	-1,0
Ceuta e Melilla	44	0,2	488	0,2	40	0,2	484	0,2	-9,1	-0,8
Total	22.595	103	298.514	103	22.022	100	290.298	100	-2,5	-2,8

(1) datos ó 31 de decembro de cada ano

(2) o número de traballadores refírese ós centros de cotización

Fonte: Ministerio de Empleo y Seguridad Social

■ 3.1.11.

Sociedades laborais existentes nas CC.AA. 2010-11⁽¹⁾

	2010				2011				11/10	
	Sociedades	% / total	Traballadores	% / total	Sociedades	% / total	Traballadores	% / total	Sociedades	Traballadores
Andalucía	3.410	23,4	17.483	21,4	3.168	23,5	16.076	21,6	-7,1	-8,0
Aragón	509	3,5	2.064	2,5	478	3,5	1.830	2,5	-6,1	-11,3
Asturias	512	3,5	3.078	3,8	500	3,7	2.973	4,0	-2,3	-3,4
Baleares	147	1,0	749	0,9	139	1,0	729	1,0	-5,4	-2,7
Canarias	464	3,2	2.032	2,5	440	3,3	2.015	2,7	-5,2	-0,8
Cantabria	121	0,8	1.001	1,2	120	0,9	1.026	1,4	-0,8	2,5
Castela -A Mancha	1.372	9,4	6.607	8,1	1.231	9,1	5.553	7,5	-10,3	-16,0
Castela e León	768	5,3	3.245	4,0	635	4,7	2.687	3,6	-17,3	-17,2
Cataluña	1.305	9,0	7.421	9,1	1.217	9,0	6.635	8,9	-6,7	-10,6
C. Valenciana	1.140	7,8	5.937	7,3	1.048	7,8	5.283	7,1	-8,1	-11,0
Extremadura	361	2,5	2.069	2,5	324	2,4	1.719	2,3	-10,2	-16,9
Galicia	791	5,4	3.570	4,4	709	5,3	3.323	4,5	-10,4	-6,9
Madrid	1.570	10,8	9.107	11,1	1.471	10,9	8.736	11,7	-6,3	-4,1
Murcia	812	5,6	4.989	6,1	773	5,7	4.846	6,5	-4,8	-2,9
Navarra	415	2,8	3.007	3,7	396	2,9	2.791	3,7	-4,6	-7,2
País Vasco	815	5,6	9.065	11,1	762	5,7	7.918	10,6	-6,5	-12,7
Rioxa	50	0,3	271	0,3	43	0,3	220	0,3	-14,0	-18,8
Ceuta e Melilla	12	0,1	77	0,1	11	0,1	78	0,1	-8,3	1,3
Total	14.574	100	81.772	100	13.465	100	74.438	100	-7,6	-9,0

Fonte: Ministerio de Empleo y Seguridad Social

■ 3.1.12.

Sociedades laborais rexistradas en Galicia e España 2010-11: distribución sectorial

	Galicia				España			
	2010		2011		2010		2011	
	sociedades	socios	sociedades	socios	sociedades	socios	sociedades	socios
Total	47	166	48	157	1.252	4.590	1.145	4.336
Agrario	-	-	-	-	21	72	20	67
Non agrario	47	166	48	157	1.231	4.518	1.125	4.269
Industria	15	57	8	30	178	674	173	856
Construción	7	20	5	15	159	549	126	479
Servizos	25	89	35	112	894	3.295	826	2.934

Fonte: Ministerio de Empleo y Seguridad Social

■ 3.1.13.

Traballadores da economía social en Galicia e España 2011⁽¹⁾: principais características

	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	España
	(%)					
sexo						
varóns	59,9	59,3	61,6	61,0	58,6	55,2
mulleres	40,1	40,7	38,4	39,0	41,4	44,8
idade						
menores de 25 anos	5,2	5,7	7,0	3,2	5,2	6,3
de 25 a 39 anos	40,5	39,6	45,0	37,4	41,4	42,9
de 40 a 54 anos	39,3	38,4	37,1	43,8	39,0	38,9
de 55 anos ou máis	15,0	16,2	10,9	15,6	15,4	11,9
nacionalidade						
española	97,0	98,0	93,3	97,6	97,3	91,3
estranxeira	3,0	2,0	6,7	2,4	2,7	8,7
tipo de relación						
indefinida	80,7	78,1	84,5	84,0	78,9	75,3
temporal	19,3	21,9	15,5	16,0	21,1	24,7
tipo de xornada						
tempo completo	82,6	77,1	88,2	90,0	79,7	81,3
tempo parcial	17,4	22,9	11,8	10,0	20,3	18,7
antigüidade no negocio						
ata 6 meses	15,3	20,5	10,2	9,1	15,7	32,8
de 6 meses a 1 ano	6,6	7,7	7,4	5,3	5,8	7,2
de 1 a 3 anos	16,0	16,4	15,0	17,2	15,2	15,2
de 3 a 5 anos	13,4	13,3	16,3	10,1	14,3	11,8
máis de 5 anos	48,8	42,2	51,1	58,4	49,0	33,0
tamaño da sociedade						
0-5 traballadores	22,9	22,5	31,9	15,7	23,7	
6-10 traballadores	16,9	17,5	18,4	12,2	18,5	
11-25 traballadores	17,6	22,6	15,8	11,3	17,0	
26-50 traballadores	13,5	13,3	10,0	9,0	18,1	
51-100 traballadores	8,9	8,2	13,4	7,0	8,9	
101-250 traballadores	9,2	9,1	9,2	2,4	13,6	
máis de 250 traballadores	11,1	6,8	1,4	42,5	0,1	
sector de actividade						
agricultura	7,4	4,5	9,5	17,7	1,1	
industria	30,3	21,7	36,2	39,3	29,4	
construción	9,4	8,5	7,3	12,0	9,3	
servizos	53,0	65,4	47,0	31,0	60,2	

(1) traballadores en situación de alta na Seguridade Social a 31 de decembro

Fonte: Ministerio de Empleo y Seguridad Social

■ 3.1.14.

Certificación emitida por AENOR 2010-11 ⁽¹⁾: distribución segundo norma

tipo	norma	2010	2011
certificación da calidade			
Sistemas de xestión da calidade ISO 9001	ISO 9001	1.225	1.326
Sistemas de xestión da calidade da industria do automóbil	ISO/TS 16949	22	25
Sistemas de xestión da calidade da industria aeroespacial	UNE-EN 9100	3	8
Sistemas de xestión da calidade en produtos sanitarios	ISO 13485	4	4
Sistemas de xestión da calidade en empresas de transporte sanitario	UNE 179002	4	7
Sistema de xestión da calidade en centros técnicos de tacógrafos dixitais	UNE 66926	8	8
Sistemas de xestión da calidade en servizos de TIC's	UNE-ISO/IEC 20000-1	5	9
certificación da I+D+i			
Sistemas de xestión da I+D+i	UNE 166002	16	28
certificación medioambiental			
Sistemas de xestión medioambiental	ISO 14001:2004	505	591
Verificación EMAS	Reglamento CE 1221/2009	86	94
Sistema de xestión enerxética	ISO 50001	0	2
Cadena de custodia de produtos forestais	CdC	55	86
certificación de seguridade e saúde laborais			
Sistema de xestión de seguridade e saúde no traballo	OHSAS 18001	138	162
Auditoría regulamentaria prevención riscos laborais	Lei 31/1995	75	87
Sistema de xestión da seguridade da información	UNE-ISO/IEC 27001	15	17
Sistema de xestión da inocuidade dos alimentos	UNE-EN ISO 22000	13	13
Certificación de Protocolos Privados IFS International Food Standard	IFS	7	11
Certificación de Protocolos Privados BRC Global Standard for Food Safety	BRC	7	8

(1) certificados emitidos a empresas galegas a 31 de decembro de cada ano
Fonte: AENOR

■ 3.1.15.

do) e que un 15,3% dos traballadores mantén unha relación inferior a seis meses (32,8% de media estatal).

O tamaño das sociedades de economía social galegas é reducido de xeito que no 39,8% das sociedades traballan menos de 10 persoas (esta porcentaxe ascende ao 50,3% na provincia de Lugo), e no 20,3% das mesmas hai máis de cen traballadores (44,9% en Ourense).

Esforzo pola calidade

Dentro dos indicadores do nivel de competitividade están as certificacións de calidade emitidas no territorio, entendendo a certificación como un proceso no que unha entidade acreditada confirma o cumprimento dos requisitos establecidos nunha norma técnica. As certificacións poden ser de sistemas de xestión (empresas) ou de produtos e/ou servizos específicos (marcas).

A “Asociación Española de Normalización y Certificación” leva a cabo cinco tipos de certifi-

cacións: de calidade, de I+D+i, medioambientais, de seguridade e xestión de riscos e de responsabilidade social.

As certificacións de calidade acreditan o cumprimento das normas da familia das ISO 9001, normas de xestión da calidade para que a organización demostre a súa capacidade para proporcionar de forma coherente produtos e servizos que cubran os requisitos do cliente e os regulamentos aplicables. En Galicia no ano 2011 existen 1.387 certificacións de calidade emitidas por AENOR, 116 máis que no ano anterior. As certificacións da I+D+i son 28 fronte ás 16 do ano anterior.

As certificacións de seguridade e xestión de riscos, son certificacións baseadas nos estándares internacionais en materia de seguridade e saúde laboral, existindo en Galicia 298 certificacións, 255 no ano 2010.

Finalmente as certificacións medioambientais engloban diferentes campos, como a xestión

ambiental, eficiencia enerxética ou o cambio climático entre outros, existindo no ano 2011 en Galicia 773 certificacións medioambientais, 127 máis que no ano precedente. ■

3.2.

Estrutura produtiva

O Produto Interior Bruto (PIB) real a prezos de mercado, prezos correntes, rexistrou no conxunto do ano 2011 unha taxa de crecemento positiva do 0,3%, catro décimas por debaixo da media española.

As taxas de variación interanual do VEB a prezos de mercado por ramas de actividade mostran resultados negativos, agás nas ramas agraria e pesqueira, e servizos, con incrementos do 2,3% e do 1,1%, respectivamente. Así, observamos como a rama industrial varía o seu valor engadido bruto a taxas interanuais inferiores ás do ano 2010 nun -1,8%, mentres que a construción ralentiza a intensidade na redución do seu VEB pm, sendo a taxa de variación interanual do -3,1%, cando no ano anterior fora do -7,3%.

Tendo en conta as taxas de crecemento da economía de Galicia e de España, o peso relativo da economía galega no total estatal mantense relativamente constante ao longo dos últimos dez anos, en torno ao 5,2%. Como reflicte o **gráfico 1.5.1**. [*Participación da produción, a poboación e o*

emprego galego no total español 2003-11], o peso do PIB galego a prezos de mercado no total estatal sitúase no 5,1% en 2003 e no 5,4% en 2011.

O estancamento da actividade económica no ano 2011 tradúcese nun forte incremento do desemprego así como na caída da ocupación. En 2011, as taxas de variación interanual da poboación ocupada son negativas en todos os sectores, agás na industria, aínda que afecta de maneira máis intensa á construción, cunha taxa de variación interanual negativa do 13,2%. No sector primario o descenso foi do -4,%, e nos servizos, dun -0,6%.

A produtividade aparente do factor traballo, medida como o cociente entre o PIB a prezos de mercado (prezos correntes) e a ocupación, tras unha medra do 3,4% respecto ao ano anterior, situouse en Galicia nos 53.252 euros por ocupado (o 89,8% da media española, cando no ano anterior esta porcentaxe era do 90,4%).

O sector primario presenta a produtividade apa-

VEB e emprego 2010-11 : distribución segundo sectores económicos

	VEB (1)		Emprego (2)	
	2010	2011	2010	2011
	(taxas de variación interanuais) (3)			
Total	0,1	0,3	-2,8	-2,7
Ramas agraria e pesqueira	3,2	2,3	-3,7	-2,4
Ramas industriais	0,4	-1,8	-5,4	-4,4
Construción	-7,3	-3,1	-10,2	-11,7
Servizos	1,5	1,1	-0,8	-0,9

(1) VEBpm, índices de volume encadenados; base 2008; datos corrixidos a efectos estacionais e de calendario (consulta: 01-06-2012)

(2) os datos do emprego corresponden a postos de traballo equivalentes a tempo completo

(3) os datos son de avance

Fonte: IGE

■ 3.2.1.

VEB das CC.AA. 2011 (1): distribución segundo ramas de actividade

	Agricultura, ganadería e pesca		Industria		Construción		Servizos		Total	
	(%) / VEB		(%) / VEB		(%) / VEB		(%) / VEB		(%) / VEB España	
Andalucía	6.289.116	24,2	14.768.526	8,9	17.165.459	15,2	95.418.703	14,0	145.451.711	13,6
Aragón	1.297.052	5,0	7.088.624	4,3	3.992.382	3,5	18.951.572	2,8	34.098.225	3,2
Asturias	441.255	1,7	4.637.206	2,8	2.782.550	2,5	13.432.565	2,0	23.175.286	2,2
Baleares	201.773	0,8	2.034.004	1,2	2.866.005	2,5	19.576.493	2,9	26.859.091	2,5
Canarias	413.399	1,6	3.319.622	2,0	3.578.232	3,2	31.032.905	4,6	41.732.626	3,9
Cantabria	280.133	1,1	2.563.903	1,5	1.588.720	1,4	7.778.063	1,1	13.289.887	1,2
Castela e León	3.663.203	14,1	11.172.650	6,7	6.164.674	5,5	31.822.431	4,7	57.490.915	5,4
Castela-A Mancha	2.439.661	9,4	7.213.843	4,3	5.094.495	4,5	20.147.164	3,0	37.978.843	3,5
Cataluña	2.428.902	9,4	39.168.952	23,5	18.422.790	16,3	124.037.456	18,2	200.323.285	18,7
C. Valenciana	1.797.388	6,9	15.844.470	9,5	12.314.939	10,9	64.626.769	9,5	102.941.902	9,6
Extremadura	1.069.892	4,1	2.069.971	1,2	2.524.002	2,2	10.407.364	1,5	17.491.441	1,6
Galicia	2.582.376	10,0	10.125.425	6,1	6.838.252	6,0	33.448.566	4,9	57.677.746	5,4
Madrid	261.162	1,0	18.759.819	11,3	16.806.487	14,9	138.223.614	20,3	189.431.951	17,7
Murcia	1.371.333	5,3	4.034.278	2,4	3.095.306	2,7	17.380.982	2,6	28.169.079	2,6
Navarra	513.299	2,0	5.234.886	3,1	1.765.548	1,6	9.691.817	1,4	18.726.002	1,7
País Vasco	459.102	1,8	16.292.042	9,8	6.889.245	6,1	37.529.455	5,5	66.575.414	6,2
A Ríoxa	430.881	1,7	2.022.686	1,2	876.946	0,8	4.177.187	0,6	8.171.154	0,8
Ceuta e Melilla	4.073	0,0	139.093	0,1	262.968	0,2	2.278.226	0,3	2.921.577	0,3
Total	25.944.000		166.490.000		113.029.000		679.961.332		1.072.506.135	

(1) VEB a prezos básicos (prezos correntes) en miles de euros; datos de primeira estimación
Fonte: INE

■ 3.2.2.

rente máis baixa, acadando o 90,9% da media española. A produtividade aparente do sector da construción é do 92,3% da media estatal, mentres que nos sectores servizos e industria, a produtividade aparente do factor traballo sitúase no último ano no 90,7% e 88,5% da media española respectivamente.

Sector primario e industrias relacionadas

O VEB a prezos básicos xerado en Galicia polas actividades do sector primario (sen considerar as

actividades industriais) experimentou en 2011 unha taxa de crecemento positiva respecto á produción do ano anterior. No último ano, a actividade produtiva neste sector, medida pola taxa de variación do seu valor engadido bruto, incrementase un 2,3%, incremento inferior ao experimentado no ano anterior que foi do 3,2%. Dende a perspectiva trimestral, as taxas interanuais de crecemento experimentaron valores positivos nos catro trimestres do ano, sendo a máis elevada a rexistrada no primeiro trimestre, cun 4,5%, inferiores, en todo caso ás taxas de variación acadadas no terceiro e cuarto trimestre do ano

Distribución xeral da terra en Galicia e España 2011

	Galicia		España		G/E
	(en ha.)	(%)	(en ha.)	(%)	(%)
Superficie Agraria Útil	861.954	29,1	25.491.558	50,4	3,4
Superficie cultivada	379.294	12,8	17.095.451	33,8	2,2
Cereais gran	37.134	1,3	6.147.707	12,16	0,6
Leguminosas gran	683	0,0	403.698	0,80	0,2
Tubérculos consumo humano	13.690	0,5	56.992	0,11	24,0
Industriais	32	0,0	1.130.368	2,24	0,0
Forrageiras	228.665	7,7	975.919	1,93	23,4
Hortalizas e flores	3.983	0,1	202.433	0,40	2,0
Barbeitos	27.909	0,9	3.086.909	6,11	0,9
Frutais cítricos	208	0,0	311.584	0,62	0,1
Frutais non cítricos	19.014	0,6	1.006.619	1,99	1,9
Viñedo	26.532	0,9	985.005	1,95	2,7
Olivar	3	0,0	2.580.577	5,11	0,0
Outros cultivos leñosos	-	-	48.218	0,10	0,0
Viveiros	604	0,0	19.416	0,04	3,1
Invernadeiros vacíos	55	0,0	32.203	0,06	0,2
Hortos familiares	20.782	0,7	107.803	0,21	19,3
Prados e pasteiros	482.660	16,3	8.396.107	16,6	5,7
Superficie forestal	1.782.914	60,3	18.799.919	37,2	9,5
Chopo	663	0,0	137.300	0,3	0,5
Coníferas	323.961	11,0	5.583.329	11,0	5,8
Frondosas crecemento lento	294.907	10,0	3.379.579	6,7	8,7
Frondosas crecemento rápido	275.871	9,3	646.937	1,3	42,6
Coníferas e frondosas	277.556	9,4	1.737.238	3,4	16,0
Matorral	609.956	20,6	7.315.536	14,5	8,3
Outras superficies	312.973	10,6	6.245.031	12,4	5,0
Erial	2.305	0,1	1.037.504	2,1	0,2
Espartizal	-	-	221.477	0,4	-
Baldío	51.432	1,7	1.013.158	2,0	5,1
Improdutivo	35.301	1,2	1.034.603	2,0	3,4
Non agrícola	207.329	7,0	2.366.273	4,7	8,8
Autas interiores	16.606	0,6	572.016	1,1	2,9
Superficie total	2.957.840	100	50.536.506	100	5,9

Fonte: Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente

■ 3.2.3.

2010, as máis elevadas dende o comezo da crise no ano 2008.

En termos absolutos, o Valor Engadido Bruto en termos correntes xerado polo sector (sen considerar as actividades industriais relacionadas) acadou en 2011, segundo os datos da Contabilidade rexional do INE, os 2.582,4 millóns de euros, o que representa o 10% do VEB xerado polo sector no conxunto das CC.AA (8,9% no ano anterior). Galicia ascende ata o terceiro posto entre as comunidades con maior importancia relativa, por detrás de Andalucía e Castela e León.

No que atinxe ao peso do VEB agrario no conxunto da economía galega, cómpre salientar que o sector primario galego ten un peso superior ao

rexistrado no conxunto do Estado, ao representar o 4,5% do seu VEB a prezos básicos xerado (prezos correntes), 2,1 puntos por riba da media en España.

En termos de emprego, no ano 2011 continúa o proceso de redución do mesmo nas ramas de actividade agraria e pesqueira. Segundo os datos da EPA, o número de traballadores ocupados no conxunto das actividades relacionadas coa agricultura, gandaría, caza, silvicultura, pesca e acuicultura descendeu en 3.400 persoas (un 3,9% respecto ao ano anterior), acadando as 83.200 persoas. A importancia relativa da ocupación no total galego acadou no ano 2011 o 7,7%, porcentaxe similar á do ano precedente. Comparado co total estatal, Galicia acolle o 10,9% das persoas

Prezo medio do leite en Galicia e España 2005-11 ⁽¹⁾

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	(en €/100 litros)						
Galicia	29,71	29,61	36,53	36,84	28,74	29,02	30,05
España	31,25	30,51	36,41	39,08	30,02	30,26	32,23
Diferencial Galicia / España	-1,54	-0,90	0,12	-2,24	-1,28	-1,24	-2,18

(1) prezos percibidos polos produtores

Fonte: Consellería do Medio Rural

■ 3.2.4.

Producción de leite de vaca en explotacións nas CC.AA. 2010-11 ⁽¹⁾

	2010		2011		11/10	
	(en miles de tm.)	(%)	(en miles de tm.)	(%)	(%)	(en miles de tm.)
Andalucía	477,7	7,8	461,2	7,5	-3,5	-16,5
Aragón	90,3	1,5	113,9	1,8	26,1	23,6
Asturias	558,1	9,1	538,9	8,7	-3,4	-19,2
Baleares	80,0	1,3	61,2	1,0	-23,5	-18,8
Cantabria	423,3	6,9	426,6	6,9	0,8	3,3
Castela e León	901,6	14,6	803,2	13,0	-10,9	-98,4
Castela-A Mancha	187,5	3,0	630,5	10,2	236,3	443,0
Cataluña	622,4	10,1	622,4	10,1	0,0	0,0
C. Valenciana	47,4	0,8	51,6	0,8	8,9	4,2
Extremadura	32,2	0,5	29,5	0,5	-8,4	-2,7
Galicia	2.407,7	39,1	2.334,6	37,9	-3,0	-73,1
Madrid	61,2	1,0	59,4	1,0	-3,0	-1,8
Murcia	33,6	0,5	45,4	0,7	35,1	11,8
Navarra	187,6	3,0	206,3	3,3	10,0	18,7
País Vasco	198,3	3,2	174,8	2,8	-11,8	-23,5
A Rioxa	14,5	0,2	14,9	0,2	2,8	0,4
Total	6.357,1	103	6.160,1	100	-3,1	-197,0

(1) vendas á industria (entregas declaradas polos compradores); datos provisionais

Fonte: Consellería do Medio Rural e do Mar e Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente

■ 3.2.5.

ocupadas nestas ramas de actividade, igual que no ano 2010.

No que atinxe á distribución xeral da terra, o **cadro 3.2.3.** reflicte a súa desigual distribución en Galicia e no conxunto do Estado. Dunha banda, a superficie agraria útil (SAU) representa en Galicia o 29,1% da súa superficie xeográfica, moi por baixo da media estatal, cun 50,4%. Esta diferenza ven explicada, fundamentalmente, polo feito de que a importancia relativa da superficie cultivada é do 12,8% en Galicia mentres que en España, esta ascende ata o 33,8%. Doutra banda, cómpre salientar que a superficie forestal representa en Galicia o 60,3% da superficie total galega, ascendendo esta porcentaxe ao 37,2%, no conxunto do Estado. O peso relativo da superficie correspondente a prados e pas-

teiros é similar en Galicia e España, en torno a un 16%.

•Subsector agrogandeiro

A diferenza do acontecido no ano 2010, o ano 2011 caracterizouse por un descenso no consumo de elementos fertilizantes en Galicia, redución que se produce no caso dos fertilizantes nitroxenados e fosfatados mestres que o consumo de fertilizantes potásicos permanece constante. No último ano consumíronse un total de 38,9 miles de toneladas de elementos fertilizantes, un 20,1% menos que no ano anterior, manténdose, sen embargo, como a novena comunidade en canto ao consumo dos mesmos, por detrás de Castela-León, Andalucía, Castela-A Mancha, Aragón, a Comunidade Valenciana, Cataluña, Murcia e Extremadura. Comparado co total estatal,

Cotas leiteiras nas CC.AA. na campaña 2010-11: principais datos

	Cota leiteira		Transferencias		Cesións aprobadas	
	(nº)	(tm.)	(nº)	(tm.)	(nº)	(tm.)
Andalucía	739	431.928,9	10	4.138,0	198	24.153
Aragón	84	96.444,8	2	766,0	33	3.690
Asturias	2.875	590.133,4	97	15.572	951	55.942
Baleares	213	84.401,0	-	-	65	6.037
Cantabria	1.849	443.304,5	65	12.499	643	40.302
Canarias	-	-	-	-	-	-
Castela-A Mancha	288	185.102,8	4	2.933	44	7.365
Castela e León	2.162	790.344,6	69	14.989	591	48.990
Cataluña	786	601.944,0	18	10.134	276	34.043
C. Valenciana	29	46.798,9	-	-	4	650
Extremadura	121	29.449,1	2	725	36	2.365
Galicia	12.715	2.303.135,7	382	61.998	3.154	138.437
Madrid	72	63.670,3	-	-	34	5.068
Murcia	27	41.057,5	-	-	1	210
Navarra	255	202.192,2	10	3.238	51	3.666
País Vasco	541	213.227,4	9	2.915	260	22.501
A Rioxa	14	13.656,3	-	-	5	319
Total	22.770	6.136.791,3	668	129.907	6.346	393.738
Galicia / España (%)	55,8	37,5	57,2	47,7	49,7	35,2

Fonte: Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente

■ 3.2.6.

Galicia empregou o 2,5% do total consumido en España, 0,5 puntos porcentuais menos que en 2010.

O prezo medio por litro de leite de Galicia no ano 2011 (cadro 3.2.4.) foi de 30 céntimos de euro, lixeiramente superior ao do ano anterior, pero inferior ao prezo medio estatal (0,32€ por litro) e moi inferior ao prezo acadado nos anos 2007 ou 2008.

A produción de leite de vaca diminuíu en Galicia no ano 2011 un 3% en relación ao ano anterior, o que supón 73 mil toneladas menos. A produción de leite acadou os 2,3 millóns de toneladas, o 38% da produción total de leite do Estado español.

A cota leiteira dispoñible na comunidade autónoma de Galicia na campaña 2010/11, **cadro 3.2.6.**, foi de 2.303 miles de toneladas, o que representa o 37,5% da cota leiteira total de España, estando en Galicia o 55,8% das explotacións con dereito a cota. A pesar da medra do volume total de toneladas por explotación con cota, que ascendeu nesa campaña a 181 miles de toneladas (270 miles de toneladas no conxunto do Estado), Galicia segue a ser a C.A. con menor

rateo cota/explotación, seguida de Asturias, con 205 toneladas de cota por explotación.

A análise da produción no subsector agrogandeiro cómpre finalizala facendo referencia aos principais datos da produción de produtos agroalimentarios galegos con indicativo de calidade. No caso concreto da agricultura, os produtos acollidos ás distintas denominacións de calidade son o viño, augardente e licores, agricultura ecolóxica, grelos de Galicia, castaña, tarta de Santiago, pemento do Couto, pataca, pemento de Herbón, faba de Lourenzán e pan de Cea, e no caso da gandería, o queixo, a “ternera gallega”, o lacón e o mel (**cadro 3.2.7.**).

• Subsector mar-industria

O ano 2011 presentou un descenso da produción pesqueira e marisqueira total das distintas lonxas galegas. Esta descendeu un 2,1% en relación á produción do ano anterior, acadando un total de 183 miles de toneladas. Polo contrario, no último ano increméntase o valor en primeira venda, seguindo a tendencia do ano anterior, nun 3,6%, ata acadar un valor de 475 millóns de euros.

Os peixes segue sendo o grupo de especies máis

Produtos galegos con indicativo de calidade 2011

Viños con denominación de orixe protexida	Ribeiro	Valdeorras	Rias Baixas	Monterrei	Ribeira Sacra
Viticultores	6.053	1.552	6.659	348	2.896
Adegas	100	46	181	25	93
Superficie inscrita (en ha.)	2.805	1.159	3.974	394	1.283
Producción (en hl.)	80.006	35.149	174.300	10.243	34.090
Denominacións xeográficas de augardentes e licores (1)	Augardente de Galicia	Augardente de Herbas de Galicia	Licor Café de Galicia	Licor de Herbas de Galicia	
Produtores	131	131	131	131	
Destiladores	30	30	30	30	
Locais de envellecemento	17	17	17	17	
Elaboradores-embotelladores	37	37	37	37	
Producción (en litros)	113.651	900	36.470	64.254	
IXP Pataca de Galicia					
Produtores	89				
Amacenistas-ensavadores	10				
Superficie controlada (en ha.)	254				
Producción certificada	5.266				
IXP Ternera Gallega					
Gandeiros	7.508				
Matadoiros	23				
Sás de despezamento	11				
Canais certificadas	79.875				
Producción certificada (en tm.)	17.013				
IXP Lacón Gallego					
Explotacións	175				
Ind. cárnicas elaboración	40				
Producción certificada (en pezas)	7.092				
Producción (en kg.)	25.009				
Queixos con DOP	Queixo Tetilla	Arzúa - Ulloa	San Simón da Costa	Queixo do Cebreiro	
Queixerías	37	24	11	4	
Producción (en kg.)	1.937.685	3.431.814	410.477	32.635	
DOP Pemento de Herbón					
Produtores	51				
Amacenistas-ensavadores	7				
Superficie controlada (en ha.)	36,00				
Producción certificada	124.083				
IXP Mel de Galicia					
Apicultores	341				
Colmeas	31.581				
Envasadores	35				
Mel certificada (en kg.)	342.956				
Agricultura ecolóxica					
Superficie inscrita		15.303			
Agricultores		289			
Gandeiros		195			
Elaboradores, importadores e comercializadores		102			
IXP Pan de Cea					
Fornos	18				
Produto certificado (en ha.)	360.670				
IXP Faba de Lourenzá					
Produtores	52				
Almacenistas-ensavadores	7				
Superficie controlada (en ha.)	24				
Faba certificada (en kg.)	7.026				
IXP Grelos de Galicia					
Produtores	218				
Almacenistas-ensavadores	7				
Superficie controlada (en ha.)	116				
Producción certificada (en kg.)	304.276				
IXP Castaña de Galicia					
Produtores	109				
Almacenistas-ensavadores	9				
Superficie controlada (en ha.)	802				
Producción certificada (en kg.)	68.360				
IXP Tarta de Santiago					
Obradoiros	12				
Producción certificada (en kg.)	18.809				
DOP Pemento do Couto					
Produtores	24				
Almacenistas-ensavadores	2				
Superficie controlada (en ha.)	2				
Producción certificada (en kg.)	52.958				

IXP: Indicación Xeográfica Protexida; DOP: Denominación de Orixe Protexida

(1) nestas 4 denominacións, os rexistros de produtores de subprodutos, destiladores, locais de avellecemento e elaboradores son comúns a todas
Fonte: Consellería do Medio Rural

■ 3.2.7.

Actividade pesqueira e marisqueira 2010-11: distribución segundo grandes grupos de especies

	Produción			Valor		
	2010	2011	11/10	2010	2011	11/10
	(en kg.)		(%)	(en €)		(%)
Total	187.394.703	183.501.328	-2,1	458.381.007	474.846.996	3,6
Algas	55.472	82.964	49,6	28.358	52.421	84,9
Bivalvos	8.528.258	8.722.063	2,3	69.315.331	67.486.733	-2,6
Cefalópodos	11.962.418	11.663.627	-2,5	30.799.412	39.446.143	28,1
Crustáceos	1.305.954	1.306.424	0,0	24.533.945	22.356.383	-8,9
Equinodermos	629.900	659.195	4,7	1.793.013	1.875.573	4,6
Gasterópodos	8.909	6.593	-26,0	18.522	12.351	-33,3
Peixes	164.691.208	160.878.020	-2,3	331.036.316	342.972.107	3,6
Poliquetos	4.838	4.653	-3,8	210.693	203.434	-3,4
Resto das descargas	207.745	177.789	-14,4	645.417	441.852	-31,5
A Coruña	89.416.385	80.355.054	-10,1	173.152.296	177.220.224	2,3
Algas	24.833	23.150	-6,8	13.293	17.615	32,5
Bivalvos	3.548.018	4.287.517	20,8	28.761.993	30.723.680	6,8
Cefalópodos	4.806.191	4.808.253	0,0	12.967.151	17.100.329	31,9
Crustáceos	746.540	762.442	2,1	14.586.292	13.064.792	-10,4
Equinodermos	349.711	380.983	8,9	895.373	975.725	9,0
Gasterópodos	3.990	150	-96,2	8.964	263	-97,1
Peixes	79.818.229	69.992.693	-12,3	115.428.851	114.998.110	-0,4
Poliquetos	3.500	3.006	-14,1	176.595	152.661	-13,6
Resto das descargas	115.373	96.861	-16,0	313.783	187.049	-40,4
Lugo	46.923.464	56.577.605	20,6	109.254.141	120.186.602	10,0
Algas	-	-	-	-	-	-
Bivalvos	18.401	34.413	87,0	63.643	73.685	15,8
Cefalópodos	1.440.794	2.420.391	68,0	3.145.826	5.770.642	83,4
Crustáceos	42.105	39.020	-7,3	826.862	731.142	-11,6
Equinodermos	16.320	15.744	-3,5	49.622	44.536	-10,2
Gasterópodos	2.128	4.330	103,5	2.661	6.912	159,8
Peixes	45.321.109	53.994.937	19,1	104.885.922	113.343.762	8,1
Poliquetos	279	332	-	6.544	7.898	20,7
Resto das descargas	82.328	68.439	-16,9	273.061	208.025	-23,8
Pontevedra	51.054.854	46.568.670	-8,8	175.974.571	177.440.171	0,8
Algas	30.639	59.814	98,8	15.066	34.806	131,0
Bivalvos	4.961.839	4.400.133	-23,0	40.489.694	36.689.368	-9,4
Cefalópodos	5.715.433	4.434.983	757,3	14.686.435	16.575.172	12,9
Crustáceos	517.309	504.961	91,4	9.120.791	8.560.450	-6,1
Equinodermos	263.869	262.469	-0,5	848.018	855.311	0,9
Gasterópodos	2.791	2.113	-24,3	6.897	5.177	-24,9
Peixes	39.551.870	36.890.390	-6,7	110.721.542	114.630.234	3,5
Poliquetos	1.058	1.316	24,4	27.554	42.875	55,6
Resto das descargas	10.045	12.489	24,3	58.573	46.778	-20,1

Fonte: Consellería do Medio Rural e do Mar

3.2.8.

importante ao representar o 87,7% da produción e o 72,2% do valor total en primeira venda. Comparado co ano anterior, a súa produción diminúe un 2,3% en tanto que o seu valor aumenta un 3,6% (cadro 3.2.8.).

Se se desagrega a análise de descargas de pesca fresca segundo zonas de produción, a Mariña lucense, A Coruña-Ferrol e Vigo son as que presentan o maior volume de descargas de pesca fresca, ao acoller o 72,4% da produción de pesca fresca descargada no ano 2011 no conxunto de Galicia.

A lonxa do porto de Vigo segue sendo a máis importante en termos de produción e de ingresos xerados pola súa primeira venda. Tras un descenso do 8,5% respecto ao ano 2010, a súa produción acadou as 35,8 mil toneladas e os seus ingresos, que se incrementan un 2,7%, os 117,7 millóns de euros. Esta lonxa acolle o 20,2% da produción galega e o 27,3% do valor en primeira venda no conxunto das lonxas galegas.

Dentro da acuicultura mariña destaca o sector do mexillón, que, segundo datos do Consello Regulador da D.O. Mexillón de Galicia, xera 11.500

Actividade pesqueira e marisqueira 2010-11: produción e ingresos xerados pola primeira venda nas principais lonxas

	Producción			Valor		
	2010	2011	11/10	2010	2011	11/10
	(en kg.)		(%)	(en €)		(%)
Vigo	39.162.729	35.828.922	-8,5	114.643.311	117.707.759	2,7
A Coruña (Lonja Coruña, S.A.)	38.657.807	37.461.426	-3,1	79.350.129	79.892.873	0,7
Ribeira	27.990.199	22.065.127	-21,2	35.565.635	35.283.976	-0,8
Burela	26.074.626	34.031.676	30,5	63.437.266	72.651.364	14,5
Celeiro	20.751.287	22.456.587	8,2	44.980.231	46.869.990	4,2
Portosín	7.208.318	5.782.043	-19,8	5.770.864	5.935.774	2,9
Camariñas	3.376.476	2.382.706	-29,4	4.450.492	4.646.563	4,4
Muros	2.435.850	2.436.260	0,0	4.212.344	4.321.517	2,6
Cambados	1.817.402	1.469.555	-19,1	8.110.523	7.737.532	-4,6
Marín	1.741.351	1.366.262	-21,5	3.839.118	3.483.949	-9,3
Portonovo	1.732.709	1.812.955	4,6	2.077.779	2.303.137	10,8
Sada	1.494.799	865.192	-42,1	1.218.738	997.612	-18,1
Malpica	1.491.492	1.885.651	26,4	3.877.280	4.382.788	13,0
Cariño	1.396.720	1.318.150	-5,6	1.948.021	1.886.960	-3,1
Noia	1.302.922	2.010.037	54,3	10.411.339	12.858.961	23,5
Carril	1.054.732	1.099.053	4,2	6.034.649	7.198.945	19,3
Bueu	1.028.912	780.858	-24,1	3.635.237	3.996.783	9,9
O Grove	933.661	807.054	-13,6	8.009.102	6.494.155	-18,9
Cedeira	830.308	740.046	-10,9	5.629.561	4.937.057	-12,3
A Illa de Arousa	690.516	626.789	-9,2	7.936.565	7.072.381	-10,9

Fonte: Consellería do Medio Rural e do Mar

■ 3.2.9.

empregos directos, dos que 8.500 son fixos e 7.000 indirectos na comunidade e ten un volume de facturación anual entre 120 e 150 millóns de euros en primeira venda. O clúster do mexillón factura ao ano en torno aos 500 millóns de euros. Galicia conta na actualidade con máis de 3.300 bateas dedicadas ao cultivo deste molusco.

O subsector da acuicultura engloba a 25.158 persoas empregadas, da que 11.154 son asalariados, o 87,1% do total de persoas empregadas e o 64,4% das unidades de traballo anual do conxunto do Estado.

• Subsector silvicultura-madeira

No ano 2011, o número total de propietarios que cortaron madeira ascendeu a 47.000, o que supón un incremento do 17,5% en comparación con anos anteriores.

O volume total de cortas realizadas no ano 2011 no monte galego ascendeu a 7,7 millóns de metros cúbicos, que o sitúan en cantidades similares ás acadadas no ano 2008. Destaca a especie do eucalipto, que supuxo máis da metade do

total, cun incremento dun 16% en relación ao ano anterior. Os aproveitamentos de coníferas incrementáronse dun 10% e os de frondosas, nun 4%.

En 2011 na industria madeira a nivel estatal obsérvanse comportamentos diferentes do índice de produción industrial segundo sectores de actividade, así como entre España e Galicia en relación ao produtos como a pasta ou o moble. Neste senso, a actividade industrial foi maior na industria de primeira transformación da madeira, tanto en España como en Galicia, e, no extremo oposto, obsérvase o maior impacto da crise económica sobre o sector de segunda transformación, carpintería e mobiliario.

Segundo datos facilitados polo *Cluster da madeira de Galicia*, a facturación en primeira transformación de 2011 acadou os 1.271 millóns de euros, o que supón un incremento do 3% respecto a 2010.

Por áreas de actividade dentro da primeira transformación, os rematantes incrementaron a súa facturación (15% máis), acadando os 418,6

millóns de euros de facturación. No que respecta aos aserraderos creceron tanto en produción como en facturación un 3%, ascendendo a 257,5 millóns de euros a súa facturación; salientable é a perda de ingresos dos aserraderos que no ano 2011 se viron afectados polo brote de nematodo. No que respecta á industria do taboleiro en Galicia, a actividade foi dispar, caracterizada por un aumento de demanda no primeiro semestre do ano e por grandes dificultades causadas polos fortes crecementos de prezos dos insumos, na segunda metade do ano.

O mercado da pasta en 2011 foi tamén moi volátil, con demandas crecentes no primeiro trimestre, fronte a un notable descenso das importacións chinesas no segundo e terceiro trimestre do ano que derivaron nunha forte contracción da demanda; a pesar da citada volatilidade, o peche do exercicio 2011 deixa un crecemento nesta actividade industrial do 7%, a pesar da redución do prezo promedio da pasta de papel nun 11%, compensado polo elevado ritmo de produción.

En relación ao emprego na primeira transformación de madeira en Galicia, non se rexistraron cambios significativos.

Nos resultados acadados pola industria de segunda transformación, carpintería e mobiliario, obsérvase un descenso na facturación conxunta dun 12,3% en relación ao ano anterior, situándose en 431 millóns de euros. O 54% desta cantidade corresponde á actividade de carpintería e o 46% restante, á de mobles. En conxunto, no ano 2011, perdéronse na industria de segunda transformación de madeira en Galicia en torno aos 1.500 empregos.

Sector industrial

O sector industrial, no seu conxunto, tivo, segundo os datos da Contabilidade trimestral de Galicia, un comportamento negativo ao longo do ano 2011, acadando unha taxa de variación interanual do VEB do -1,8%. Cómpre salientar que nos catro trimestres do ano [cadro 1.2.1. PIB

2010-11: *distribución segundo as súas compoñentes*], o VEB da industria transformadora presenta taxas de variación negativas, acadando no terceiro e cuarto trimestres variacións do -3,5% e -2,3%, respectivamente.

En termos monetarios, a *Contabilidad regional de España* (fonte INE) reflicte que a produción do sector industrial galego, medida a través do seu valor engadido bruto a prezos básicos (prezos correntes), mantén no ano 2011 a súa importancia relativa no total estatal.

O VEB industrial galego situouse nos 10.125 millóns de euros, o 6,1% do total estatal, o que segue a situar a Galicia como a sétima comunidade con maior peso por detrás de Cataluña (23,5%), Madrid (11,3%), País Vasco (9,8%), a Comunidade Valenciana (9,5%), Andalucía (8,9%) e Castela e León (6,7%).

A importancia relativa da actividade industrial no VEB total a prezos de mercado da economía galega é do 17,5% en 2011, 2 puntos porcentuais máis que no conxunto do Estado.

O índice de produción industrial é un indicador de carácter coxuntural, que mide a evolución experimentada polo volume do valor engadido bruto a custo de factores do sector industrial na Comunidade Autónoma de Galicia; este índice ao longo de 2011 redúcese considerablemente en relación ao ano anterior, cunha variación negativa do 7,1%, máis de cinco puntos porcentuais por debaixo da variación experimentada no conxunto do Estado (-1,8% de media). No ano 2011, o índice de produción industrial retoma a senda descendente do ano 2009 (-17% en relación a o ano 2008), despois de que no ano 2010 permanecese practicamente estable.

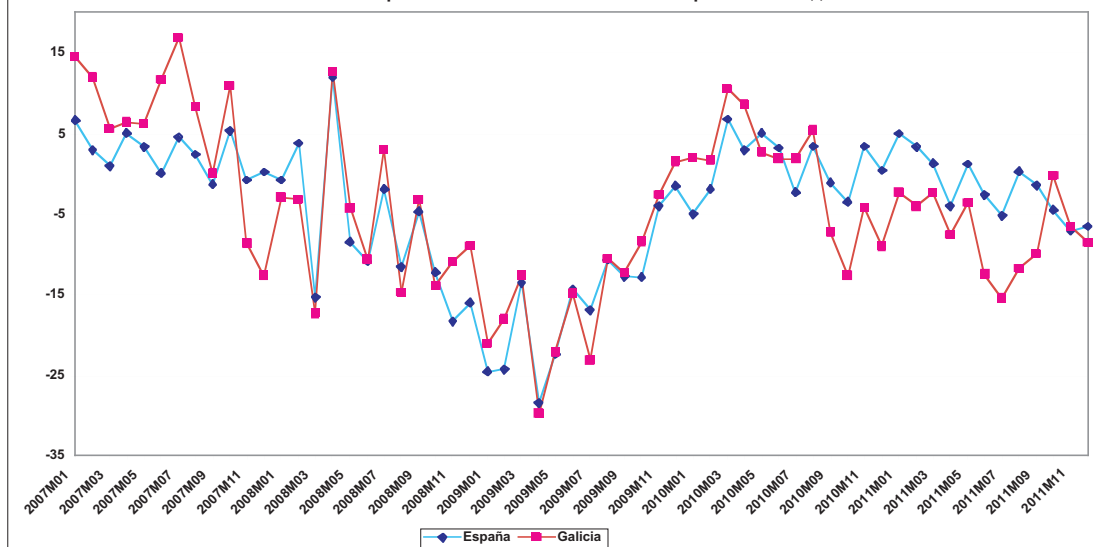
Asemade, é importante destacar que todos os ámbitos económicos considerados dentro do índice de produción industrial, presentan, **cadro 3.2.10.**, unha caída do seu índice de produción, sendo esta caída do 12,5% no caso dos bens de consumo duradeiro, e do 9,9% nos bens de equipamento. O índice de produción industrial dos

Índice de produción industrial de Galicia e España 2010-11 ⁽¹⁾

	Galicia			España		
	2010	2011	11/10 (%)	2010	2011	11/10 (%)
Índice xeral	90,28	83,90	-7,1	83,36	81,84	-1,8
Bens de consumo	93,08	88,10	-5,4	91,60	90,31	-1,4
consumo duradeiro	68,38	59,82	-12,5	62,07	55,36	-10,8
consumo non duradeiro	95,80	91,23	-4,8	96,98	96,67	-0,3
Bens de equipamento	87,93	79,26	-9,9	77,34	77,52	0,2
Bens intermedios	82,67	80,52	-2,6	75,68	73,73	-2,6
Energía	100,48	88,62	-11,8	96,96	93,48	-3,6

(1) base 2005 CNAE09; medias anuais

Fonte: INE

Índice de produción industrial en Galicia e España 2007-11 ⁽¹⁾(1) taxas de variación interanuais
Fonte: INE

■ 3.2.10.

produtos enerxéticos caeu un 11,8%, acadando un índice de 88,6 (base 2005=100), cando no ano anterior era o único que presentaba unha variación positiva cun índice por encima de 100.

O sector industrial perde de media no ano 2011 máis de 6.500 afiliados á Seguridade Social, destacando negativamente nesta perda de afiliacións as ramas de fabricación de produtos metálicos, salvo maquinaria e equipamento, as de fabricación de produtos minerais, non metálicos e de fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques, a metalurxia e a fabricación doutro material de transporte, as industrias da madeira así como as de confección de roupa e calzado, entre outras.

Un cuarto indicador da situación do sector industrial, xunto á produción, ao emprego e ao IPI, é o índice galego de confianza empresarial. Este índice pode variar do -100 ao 100, sendo o valor 0 o punto neutral. Podemos ver, tal e como reflicte o **cadro 3.2.11.**, un indicador de confianza empresarial no sector industrial con valores negativos nos catro trimestres do ano 2011, sendo máis significativos os índices do terceiro e cuarto trimestres do ano, cunhas cifras negativas de 34 e 33,5, respectivamente.

Asemade, cómpre salientar que no cuarto trimestre do ano 2011 o 47,5% das empresas do sector industrial consideraban que a súa actividade ía permanecer constante, o 40,3% conside-

Indicador de confianza empresarial 2010-11 ⁽¹⁾: distribución segundo sector económico

2010					
trimestres	Total	Industria	Construcción	Comercio polo miúdo	Resto servizos
I	-18,7	-21,1	-18,3	-14,2	-18,5
II	-23,2	-19,1	-32,8	-13,1	-23,2
III	-26,5	-25,1	-40,8	-12,7	-24,7
IV	-33,0	-26,6	-50,0	-26,5	-31,5

2011					
trimestres	Total	Industria	Construcción	Comercio polo miúdo	Resto servizos
I	-25,3	-20,7	-43,0	-23,9	-22,5
II	-26,5	-22,2	-44,7	-16,2	-24,4
III	-34,7	-34,0	-49,5	-25,7	-32,2
IV	-39,8	-33,5	-47,6	-38,8	-40,0

(1) o indicador de confianza empresarial varía de -100 a 100, sendo o valor 0 o punto neutral; valores positivos do indicador indican optimismo e valores negativos indican pesimismo por parte dos empresarios

Fonte: IGE

■ 3.2.11.

Indicador de confianza empresarial 2010-11: distribución segundo actividade principal da empresa

Incremento da actividade

(% sobre o total de empresas)					
	Total	Industria	Construcción	Comercio polo miúdo	Resto servizos
2010					
I	10,6	12,9	8,6	4,5	11,5
II	11,9	18,7	10,7	11,3	9,7
III	10,2	15,4	8,4	9,4	8,9
IV	9,0	12,5	3,5	10,6	9,1
2011					
I	8,3	13,1	4,4	4,5	8,3
II	12,1	17,2	6,6	11,5	11,8
III	8,1	8,9	2,4	12,7	8,5
IV	7,1	12,3	0,1	10,4	6,5

Estabilidade da actividade

(% sobre o total de empresas)					
	Total	Industria	Construcción	Comercio polo miúdo	Resto servizos
2010					
I	48,2	47,5	37,8	39,6	53,7
II	52,0	56,9	44,9	45,4	53,6
III	49,5	54,0	40,2	45,7	51,5
IV	48,2	45,4	43,1	51,4	50,4
2011					
I	43,3	48,7	44,1	36,0	42,3
II	44,9	47,6	52,0	36,1	43,4
III	43,5	50,0	47,7	27,1	42,8
IV	40,3	47,5	34,6	30,0	41,2

Diminución da actividade

(% sobre o total de empresas)					
	Total	Industria	Construcción	Comercio polo miúdo	Resto servizos
2010					
I	41,2	39,6	53,6	55,9	34,8
II	36,1	24,5	44,4	43,3	36,7
III	40,3	30,7	51,4	44,9	39,6
IV	42,8	42,2	53,4	38,0	40,5
2011					
I	48,5	38,2	51,6	59,5	49,4
II	43,1	35,2	41,4	52,4	44,8
III	48,5	41,1	49,9	60,2	48,7
IV	52,6	40,3	65,4	59,6	52,3

Fonte: IGE

■ 3.2.12.

Vendas de produtos industriais 2010: distribución segundo CNAE-09

	2010		
	valor	% / total	% total España
	(en miles de €)		
Alimentación, bebidas e tabaco	5.245.146	19,7	20,8
Textil e confección	1.149.978	4,3	2,2
Coiro e calzado	77.145	0,3	0,7
Madeira e corcho	747.771	2,8	1,2
Papel, artes gráfica e reprodución de soportes gravados	623.072	2,3	4,4
Coquerías, refino químicas e produtos farmacéuticos	3.124.620	11,7	17,1
Manufacturas de caucho e plástico	604.468	2,3	3,9
Productos minerais non metálicos	813.085	3,1	4,2
Producción, 1º transformación e fundición de metais	2.000.906	7,5	7,1
Productos metálicos	1.254.816	4,7	6,8
Productos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	575.586	2,2	4,3
Maquinaria e equipo	549.569	2,1	3,6
Material de transporte	7.232.432	27,2	13,9
Mobles e outras industrias manufactureiras	281.044	1,1	2,0
Reparación e instalación de maquinaria e equipo	735.565	2,8	2,6
Producción de enerxía eléctrica, gas e vapor	1.604.283	6,0	5,2

Fonte: INE

■ 3.2.13.

rabán que a súa actividade ía diminuír e só o 12,3% tiñan confianza nun incremento da súa actividade (cadro 3.2.12.).

A cifra de vendas da produción industrial galega acadou no ano 2010 (último dispoñible) os 26,6 mil millóns de euros, o 7,4% do total estatal. Polo valor das súas vendas, destacan o material de transporte, con 7,2 miles de millóns de euros (14,5% do total estatal); alimentación, bebidas e tabaco, con 5,2 miles de millóns de euros (7% do total estatal); coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos, con 3,1 miles de millóns de euros (5,1% do total estatal) e, entre outros, a produción, primeira transformación e fundición de metais, con 2 mil millóns de euros (7,1% do total estatal).

- Subsector enerxético

No que respecta ao subsector enerxético, no ano 2011 a produción dispoñible de enerxía eléctrica foi un 10,1% inferior á do ano anterior (-3,2% de diminución media no conxunto do Estado), para situarse nos 25.503 gigavatios-hora.

Tal como se reflicte no **cadro 3.2.14.**, tanto en Galicia como no conxunto do Estado, prodúcese unha diminución na produción dispoñible de

enerxía por bombeo, hidroeléctrica e eólica, fronte ao incremento da produción de enerxía solar e termoeléctrica.

A produción dispoñible de enerxía hidroeléctrica en Galicia representa o 21,6% do total estatal. Esta produción diminuíu no ano 2011 máis dun 40% en relación ao ano 2010, fronte unha redución en torno ao 29% de media no Estado.

A produción de enerxía eólica é a segunda en importancia por detrás da produción de enerxía termoeléctrica. A enerxía eólica diminuíu a súa produción en Galicia un 14,4%, fronte á diminución do 2,6% no conxunto do Estado, afectada directamente pola suspensión de incentivos económicos para novas instalacións.

Finalmente, a produción de enerxía termoeléctrica, tras un incremento no último ano do 24,4% en Galicia, acadou os 12.395 gigavatios-hora. A enerxía termoeléctrica supón en torno ao 50% da produción total de enerxía dispoñible en Galicia no ano 2011.

- Produtos petrolíferos

A demanda destes produtos en España diminuíu un 6,4% respecto á rexistrada no ano 2010, e en

Producción de enerxía eléctrica en Galicia e España 2010-11 ⁽¹⁾

Producción bruta en centrais de 1000 kW ou máis

(en MWh)

	2010				
	Total	Hidroeléctrica	Eólica	Energía solar	Termoeléctrica
Galicia	29.138.684	10.252.230	8.416.373	13.543	10.456.538
España	285.227.126	43.073.906	42.303.642	6.630.741	193.218.837
	2011				
	Total	Hidroeléctrica	Eólica	Energía solar	Termoeléctrica
Galicia	26.276.127	6.092.198	7.195.040	15.130	12.973.759
España	277.441.770	30.666.358	41.217.324	9.070.709	196.487.379

Producción dispoñible en centrais de 1000 kW ou máis

(en MWh)

	2010					
	Total	Bombeo	Hidroeléctrica	Eólica	Energía solar	Termoeléctrica
Galicia	28.377.015	160.726	9.961.742	8.278.088	13.406	9.963.053
España	275.746.127	4.672.133	37.944.510	41.657.402	6.565.039	184.907.043
	2011					
	Total	Bombeo	Hidroeléctrica	Eólica	Energía solar	Termoeléctrica
Galicia	25.503.306	145.264	5.859.516	7.088.986	14.981	12.394.559
España	267.025.956	3.195.155	27.108.893	40.551.511	8.980.692	187.189.705

(1) datos provisionais

Fonte: Ministerio de Industria, Energía y Turismo

■ 3.2.14.

Consumo de produtos petrolíferos en Galicia e España 2010-11

2010

	Gasolinas	Gasóleos	Fuel óleos	Total
(en tm)				
Galicia	312.158	2.303.578	697.128	3.312.863
A Coruña	120.839	859.119	274.624	1.254.583
Lugo	37.246	371.755	337.569	746.570
Ourense	39.933	291.934	40.834	372.701
Pontevedra	114.140	780.769	44.101	939.010
España	5.668.494	31.461.425	3.099.199	40.229.118
Galicia/España (%)	5,5	7,3	22,5	8,2

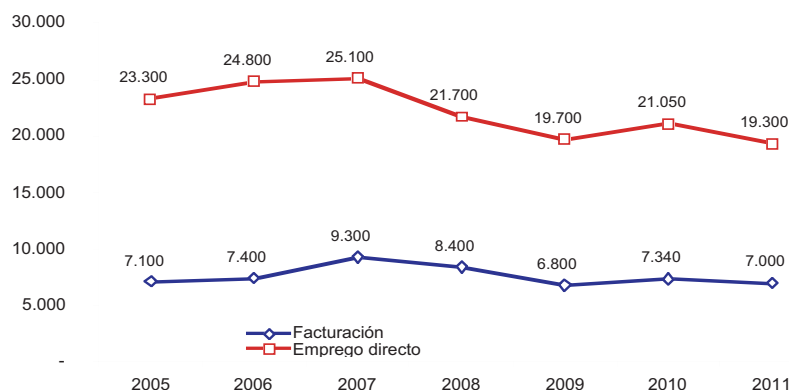
2011

	Gasolinas	Gasóleos	Fuel óleos	Total
(en tm)				
Galicia	290.281	2.131.820	651.535	3.073.635
A Coruña	112.765	802.593	243.400	1.158.758
Lugo	34.037	355.503	328.139	717.679
Ourense	36.694	268.786	41.857	347.337
Pontevedra	106.785	704.938	38.139	849.862
España	5.292.559	29.519.574	2.843.381	37.655.514
Galicia/España (%)	5,5	7,2	22,9	8,2

Fonte: Corporación de Reservas Estratégicas de Productos Petrolíferos

■ 3.2.15.

Facturación (1) e emprego directo nas empresas do cluster da automoción 2005-11

(1) en millones de euros

Fonte: Clúster da Automoción de Galicia

■ 3.2.16.

Galicia esta diminución foi do 7,2%, oito décimas porcentuais máis, acadando as 3.073,6 miles de toneladas métricas (o 8,2% do total estatal). Analizando por separado o comportamento de cada un dos produtos petrolíferos, o **cadro 3.2.15.** reflicte un descenso de todos eles, tanto no caso das gasolinas como dos gasóleos e fuel óleos.

Durante o 2011 e igual que aconteceu en anos anteriores, os gasóleos son o produto máis consumido, representando un 69,3% do total de produtos petrolíferos consumidos en Galicia, sendo a importancia relativa do consumo de fuel óleo e das gasolinas do 21,2% e do 9,4%, respectivamente.

O peso relativo no total estatal dos tres produtos mantense practicamente igual que no 2010, cunha lixeira medra de catro décimas no caso dos fuel óleos, que se situou no 22,9% do total estatal.

• Industria da automoción

Tras os picos de produción e emprego rexistrados no ano 2007, a partir da segunda metade do ano 2008 a crise internacional afectou aos niveis de produción e emprego nas empresas do clúster da automoción en Galicia, rexistrando unha caída moi importante da facturación e do emprego no

ano 2009; ao longo do ano 2010 obsérvase unha recuperación, tanto nos niveis de produción como do emprego, recuperación que non se mantén no ano 2011, onde, novamente, descende a facturación e o emprego nas empresas do clúster.

Segundo os datos facilitados pola Fundación Clúster de empresas de automoción de Galicia (CEAGA), o ano 2011 pechou cunha redución na facturación do 4,6% e un descenso do 8,3% dos postos de traballo no sector.

As empresas que compoñen o clúster de automoción xeraron, en 2011, 19.300 empregos directos, o que supón o 11% do emprego industrial galego (12,3% no ano anterior).

Asemade, a facturación do sector acadou un total de 7.000 millóns de euros. No conxunto do Estado, a produción de vehículos en Galicia supón o 15,2% da produción estatal, cifra que converte á comunidade de Galicia na segunda con maior peso produtivo.

A produción total de vehículos automóbiles en Galicia experimentou en 2011 un descenso do 10% respecto ao ano anterior. O número total de vehículos situouse nos 356.000 (40.700 vehículos menos que no ano precedente) dos que o 87%

Construción naval en Galicia e España 2009-10

2010								
	Novos contratos				Carteira de pedimentos (1)			
	Exportación		Total		Exportación		Total	
	nº e arqueo (2)							
Asteiros galegos	6	28.820	6	28.820	18	102.675	20	162.189
A. Armón Vigo					2	1.976	2	1.976
F. Cardama	3	820	3	820	4	2.190	4	2.190
C. N. Freire	1	6.000	1	6.000	5	23.268	5	23.268
F. Vulcano					1	7.450	1	7.450
F.N. Marín					2	8.200	2	8.200
H. J. Barreras					1	20.391	3	79.905
Metalships & Docks	2	22.000	2	22.000	3	39.200	3	39.200
Total sector	25	91.469	25	91.469	80	361.327	80	361.327

2011								
	Novos contratos				Carteira de pedimentos (1)			
	Exportación		Total		Exportación		Total	
	nº e arqueo (2)							
Asteiros galegos	3	2.634	3	2.634	9	36.354	10	37.342
A. Armón Vigo					1	4.100	2	5.088
F. Cardama	3	2.634	3	2.634	5	4.254	5	4.254
C. N. Freire					1	6.000	1	6.000
F. Vulcano								
F.N. Marín								
H. J. Barreras								
Metalships & Docks					2	22.000	2	22.000
Total sector	7	7.341	7	7.341	34	136.251	39	139.564

(1) a 31 de decembro de cada ano

(2) en toneladas brutas, equivalente a 1016,041kg

Fonte: Gerencia del Sector Naval

■ 3.2.17.

destínanse á exportación; os vehículos producidos na planta de Vigo distribúense por 71 países, sendo a UE-27 onde o centro ten o seu principal mercado, en concreto Francia, Gran Bretaña, Alemaña, Italia, Bélxica, Holanda e Luxemburgo son os destinos máis destacados.

Neste ano 2011, continúa o descenso no número de matriculacións de automóviles, cunha caída en Galicia do 33%. En 2011 matricularonse en Galicia, segundo datos da Axencia Tributaria, un total de 32.851 automóviles turismos e todoterreos, o 4,5% do total estatal, sendo Galicia a quinta Comunidade Autónoma con máis matriculacións, tras Madrid, Cataluña, Andalucía e a Comunidade Valenciana.

• Industria naval

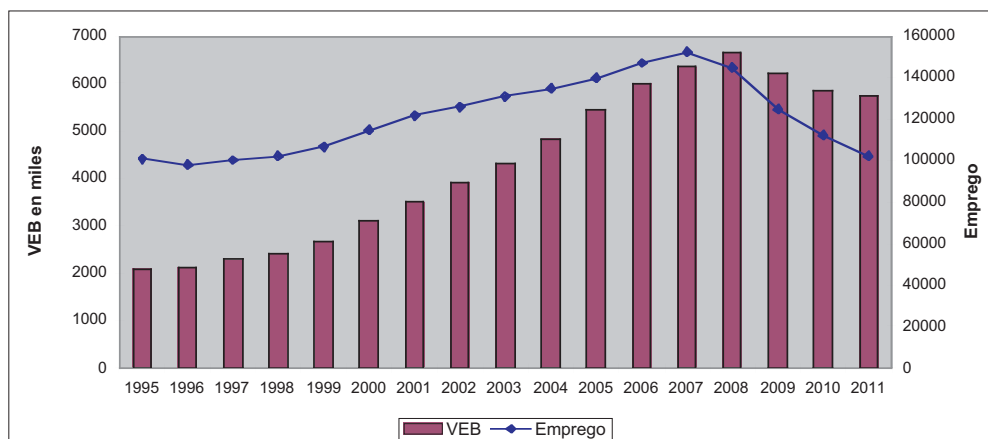
Ao longo do ano 2011, os estaleiros galegos rexistraron un importante descenso tanto do número de novos contratos como do arqueo total. O

arqueo total dos 3 contratos novos, tres menos que no ano anterior, foi de 2.634 toneladas brutas, máis de 26.000 toneladas menos que no ano anterior, e un 98% menos do arqueo total dos 14 novos buques contratados nos estaleiros galegos antes do comezo da crise económica no ano 2008. A totalidade dos tres novos contratos no ano 2011 corresponden a contratos para exportación.

Asemade, no último ano rexistrouse igualmente unha forte caída da carteira de pedimentos, que acada os 10 contratos (dos que 9 son para a exportación), a metade que no ano 2010. Tal coma indica o **cadro 3.2.17.**, o arqueo total foi de 37.342 toneladas brutas, 125.000 menos que no ano anterior.

No que atinxe á actividade produtiva do sector, os datos da “Gerencia del sector naval” indican que ao longo do ano 2011 iniciouse a obra de tres barcos nos estaleiros galegos, o 15% do total

Evolución do VEB e do emprego no sector da construción 1995-2011

(1) VEB pm, base 2005, prezos reais; datos corrixidos a efectos estacionais e de calendario (consulta: 10-04-2012)
 Fonte: IGE

3.2.18.

Licitación pública en Galicia e España 2010-11: distribución segundo tipo de obra

2010								
	Galicia						España	G/E (rexion.)
	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Sen rexionalizar		
	(en millóns de €)							(%)
Total	1.863,1	642,4	215,7	151,5	813,9	39,6	26.209,2	7,1
Edificación	501,1	197,8	63,8	59,6	180,0		10.914,8	4,6
Vivenda	14,6	2,4	2,0	7,6	2,6		1.081,3	1,4
Equip. Social	315,5	147,2	51,7	25,1	91,4		7.866,1	4,0
Resto edificación	171,1	48,1	10,0	27,0	86,0		1.967,4	8,7
Obra Civil	1.361,9	444,7	151,9	91,9	633,9	39,6	15.294,4	8,9
Transportes	598,5	258,1	57,2	36,9	246,3		6.729,4	8,9
Urbanizacións	282,6	111,9	60,3	28,8	81,6		4.651,4	6,1
Hidráulicas	404,6	66,0	27,2	14,5	296,9		3.028,4	13,4
Medio Ambiente	36,7	8,7	7,3	11,6	9,1		885,2	4,1
2011								
	Galicia						España	G/E (rexion.)
	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Sen rexionalizar		
	(en millóns de €)							(%)
Total	1.555,8	202,1	137,9	790,4	285,6	139,9	13.659,2	11,4
Edificación	202,9	70,2	35,2	13,6	83,9		4.258,3	4,8
Vivenda	1,0	-	0,1	-	0,9		435,7	0,2
Equip. Social	127,1	48,9	32,0	8,4	37,9		2.656,3	4,8
Resto edificación	74,9	21,4	3,1	5,2	45,2		1.166,3	6,4
Obra Civil	1.352,9	131,8	102,8	776,8	201,7	139,9	9.400,9	14,4
Transportes	993,7	60,1	73,3	762,3	98,0		5.990,2	16,6
Urbanizacións	114,6	32,7	23,5	8,9	49,4		1.786,5	6,4
Hidráulicas	96,5	35,7	4,6	3,8	52,4		1.430,4	6,7
Medio Ambiente	8,3	3,3	1,3	1,7	1,9		193,9	4,3

estatal (estaleiros privados), sendo o seu arqueo de 17.329 toneladas brutas, o que representa o 22,9% dos estaleiros privados españois. No último ano botáronse un total de 6 barcos, cun arqueo de 42.256 toneladas brutas, o que indica que un de cada cinco barcos botados en España o fixeron en Galicia, e que o seu arqueo representa o 57,8% do total estatal.

Construción

O peso do sector da construción na economía galega aumenta progresivamente ata acadar niveis en torno ao 11% do PIB galego no período 2005-2008. A partir do ano 2008, con retraso en relación ao conxunto do Estado, comeza en Galicia un retroceso na aportación do sector da construción ao crecemento global da economía galega, consecuencia da crise económica que afecta especialmente e con gran profundidade ao sector da construción.

Despois de ser un dos sectores de actividade con maior crecemento, o valor engadido bruto xerado pola construción en Galicia presentou en 2009 e 2010 descensos en torno ao 7%, no ano 2011 a caída do VEB continua pero cunha menor intensidade, acadando o -3,1% de variación interanual. As taxas de crecemento na actividade da construción foron negativas ao longo de todo o ano [cadro 1.2.1. PIB 2010-11: distribución segundo as súas compoñentes]. Continuando coa tendencia do ano anterior, nos catro trimestres do ano 2011, o VEB xerado neste sector segue a contraerse significativamente, con taxas de variación interanuais negativas, pero moderadas en comparación ás referidas para os catro trimestres do ano anterior. Así, as taxas de variación varían desde o -4,5% do primeiro trimestre ata niveis de variación negativa en torno ao 2% do segundo e terceiro, chegando ao -3,1% de variación no último trimestre do ano.

Comparado co total estatal, o valor engadido xerado por esta rama de actividade representa o 6% do VEB total xerado por este sector en España. Ao igual que acontece cos sectores primario e industrial, a importancia relativa deste sector

no VEB galego é superior á rexistrada no conxunto do Estado (11,8% en Galicia e 10,5% de media en España, datos de primeira estimación da Contabilidade Rexional INE).

A profundidade da crise da construción ten un reflexo directo no volume de ocupación no sector, que experimenta unha caída do 13,2% (9.800 persoas menos que no ano precedente). O sector acolle o 8,4% dos galegos ocupados segundo a EPA (9,5% o ano anterior), sen embargo crece lixeiramente o número de ocupados galegos no sector da construción en relación co total de España ata situarse no 6,5% (6,4% no ano anterior).

O valor da licitación pública de todas as administracións en Galicia cae no ano 2011 un 16,5%, situándose nos 1.556 millóns de euros (o 11,4% da licitación no conxunto do Estado), unha caída importante aínda que inferior á rexistrada no conxunto do Estado que no ano 2011 foi un 47,9% inferior á licitación pública do ano 2010. A licitación pública en obra civil acadou os 1.213 millóns de euros, mentres que a licitación pública en edificación sitúase nos 202,9 millóns de euros.

Galicia presenta en 2011 un incremento do 56,5% da licitación da Administración xeral do Estado no territorio, en concreto, o valor das licitacións do Ministerio de Fomento pasa de 445 millóns de euros no ano 2010 a 1.025 millóns no ano 2011, o que supón un incremento do 130%, fronte ao incremento do 38% de media no conxunto do Estado. Fronte a este incremento, a licitación pública da Administración Autonómica e Local descende nun 53,9% e nun 65,8%, respectivamente.

A contía do licitado pola Administración autonómica en 2011 estivo moi por debaixo do licitado polo Ministerio de Fomento, 265 e 1.025 millóns de euros, respectivamente. Se comparamos este dato co do ano 2010 podemos ver que nese ano a contía do licitado pola Administración autonómica foi superior ao licitado polo Ministerio de Fomento, con 594 e 445 millóns de euros, respectivamente.

Licitación pública en Galicia e España ⁽¹⁾ 2010-11: distribución segundo administracións

	2010		2011		11/10	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
	(en millóns de €)				(%)	
Administración Xeral do Estado	695	5.482	1.088	6.479	56,50	18,20
M ^o Fomento	445	3.651	1.025	5.054	130,08	38,41
M ^o Medio Ambiente e Medio Rural e Marino	234	1.139	47	736	-79,68	-35,32
Resto Admón. Xeral	16	692	16	689	-1,67	-0,41
Administración Autonómica	574	9.229	265	3.564	-53,93	-61,38
Administración Local	594	11.498	203	3.616	-65,77	-68,55
Concellos	444	8.913	115	2.538	-74,21	-71,53
Outras Administracións	149	2.585	89	1.078	-40,62	-58,31
Total	1.863	26.209	1.556	13.659	-16,49	-47,88

(1) total rexionalizable
Fonte: Seopan

■ 3.2.20.

Licitación pública 2010-11: distribución segundo administración e tipo de obra

2010						
	Administracións públicas			Tipo de obra		Total
	Central	Autonómica	Local	Edificación	Obra civil	
	(en millóns de €)					
Total	695,24	574,21	593,61	501,14	1361,92	1863,06
A Coruña	134,61	258,97	248,86	197,74	444,86	643,00
Lugo	29,01	90,66	96,05	63,77	151,94	215,73
Ourense	25,29	79,60	46,51	59,59	91,86	151,46
Pontevedra	472,46	139,20	202,16	179,99	633,85	814,00
Sen rexionalizar	33,86	5,70	0,00	0,00	39,57	39,57

2011						
	Administracións públicas			Tipo de obra		Total
	Central	Autonómica	Local	Edificación	Obra civil	
	(en millóns de €)					
Total	1088,70	264,51	203,21	202,93	1352,87	1555,80
A Coruña	29,40	89,73	82,90	70,22	131,83	202,05
Lugo	37,50	53,68	46,76	35,18	102,75	137,94
Ourense	744,99	31,87	13,48	13,61	776,75	790,60
Pontevedra	138,61	86,90	60,06	83,91	201,67	285,88
Sen rexionalizar	137,54	2,31	0,00	0,00	139,86	139,86

Fonte: Seopan

■ 3.2.21.

De xeito similar á licitación autonómica, se comportou a contía da licitación da Administración local, que se situou no 2011 nos 203 millóns de euros, experimentando unha diminución do 65,8%. Comparado co total estatal, Galicia acolle o 16,8% da licitación pública da Administración central, fronte ao 7,4% da licitación autonómica e o 8,2% das administracións locais.

Ourense sitúase como a provincia con maior volume de licitación, con 790 millóns de euros (o

50,8% da licitación en Galicia), seguida de Pontevedra, con 285,6 millóns de euros (18,3%). Comparado coa licitación do ano anterior, o **cadro 3.2.21.** indica que o volume total de licitación descende en todas as provincias galegas agás en Ourense, que experimenta un crecemento de máis do 400%. O incremento de máis de 639 millóns de euros de licitación pública na provincia de Ourense compensa o descenso de 528 millóns que experimenta a provincia de Pontevedra, de 440 millóns na provincia de A Coruña e de 78 millóns na provincia de Lugo.

En canto á desagregación segundo obra, a licitación en obra civil mantense en Galicia practicamente estable (1.352,9 millóns de euros), consecuencia do incremento de máis de 680 millóns de euros na provincia de Ourense que compensa o descenso nas tres provincias galegas restantes.

• Datos de vivenda

A evolución do mercado da vivenda en Galicia ao longo do ano 2011 marcou mínimos históricos, con descensos en torno ao 50% no volume de vivendas rematadas, ou do 23% no número de transaccións inmobiliarias.

O número de vivendas iniciadas en 2011 cae nun 37,5% respecto ao rexistrado no ano anterior, sendo este descenso máis acusado en Galicia que no conxunto do Estado onde o número de vivendas iniciadas no ano 2011 foi un 29,7% inferior ao ano anterior. No último ano iniciáronse en Galicia un total de 4.395 vivendas (o 5,1% das vivendas iniciadas no conxunto do Estado), das que 3.453 corresponden a vivendas libres (o 6,6% do total estatal) e 942 a vivendas protexidas (o 2,7% das vivendas protexidas iniciadas en España). Como se reflicte no **cadro 3.2.22.**, Galicia presenta un descenso moi importante das vivendas iniciadas protexidas co 68,2% menos que no ano anterior, así como das vivendas iniciadas libres co 15,2% menos que no ano anterior; a nivel estatal diminúen o conxunto de vivendas iniciadas, tanto libres como protexidas, un 17,6% e un 42,2% respectivamente.

No caso das vivendas rematadas, finalizáronse en Galicia no ano 2011 un total de 9.919 vivendas, o 5,5% das vivendas rematadas en España. O número de vivendas libres é de 8.202 (o 6,8% das vivendas españolas libres rematadas), e o de vivendas protexidas, de 1.717 (o 2,9% do total estatal). En relación ao ano anterior, pódese observar como se experimenta unha caída no número de vivendas rematadas libres (-52,4%), e un descenso no número de vivendas rematadas protexidas (-24,1%). No conxunto do Estado, o descenso prodúcese exclusivamente nas vivendas libres rematadas que se reducen un 44,6%,

fronte ao estancamento no número de vivendas rematadas protexidas no ano 2011.

O número de edificios de nova planta a construír en Galicia no ano 2011 foi de 2.073 (1.654 edificios residenciais), cunha superficie a construír de 1.158 miles de metros cadrados (en edificación residencial, 794 miles de metros cadrados). O número de vivendas a construír reduciuse un 26,3%, ata acadar as 3.547.

Por outra banda, o número de licencias municipais para rehabilitación de vivendas diminúe ata as 1.285, un 12,6% menos que no ano 2010, sendo o número de licencias para demolición de edificios 181, un 14,2% menos que no ano anterior. No ano 2011, o número total de vivendas creadas en rehabilitación foi de 427 e o de vivendas a demoler, de 256.

En relación aos visados de dirección de obra nova, no ano 2011 segue a tendencia decrecente, con 1.853 edificios visados (un 12,1% menos que no ano anterior), dos que 1.608 corresponden a edificios para uso residencial. A superficie total a construír reduciuse un 21,6% respecto a 2010, acadando os 1.018,7 miles de metros cadrados, dos que 812 corresponden a vivendas. O orzamento de execución caeu un 16,9% en relación ao presupostado en 2010, acadando os 395 millóns de euros, dos que 319 millóns (12,9% menos que no ano anterior) corresponden a uso residencial.

Ao longo do último ano, en Galicia concedéronse un total de 53 visados de dirección de obra nova no caso de servizos comerciais e almacéns. O orzamento de execución de obra nova dos servizos comerciais reduciuse nun 79,7%, e a superficie a construír nun 77,5%. A superficie total a construír foi de 40 mil metros cadrados e o presuposto de execución, de 9 millóns de euros.

No caso dos visados de dirección de obra nova correspondentes a uso industrial, en 2011 concedéronse un total de 37 visados de dirección de obra (5 máis que no ano anterior), aumentando significativamente tanto a superficie a construír como o

Construción de vivendas en Galicia e España 2010-11

Vivendas iniciadas

	Vivendas libres			Vivendas protexidas			Total viv. iniciadas		
	2010	2011	11/10 (%)	2010	2011	11/10 (%)	2010	2011	11/10 (%)
Galicia	4.072	3.453	-15,2	2.965	942	-68,2	7.037	4.395	-37,5
A Coruña	2.084	1.661	-20,3	1.712	469	-72,6	3.796	2.130	-43,9
Lugo	499	298	-40,3	293	259	-11,6	792	557	-29,7
Ourense	283	439	55,1	183	121	-33,9	466	560	20,2
Pontevedra	1.206	1.055	-12,5	777	93	-88,0	1.983	1.148	-42,1
España	63.090	51.956	-17,6	60.526	35.001	-42,2	123.616	86.957	-29,7
Galicia/España (%)	6,5	6,6		4,9	2,7		5,7	5,1	

Vivendas rematadas

	Vivendas libres			Vivendas protexidas			Total viv. rematadas		
	2010	2011	11/10 (%)	2010	2011	11/10 (%)	2010	2011	11/10 (%)
Galicia	17.245	8.202	-52,4	2.261	1.717	-24,1	19.506	9.919	-49,1
A Coruña	7.014	3.754	-46,5	793	836	5,4	7.807	4.590	-41,2
Lugo	2.355	1.294	-45,1	84	96	14,3	2.439	1.390	-43,0
Ourense	1.664	719	-56,8	291	111	-61,9	1.955	830	-57,5
Pontevedra	6.212	2.435	-60,8	1.093	674	-38,3	7.305	3.109	-57,4
España	218.572	121.043	-44,6	58.311	58.308	0,0	276.883	179.351	-35,2
Galicia/España (%)	7,9	6,8		3,9	2,9		7,0	5,5	

Fonte: Ministerio de Fomento

■ 3.2.22.

Edificación e vivendas en Galicia e España 2010-11: datos xerais

	Galicia		España	
	2010	2011	2010	2011
Edificación de nova planta				
Edificios a construír	2.463	2.073	44.781	38.973
Residencial	2.073	1.654	35.110	30.194
Non residencial	390	419	9.671	8.779
Superficie a construír	1.352	1.158	26.706	22.323
Residencial	1.046	795	18.488	15.245
Non residencial	306	363	8.218	7.078
Vivendas a construír	4.811	3.547	91.645	76.005
Obras de rehabilitación				
Edificios a rehabilitar	1.471	1.285	31.910	30.237
Vivendas creadas en rehabilitación	696	427	11.704	9.518
Obras de demolición				
Edificios a demoler	211	181	8.084	7.295
Vivendas a demoler	486	256	8.716	7.798
Total vivendas	5.021	3.718	94.633	77.725

Fonte: Ministerio de Fomento

■ 3.2.23.

Visados de dirección de obra en Galicia e España 2010-11: distribución segundo tipo de obra

	Galicia			España		
	2010	2011	11/10 (%)	2010	2011	11/10 (%)
Total edificios	2.109	1.853	-12,1	35.763	28.623	-20,0
Uso residencial	1.878	1.608	-14,4	28.407	23.116	-18,6
Servizos comerciais	51	53	3,9	1.986	1.772	-10,8
Uso industrial	32	37	15,6	752	462	-38,6
Outros	148	155	4,7	4.618	3.273	-29,1
(m ²)						
Superficie a construír	1.299.854	1.018.688	-21,6	24.507.412	19.958.064	-18,6
Uso residencial	923.900	812.229	-12,1	16.391.470	14.206.776	-13,3
Servizos comerciais	177.559	39.938	-77,5	1.487.357	1.605.754	8,0
Uso industrial	40.794	50.341	23,4	904.962	673.743	-25,6
Outros	157.601	116.180	-26,3	5.723.623	3.471.791	-39,3
(en miles de €)						
Presuposto de execución	475.735	395.231	-16,9	11.007.236	8.719.947	-20,8
Uso residencial	365.789	318.765	-12,9	7.452.071	6.416.189	-13,9
Servizos comerciais	44.315	8.994	-79,7	520.759	514.190	-1,3
Uso industrial	8.035	13.395	66,7	280.221	201.510	-28,1
Outros	57.596	54.077	-6,1	2.754.185	1.588.058	-42,3
Obras de ampliación						
Total edificios	217	203	-6,5	4.334	3.777	-12,9
Vivendas	163	150	-8,0	3.068	2.833	-7,7
Outros	54	53	-1,9	1.266	944	-25,4
(m ²)						
Superficie a construír	61.768	48.596	-21,3	1.296.546	1.119.176	-13,7
Vivendas	31.659	29.547	-6,7	459.690	416.099	-9,5
Outros	30.109	19.049	-36,7	836.856	703.077	-16,0
(en miles de €)						
Presuposto de execución	23.293,7	18.238,2	-21,7	578.232,5	441.360,4	-23,7
Vivendas	13.294,0	12.542,8	-5,7	217.744,6	196.458,3	-9,8
Outros	9.999,7	5.695,4	-43,0	360.487,9	244.902,1	-32,1
Obras de reforma e/ou restauración						
Total edificios	1.631	1.506	-7,7	40.448	34.498	-14,7
Vivendas	1.217	1.182	-2,9	32.597	28.610	-12,2
Outros	414	324	-21,7	7.851	5.888	-25,0
(en miles de €)						
Presuposto de execución	135.531,4	107.248,2	-20,9	2.737.762,7	2.159.937,6	-21,1
Vivendas	81.404,4	69.649,9	-14,4	1.331.027,1	1.165.230,3	-12,5
Outros	54.127,0	37.598,3	-30,5	1.406.735,6	994.707,3	-29,3

Fonte: Ministerio de Fomento

■ 3.2.24.

orzamento de execución. No último ano a superficie a construír foi de 50 mil metros cadrados (un 23,4% máis que no ano precedente) e o orzamento de execución creceu ata os 13,4 millóns de euros (un 66,7% máis que no ano anterior).

O número de visados de dirección de obras de ampliación descendeu ata os 203 (14 menos que en 2010), dos que 150 visados corresponderon a vivendas. A superficie total a construír situouse

en 48.596 metros cadrados, un 21,3% inferior á do ano anterior, e o orzamento de execución en 18 millóns de euros, un 21,7% por baixo do presupostado no exercicio anterior.

No concernente aos visados de obras de reformas e/ou restauración, o seu número tamén descendeu en relación ao do ano anterior, con 1.506 visados concedidos (125 menos que en 2010), descendendo o seu orzamento de execución ata

Certificacións de fin de obra en Galicia e España 2010-11

	Galicia		España	
	2010	2011	2010	2011
Certificados de fin de obra	3.903	2.225	64.970	55.636
Edificios	4.467	2.514	81.543	65.123
Promotor privado	4.408	2.471	78.299	62.423
Persoas físicas e Cominidades de propietarios	2.823	1.685	45.040	39.873
Sociedades mercantís	1.509	737	30.248	19.841
Cooperativas	12	20	928	622
Outros	64	29	2.083	2.087
Administracións públicas	59	43	3.244	2.700
Vivendas	20.130	8.876	257.443	167.914
Promotor privado	19.904	8.706	251.767	165.050
Persoas físicas e Cominidades de propietarios	3.346	2.050	44.225	37.432
Sociedades mercantís	15.603	6.003	192.742	112.933
Cooperativas	483	246	9.288	8.357
Outros	472	407	5.312	6.328
Administracións públicas	226	170	5.676	2.864
Valor de liquidación da execución material das obras (en millóns de €)	1.288,3	768,4	23.585,0	17.955,3

Fonte: Ministerio de Fomento

■ 3.2.25

os 107,2 millóns de euros (un 20,9% menos que no ano anterior).

O número total de certificacións de fin de obra, isto é declaradas finalizadas e con conformidade, en Galicia situouse no último ano nas 2.225 (1.678 certificacións menos que en 2010), o que representa o 4% das certificacións no conxunto do Estado (6% no ano anterior). Ao longo do ano 2011 o número de edificios a construír cae un 43% e o de vivendas faíno nun 55,9%. O **cadro 3.2.25.** indica que o número total de edificios con certificados de fin de obra foi de 2.514, dos que 2.471 corresponden a promotores privados e 43 a administracións públicas. O número de vivendas certificadas acadou as 8.876, das que 8.706 corresponden a promotores privados e 170, a promotores públicos (226 no ano anterior).

Unha vez analizados os aspectos da oferta de vivenda en Galicia, centrémonos a continuación nos principais indicadores da súa demanda.

O número de hipotecas constituídas no conxunto do Estado descendeu un 33,9% en relación ao ano 2010, sendo esta redución na comunidade autónoma galega do 33%, constituíndose un total de 35.236 hipotecas urbanas, o 5,8% do total

estatal. Os datos reflectidos no **cadro 3.2.26.** amosan que as catro provincias galegas presentan reducións do número de hipotecas superiores ao 25% respecto do ano anterior, salientando a provincia de Ourense e A Coruña co 47,1% e 37,2% menos de hipotecas constituídas de vivendas urbanas que no ano anterior

Fronte ao descenso no número de hipotecas constituídas sobre vivendas urbanas en Galicia, destaca o incremento no importe medio das mesmas, no último ano este importe medio acadou en Galicia os 102.243 euros, o que supuxo un ascenso do 7% en relación ao ano anterior. Este incremento en Galicia contrasta coa redución do 3,2% no conxunto do Estado, onde o importe medio se sitúa nos 120.518 euros. Os datos facilitados polo INE reflicten que a única redución no importe medio das hipotecas produciuse na provincia de Pontevedra, cun 11,2% menos, fronte ao incrementos nas provincias de Ourense (22,5% máis), A Coruña (20,6% máis) e Lugo (12,3% máis). O importe medio máis baixo de Galicia corresponde á provincia de Ourense (88.105 euros) e o máis elevado á provincia de A Coruña (113.728 euros).

A Estadística de Transmisión de Derechos de Pro-

Hipotecas de viviendas urbanas en Galicia e España 2010-11 ⁽¹⁾

	hipotecas constituidas			importe medio		
	2010	2011	11/10	2010	2011	11/10
	(en miles de €)					
Galicia	52.554	35.236	-33,0	95,560	102,243	7,0
A Coruña	23.354	14.664	-37,2	94,310	113,728	20,6
Lugo	5.942	4.270	-28,1	83,105	93,348	12,3
Ourense	4.889	2.587	-47,1	71,942	88,105	22,5
Pontevedra	18.369	13.715	-25,3	107,465	95,399	-11,2
España	916.061	605.172	-33,9	124,515	120,518	-3,2
Galicia / España (%)	5,7	5,8		76,75	84,84	

(1) datos 2011 son provisionais
 Fonte: INE

■ 3.2.26.

Compravenda de viviendas nas CC.AA. 2010-11 ⁽¹⁾

	2010	2011	11/10
	(%)		
Andalucía	86.640	72.412	-16,4
Aragón	12.265	9.008	-26,6
Asturias	8.816	7.929	-10,1
Baleares	8.186	8.112	-0,9
Canarias	18.352	15.543	-15,3
Cantabria	7.955	6.528	-17,9
Castela e León	22.740	19.747	-13,2
Castela - A Mancha	21.053	16.826	-20,1
Cataluña	45.686	47.118	3,1
C. Valenciana	53.187	48.198	-9,4
Extremadura	11.168	8.608	-22,9
Galicia	21.292	16.390	-23,0
Madrid	51.724	49.194	-4,9
Murcia	18.136	12.202	-32,7
Navarra	5.033	4.521	-10,2
País Vasco	15.316	15.458	0,9
A Ríoxa	4.931	3.210	-34,9
Ceuta e Melilla	913	827	-9,4
Total	413.393	361.831	-12,5

(1) os datos 2011 son provisionais
 Fonte: INE

■ 3.2.27.

piedad do INE indica unha considerable redución da compravenda de viviendas rexistradas en Galicia, redución que é común ao resto das Comunidades Autónomas, agás Cataluña (3,1% máis) e País Vasco (0,9% máis). Os datos provisionais presentados indican que no ano 2011 realizáronse en Galicia un total de 16.390 transaccións de compravendas, o que supón un 23% menos que no ano anterior (12,5% de redución media en España). Este indicador mostra o forte axuste do diferencial entre demanda e oferta, así no último ano o número de compravendas superou ao

número de viviendas terminadas en Galicia nun 40% (50% no conxunto do Estado) (cadro 3.2.27.) .

A taxa interanual do Índice de Prezos da Vivenda no cuarto trimestre do ano 2011 diminúe case catro puntos no conxunto do Estado e se sitúa no 11,2%, a máis baixa desde o primeiro trimestre de 2007; esta taxa diminúe e é negativa en todas as Comunidades Autónomas, acadando en Galicia o -7,9% no cuarto trimestre do 2011, case catro puntos menos que no trimes-

tre anterior. No citado cuarto trimestre do ano 2011, o índice de prezos da vivenda nova diminúe en Galicia un 5,7% en relación ao mesmo trimestre do ano anterior (descenso do 8,5% en España). No caso da vivenda protexida, o descenso é do 12,4% en Galicia fronte ao -13,7% no conxunto do Estado.

Servizos

O sector terciario presenta en Galicia unha lixeira melloría do seu valor engadido bruto xerado, cun incremento do 1,1%.

O valor total da produción do sector servizos galego en 2011, medido a través do seu valor engadido bruto a prezos básicos (prezos correntes), ascendeu a 33.448,6 millóns de euros, o que representa o 4,9% do total do valor engadido polo sector servizos a nivel estatal. Os datos da *Contabilidad regional de España* indican que Galicia se sitúa como a sexta comunidade con maior peso relativo no conxunto do Estado, por detrás de Madrid, Cataluña, Andalucía, a C. Valenciana e País Vasco.

A importancia relativa da produción das actividades englobadas dentro do sector servizos no VEB xerado pola economía galega é do 58%, máis de cinco puntos porcentuais inferior á media estatal.

No que atinxe ao emprego, o número total de persoas ocupadas nas distintas ramas de actividade englobadas no sector servizos diminuíu no último ano en 4.250 persoas (un 0,6% menos respecto ao ano precedente), situándose nas 732.950 persoas. O sector acolle o 67,7% dos traballadores ocupados en Galicia, sete décimas menos que no ano anterior, e o 5,5% do total de persoas ocupadas no sector servizos no conxunto do Estado.

Máis de 21 de cada 100 persoas ocupadas neste sector o están nas ramas de actividades de “Comercio por xunto e ao retalho” (156.200 traballadores). Séguenlle en importancia os subsectores de Sanidade e Administración pública e

Defensa; Seguridade Social obrigatoria, co 11,1% (81.300 ocupados) e 10,2% (75.200 ocupados), respectivamente; Educación, co 10,2% (75.100 persoas), e Hostalería co 9,5% (69.900 persoas). En conxunto, estas ramas acollen o 62,4% dos ocupados no sector.

• Comercio

O índice de confianza empresarial elaborado polo IGE reflicte un incremento no pesimismo por parte dos empresarios no ano 2011, rematando o mesmo cun valor negativo do 39,8, case sete puntos menos do rexistrado no último trimestre do ano anterior (-33); este incremento do pesimismo reflíctese tamén no descenso do 2,6% do índice de vendas polo miúdo, por encima do descenso deste índice a nivel estatal que se situou no -1,9%.

No que respecta ás actividades comerciais ao retalho, os datos para o ano 2010 proporcionados polo *Anuario de La Caixa*, (cadro 3.2.29.) mostran a existencia en Galicia de 55.541 actividades comerciais ao retalho, definidas como aquelas suxeitas ao imposto de actividades económicas e a Clasificación Nacional de Actividades Económicas (CNAE93), cunha superficie de 6,1 millóns de metros cadrados. Galicia acolle o 6,6% das actividades así definidas existentes no conxunto do Estado. Do total destas actividades comerciais, 16.110 son actividades comerciais de alimentación, 34.805 actividades de non alimentación e 4.626 actividades de comercio mixto e outros. Salienta tamén a porcentaxe de actividades comerciais de alimentación incluídas dentro do chamado comercio tradicional, que é do 86% en Galicia, fronte ao 91% de media no conxunto do Estado.

• Turismo

O predominio do turismo nacional e o elevado grao de estacionalidade continúan estando entre as principais características do sector en Galicia. Dunha banda, 78 de cada 100 viaxeiros chegados aos establecementos hoteleiros galegos en 2011 son residentes en España (53,5 de cada 100 no conxunto do Estado). Doutra, o grao de ocupación hoteleira por praza no mes de agosto en

Comercio interior nas CC.AA. 2010-11: índice de vendas polo miúdo

	2010	2011	11/10
			(%)
Andalucía	97,6	94,2	-3,5
Aragón	103,4	99,5	-3,7
Asturias	108,4	106,0	-2,2
Baleares	94,5	93,7	-0,9
Canarias	95,8	95,7	-0,1
Cantabria	109,2	107,1	-1,9
Castela e León	109,0	109,8	0,7
Castela - A Mancha	104,0	102,0	-1,9
Cataluña	103,5	101,3	-2,2
C. Valenciana	96,8	95,3	-1,6
Extremadura	111,0	111,9	0,8
Galicia	107,9	105,1	-2,6
Madrid	102,5	101,5	-0,9
Murcia	100,8	97,6	-3,2
Navarra	107,3	106,8	-0,4
País Vasco	103,7	102,9	-0,8
A Ríoxa	99,5	97,4	-2,1
Ceuta	107,4	103,5	-3,7
Melilla	112,0	111,1	-0,8
Total	101,8	99,9	-1,9

Fonte: INE

■ 3.2.28.

Actividades comerciais minoristas en Galicia e España 2010 ⁽¹⁾

	Total		Actividades comerciais alimentación		Actividades comerciais non alimentación		Actividades de comercio mixto e outros	
	número	superficie (en m ²)	número	superficie (en m ²)	número	superficie (en m ²)	número	superficie (en m ²)
Galicia								
A Coruña	24.327	2.609.338	7.228	509.302	15.318	1.635.584	1.781	464.452
Lugo	7.299	895.590	1.921	178.019	4.795	608.076	583	109.495
Ourense	6.315	692.173	1.932	163.672	3.799	452.291	584	76.210
Pontevedra	17.600	1.944.101	5.029	374.500	10.893	1.230.610	1.678	338.991
España	844.543	102.889.094	266.021	19.715.413	508.679	66.818.468	69.843	16.355.213

(1) datos a 1 de xaneiro de 2010

Fonte: La Caixa

■ 3.2.29.

Galicia é do 53,3%, trinta e seis puntos por riba do rexistrado en xaneiro. Para o conxunto de España, estas porcentaxes acadan o 72,3% en agosto e o 36,2% no mes de xaneiro.

Pasado o efecto positivo da celebración no ano 2010 do ano Xacobeo, o sector turístico galego no ano 2011 retoma a senda decrecente iniciada no ano 2008, co comezo da crise económica. Así, o grao de ocupación hoteleira por praza sitúase no 29,8%, o máis reducido dende o ano 1999, primeiro da serie (un 51,7% de media en España). Na fin de semana, este índice sitúase no 33,9%,

sendo a media no estado español do 56,6%.

Tanto en Galicia como en España os graos de ocupación máximo e mínimo rexistráronse nos meses de agosto (53,3% e 72,3%, respectivamente) e xaneiro (17,2% e 36,3%, respectivamente). O diferencial entre os valores máximos e mínimos experimenta un descenso en Galicia e en España, acadando unha diferenza en ambos de casos de 36 puntos.

O número de viaxeiros chegados aos establecementos hoteleiros galegos rexistrou no último

**Grao de ocupación e estadía media en establecementos
hoteleiros en Galicia e España 2006-11 ⁽¹⁾**

	Galicia			Estadía media
	Grao de ocupación por praza			
	Total	Valor máximo	Valor mínimo	
2006	35,6	63,2	22,4	2,16
2007	35,9	62,3	22,7	2,15
2008	34,0	56,6	21,9	2,21
2009	32,4	56,2	19,4	2,19
2010	34,1	59,6	17,9	2,15
2011	29,8	53,3	17,2	2,14

	España			Estadía media
	Grao de ocupación por praza			
	Total	Valor máximo	Valor mínimo	
2006	54,7	74,4	40,9	3,26
2007	54,5	74,2	40,3	3,22
2008	52,0	71,9	36,4	3,24
2009	49,3	67,6	34,9	3,25
2010	49,3	70,1	34,4	3,26
2011	51,7	72,3	36,3	3,36

(1) datos 2011 son provisionais
Fonte: INE

3.2.30.

ano unha caída do 12%, cando no ano 2010 a comunidade autónoma incrementara aproximadamente na mesma porcentaxe o número de viaxeiros rexistrados.

O número de viaxeiros en 2011 foi de 3.339.750 (459.245 persoas menos), o que representa o 3,9% dos viaxeiros no conxunto do Estado. O **cadro 3.2.31.** amosa como unha das características do turismo galego o elevado peso relativo dos viaxeiros residentes en España, xa que 78 de cada cen viaxeiros son residentes en España, fronte aos 53,5 de cada cen no conxunto do Estado.

En relación ao ano anterior, a redución no número de viaxeiros, motivada tanto pola crise económica como polo remate do efecto positivo do Ano Xacobeo, rexistrouse en todas as provincias galegas, agás na de Ourense, onde se mantén practicamente estable o número de viaxeiros; A Coruña, con 275.000 viaxeiros menos que o ano anterior, Pontevedra con 117.000 viaxeiros menos, e Lugo con 68.000 viaxeiros menos. A Coruña é a provincia onde o descenso do número de viaxeiros é máis importante. O forte descenso no número de viaxeiros en Galicia contrasta co incremento dos mesmos a nivel estatal,

consecuencia do incremento de viaxeiros residentes no estranxeiro que compensa a caída dos viaxeiros residentes en España.

Ao longo do ano 2011, as pernoitas experimentaron así mesmo, unha caída en Galicia do 12,6% respecto aos datos do ano precedente, acadando unha cifra de 7,1 millóns. Esta redución contrasta co incremento das mesmas no conxunto do Estado, onde as pernoitas crecen un 7,3%.

A estadía media nos establecementos hoteleiros galegos permaneceu constante nos 2,1 días (no conxunto do Estado situouse nos 3,4 días). En Galicia, a estadía media dos viaxeiros residentes en España permanece constante nos 2,2 días, en tanto que baixa unha décima ata os 1,8 días a correspondente aos turistas estranxeiros. A media española foi de 2,4 días no caso dos viaxeiros residentes en España e de 4,4 días no caso dos estranxeiros.

De xeito contrario ao acontecido no conxunto do Estado, Galicia presenta unha redución tanto dos prezos hoteleiros como dos ingresos por habitación ao longo do exercicio 2011. Os prezos caeron en Galicia a unha taxa media de variación

Viaxeiros, pernoitas e estadia media en establecementos hoteleiros en Galicia e España 2010-11 ⁽¹⁾

2010

	Viaxeiros			Pernoitas			Estadia media
	Total	residentes en España	residentes no estranxeiro	Total	residentes en España	residentes no estranxeiro	
Galicia	3.798.995	3.064.190	734.805	8.174.138	6.807.964	1.366.174	2,15
A Coruña	1.742.817	1.337.186	405.631	3.556.639	2.792.781	763.858	2,04
Lugo	595.155	481.441	113.714	954.016	806.960	147.056	1,60
Ourense	294.057	267.843	26.214	550.677	498.656	52.021	1,87
Pontevedra	1.166.966	977.718	189.248	3.112.801	2.709.565	403.236	2,67
España	81.888.872	46.233.330	35.655.542	267.163.480	113.236.290	153.927.190	3,26

2011

	Viaxeiros			Pernoitas			Estadia media
	Total	residentes en España	residentes no estranxeiro	Total	residentes en España	residentes no estranxeiro	
Galicia	3.339.750	2.621.080	718.670	7.139.306	5.854.157	1.285.149	2,14
A Coruña	1.468.023	1.076.460	391.563	2.976.087	2.277.144	698.943	2,03
Lugo	527.063	412.288	114.775	857.950	710.952	146.998	1,63
Ourense	294.664	269.479	25.185	538.779	487.435	51.344	1,83
Pontevedra	1.049.993	862.848	187.145	2.766.487	2.378.626	387.861	2,63
España	85.394.352	45.709.061	39.685.291	286.615.670	111.140.732	175.474.938	3,36

(1) datos 2011 son provisionais
Fonte: INE

■ 3.2.31.

Viaxeiros, pernoitas, grao de ocupación e estadia media en establecementos de turismo rural en Galicia e España 2010-11 ⁽¹⁾

	2010		2011	
	Galicia	España	Galicia	España
Viaxeiros	193.443	2.647.372	142.793	2.714.066
residentes en España	170.287	2.360.605	122.597	2.378.653
residentes no estranx.	23.155	286.765	20.196	335.413
Pernoitas	389.356	7.615.988	294.050	7.685.350
residentes en España	343.872	6.342.613	255.292	6.163.402
residentes no estranx.	45.482	1.273.375	38.758	1.521.948
Grao de ocupación por praza (%)				
media	15,8	15,7	12,0	15,1
fin de semana	24,2	26,8	19,6	25,2
Estadia media (en días)	2,01	2,88	2,06	2,83

(1) datos 2011 son provisionais
Fonte: INE

■ 3.2.32.

Transporte de mercadorías e pasaxeiros 2010-11

	Mercadorías			Pasaxeiros		
	2010	2011	11/10	2010	2011	11/10
	(en miles de tm.)		(%)	(en miles de persoas)		(%)
Estrada (1)	131.023	122.628	-6,4	60.760	62.244	2,4
Ferrocarril (2)	1.284	1.035	-19,4	369	342	-7,3
Marítimo (3)	29.935	30.727	2,6	289	382	32,3
Marítimo (4)	1.826	1.771	-3,0	1.696	1.637	-3,5
Aéreo (5)	3.110	3.153	1,4	4.368	4.453	1,9

(1) os datos de pasaxeiros refírense a transporte urbano en autobús

(2) viaxeiros de longa distancia con orixe en Galicia

(3) tráfico nos portos do Estado; os datos de pasaxeiros refírense ós pasaxeiros de cruceiros

(4) tráfico nos portos de Portos Galicia.

(5) non se inclúen Outras Clases de Tráfico (OTC)

Fonte: INE, Puertos del Estado, Renfe Operadora, AENA e Portos de Galicia

■ 3.2.33.

interanual do -2,9% (no caso do Estado permanecen constantes) en tanto que os ingresos por habitación caeron un 14% en Galicia (mentres que o incremento no Estado foi do 5,9%).

No concernente aos indicadores de demanda dos establecementos de turismo rural, o **cadro 3.2.32.** reflicte que ao longo do ano 2011, a igual que ocorre no caso dos establecementos hoteleiros, diminúe o número de viaxeiros aloxados. No ano 2011, tras unha medra de case o 10% no ano anterior, o número de viaxeiros reduciuse un 26,2% acadando as 142.793 persoas, sendo o número de pernoitas de 294.050, un 24,5% inferior ao rexistrado no ano anterior. Tendo en conta que en España tanto o número de viaxeiros como o de pernoitas en establecementos de turismo rural, aumentou nun 2,5% e 0,9%, respectivamente, a importancia relativa do turismo rural galego sobre o total estatal cae ata o 5,3% no caso dos viaxeiros (7,3% no ano anterior) e ata o 3,8% no das pernoitas (5,1% no ano anterior).

O grao de ocupación por praza en establecementos de turismo rural situouse en 2011 en Galicia no 12%, sendo esta porcentaxe 7,6 puntos superior na fin de semana (19,6% de media na fin de semana). No caso de España o grao de ocupación media por praza é superior, situándose no 15,1%, mentres que na fin de semana este dato ascende ao 25,2%. A estadía media nos establecemen-

tos galegos situouse en 2,06 días, oito décimas por baixo da media estatal.

Atendendo á procedencia dos viaxeiros nos establecementos de turismo rural, cómpre salientar que 86 de cada 100 persoas que se aloxaron nestes establecementos en 2011 son residentes en España. O 64,9% dos turistas aloxados son galegos e o 12,9% proceden da Comunidade de Madrid.

• Transporte

A modo de síntese, como reflicte o **cadro 3.2.33.**, a estrada é a vía de comunicación máis importante á hora de falar tanto do tráfico de pasaxeiros como de mercadorías, seguíndolle en importancia o transporte marítimo nos portos do Estado no caso das mercadorías. En canto aos pasaxeiros, a vía de comunicación máis importante, despois da estrada, é a vía aérea.

A venda total de combustibles líquidos diminuíu en Galicia o longo do ano 2011 un 7,3% respecto ao ano anterior, acadando un total de 3.073,6 miles de toneladas. Esta diminución ven motivada fundamentalmente pola evolución dos fuel óleos e gasolinas, cuxas vendas caen un 7,3% e un 16,5% respecto ás do ano anterior.

O volume de mercadorías transportadas por estrada, tal como acontece no conxunto do Estado e na práctica totalidade das Comunidades

Tráfico ferroviario de viaxeiros e mercadorías ⁽¹⁾ en Galicia e España 2010-11

	2010			2011			11/10		
	Viaxeiros			Viaxeiros			Viaxeiros		
	Media distancia convencional	Longa distancia	Mercadorías	Media distancia convencional	Longa distancia	Mercadorías	Media distancia convencional	Longa distancia	Mercadorías
	(en tm.)			(en tm.)			(%)		
Galicia	3.128.221	368.875	1.283.604	3.264.898	341.731	1.034.706	4,4	-7,4	-19,4
A Coruña	1.639.862	142.357	700.598	1.760.940	121.552	469.504	7,4	-14,6	-33,0
Lugo	37.486	44.344	49.599	36.727	42.114	63.789	-2,0	-5,0	28,6
Ourense	166.928	96.640	98.242	166.776	96.142	94.663	-0,1	-0,5	-3,6
Pontevedra	1.283.945	85.534	435.166	1.300.455	81.923	406.750	1,3	-4,2	-6,5
España	25.611.926	22.291.093	16.064.150	16.252.226	23.032.982	17.390.692	-36,5	3,3	8,3

(1) viaxeiros subidos; mercadorías en orixe

Fonte: Renfe Operadora

■ 3.2.34.

Transporte urbano nas CC.AA. 2010-11: viaxeiros transportados en autobús

	2010	2011	11/10
	(en miles de persoas)		(%)
Total	1.732.632	1.734.090	0,1
Andalucía	231.444	226.571	-2,1
Aragón	123.712	120.513	-2,6
Asturias	36.298	35.396	-2,5
Canarias	53.693	54.236	1,0
Castela e León	73.868	75.055	1,6
Castela - A Mancha	24.297	24.611	1,3
Cataluña	291.559	290.842	-0,2
C. Valenciana	130.129	131.219	0,8
Extremadura	11.925	12.020	0,8
Galicia	60.760	62.244	2,4
Madrid	480.509	482.666	0,4
Murcia	17.263	17.588	1,9
País Vasco	78.768	81.146	3,0
Outras	118.407	119.982	1,3

Fonte: INE

■ 3.2.35.

Autónomas, en Galicia experimentou un descenso do 6,4% que no conxunto do Estado foi do -6,1%. Ao longo do 2011, o número de toneladas transportadas en Galicia ascendeu a 123 miles de toneladas (o 7% do total estatal). O **cadro 3.2.36.** amosa un descenso do peso relativo do comercio interrexional no tráfico total galego, que ascendeu ata o 17% (1,4 puntos menos que en 2010), sendo en España esa porcentaxe do 33,7%.

A igual que acontecera en 2010, no ano 2011 volve a reducirse o volume de mercadorías trans-

portadas por ferrocarril, nun 19,4%. Esta caída ven provocada novamente pola provincia de A Coruña, que, con 469.504 toneladas métricas en 2011, experimentou unha caída do 33%, en boa parte ligada ao problema do transporte de carbón. Tan só esta provincia acolle case o 45,4% das mercadorías totais de Galicia transportadas por ferrocarril. Tamén a provincia de Pontevedra experimentou unha redución do 6,5%. A provincia de Lugo é a única que incrementa o volume de mercadorías transportadas por ferrocarril nun 28,6% (**cadro 3.2.34.**). Tras o incremento a nivel estatal do tráfico ferroviario de mercadorías,

Transporte interior por estrada nas CC.AA. 2010-11⁽¹⁾

	2010				2011				11/10 (%)
	Total (en miles de tm.)	Intrarrexional (%)	Interrexional (%)	Internacional	Total (en miles de tm.)	Intrarrexional (%)	Interrexional (%)	Internacional	
Andalucía	242.008	78,8	19,0	2,2	233.027	78,4	19,2	2,4	-3,7
Aragón	107.612	54,4	41,7	3,9	93.006	48,4	47,6	4,0	-13,6
Asturias	63.030	70,8	28,0	1,2	57.255	71,0	27,7	1,3	-9,2
Baleares	25.653	92,1	7,7	0,2	19.641	88,4	11,5	0,1	-23,4
Canarias	44.031	100,0	0,0	-	37.098	100,0	-	0,0	-15,7
Cantabria	34.248	52,6	45,6	1,8	34.067	51,6	46,0	2,5	-0,5
Castela-A Mancha	126.921	46,8	51,7	1,5	125.463	49,8	48,4	1,9	-1,1
Castela e León	159.396	60,3	37,8	1,9	169.388	61,1	36,8	2,0	6,3
Cataluña	274.838	70,6	23,5	5,9	253.791	69,4	24,2	6,4	-7,7
C. Valenciana	208.632	62,8	34,2	3,0	195.988	61,4	35,4	3,2	-6,1
Extremadura	39.916	60,3	37,6	2,1	42.957	65,5	32,5	2,1	7,6
Galicia	131.023	79,2	18,4	2,4	122.628	80,0	17,0	2,9	-6,4
Madrid	143.591	47,0	50,4	2,6	130.127	45,8	51,7	2,5	-9,4
Murcia	76.322	57,4	39,3	3,3	68.514	54,1	41,9	4,0	-10,2
Navarra	53.601	47,0	48,4	4,6	48.275	45,5	49,8	4,7	-9,9
País Vasco	110.243	52,0	43,6	4,5	101.826	51,0	44,3	4,7	-7,6
A Ríoxa	24.835	43,9	54,1	2,0	19.516	28,6	68,8	2,6	-21,4
Ceuta e Melilla	1.594	80,4	18,1	1,5	1.097	86,5	13,5	-	
Total	1.867.494	63,9	33,0	3,0	1.753.664	63,1	33,7	3,3	-6,1

(1) toneladas transportadas por cabezas tractoras e camións con capacidade de carga útil superior a 3,5 tm. e con peso superior a 6 tm., matriculados en España
 Fonte: Ministerio de Fomento

3.2.36.

xunto co descenso en Galicia, esta comunidade acolle o 5,9% do total estatal de mercadorías transportadas por ferrocarril no conxunto do Estado (8% no ano 2010).

O número de viaxeiros de media distancia convencional increméntase en Galicia no último ano un 4,4%, acadando os 3,2 millóns, mentres que os viaxeiros de longa distancia diminúen un 7,4%, acadando os 340.000 (cadro 3.2.34.).

A provincia de A Coruña acolle o 53,9% dos viaxeiros de media distancia convencional, seguida pola provincia de Pontevedra, co 39,8% do total. No que respecta á longa distancia, a provincia de A Coruña seguida da de Ourense, con 121 mil e 96 mil viaxeiros, respectivamente, son as que presentan un maior número de viaxeiros subidos nas súas estacións.

No concernente ao transporte marítimo, o tráfico de pasaxeiros nos portos de interese xeral diminuíu no ano 2011. O incremento de máis do 30% no número de cruceiros non compensou o descenso do 11,9% dos pasaxeiros de liña regular. Este descenso de pasaxeiros de liña regular pro-

dúcese fundamentalmente nos portos de Vigo e Marín, con 70 mi e 57 mil pasaxeiros menos, respectivamente.

O ano 2011 presentou un lixeiro incremento do tráfico portuario de mercadorías. Os portos de interese xeral moveron un total de 30.727 miles de toneladas (o 6,7% do total estatal), sendo o de Ferrol-San Cibrao o de maior movemento, ao acoller o 39,3% do tráfico total de mercadorías (12.067,6 miles de toneladas), seguido do porto de A Coruña, cun 38% (11.679,5 miles de toneladas) do total de mercadorías transportadas en Galicia nos portos de interese xeral.

Comparado co ano anterior, cómpre salientar que todos os portos, agás os de A Coruña e Marín, rexistran incrementos no movemento de mercadorías, salientando o de Ferrol-San Cibrao, cun incremento de 1.400.000 toneladas (13,1%) ou o porto de Vilagarcía cun incremento do 11,2% do total, o que supón 83.000 toneladas máis de mercadorías transportadas no ano 2011. Por outra banda, os portos de A Coruña e Marín reducen de xeito importante o volume de mercadorías transportadas (nun 4,7% e nun 5,6%,

Tráfico de pasaxeiros nos portos de interese xeral 2010-11

	Liña regular			Cruceiros		
	2010	2011	11/10 (%)	2010	2011	11/10 (%)
Total	1.041.849	918.388	-11,9	288.785	381.945	32,3
A Coruña	7.138	5.844	-18,1	70.695	125.367	77,3
Ferrol-San Cibrao	-	4.212	-	640	9.422	1372,2
Marín	191.764	135.102	-29,5	-	-	-
Vigo	842.278	772.453	-8,3	213.077	244.030	14,5
Vilagarcía	669	777	16,1	4.373	3.126	-28,5
Total Portos do Estado	19.200.516	19.286.086	0,4	7.184.213	7.997.893	11,3
Galicia / España (%)	5,4	4,8		4,0	4,8	

Fonte: Autoridades Portuarias

■ 3.2.37.

Tráfico de mercadorías nos portos de interese xeral 2010-11

	Graneis líquidos		Graneis sólidos		Mercadoría xeral	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Total	10.490.976	9.574.724	12.410.132	13.805.351	6.233.344	6.588.967
A Coruña	7.592.115	6.621.644	3.186.305	3.474.903	1.098.380	1.227.370
Ferrol-San Cibrao	2.616.813	2.678.177	7.397.792	8.685.747	629.433	687.589
Marín	-	-	955.851	869.946	976.817	954.700
Vigo	93.392	74.800	461.040	435.400	3.397.762	3.447.569
Vilagarcía	188.656	200.103	409.144	339.355	130.952	271.739
Total Portos do Estado	148.925.691	150.041.925	78.611.935	79.295.436	190.053.175	212.773.880
Galicia / España (%)	7,0	6,4	15,8	17,4	3,3	3,1

	Pesca fresca		Avituallamento e tráfico local		Total	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Total	134.132	128.440	666.844	629.903	29.935.428	30.727.385
A Coruña	43.141	41.695	335.282	313.867	12.255.223	11.679.479
Ferrol-San Cibrao	306	448	27.759	15.689	10.672.103	12.067.650
Marín	2.363	2.033	21.939	19.751	1.956.970	1.846.430
Vigo	88.322	84.264	272.977	271.508	4.313.493	4.313.541
Vilagarcía	-	-	8.887	9.088	737.639	820.285
Total Portos do Estado	229.049	229.489	13.091.858	13.541.688	430.911.708	455.882.418
Galicia / España (%)	58,6	56,0	5,1	4,7	6,9	6,7

Fonte: Ministerio de Fomento

■ 3.2.38.

respectivamente), o que supón, en termos absolutos, máis de medio millón de toneladas menos no caso de A Coruña e 110 miles de toneladas menos no porto de Marín.

O movemento de mercadorías máis importante, en termos absolutos, corresponde aos graneis sólidos, con 13.805 miles de toneladas, das que o porto de Ferrol-San Cibrao move o 62,9% (8.686 miles de toneladas) e o porto de A Coruña

ña un 25,2% (3.475 miles de toneladas). Séguelle en importancia o volume do movemento de graneis líquidos, con 9.575 miles de toneladas, das que o 69% (6.622 miles de toneladas) corresponden ao porto de A Coruña.

Asemade, hai que salientar a elevada importancia relativa no total estatal do tráfico de pesca fresca. Malia redución experimentada nos portos galegos, estes moven o 56% do tráfico portuario

Tráfico de mercadorías nos portos xestionados por Portos de Galicia 2010-11

	2010		2011		11/10
	(en tm.)	(%)	(en tm.)	(%)	(%)
A Pobra	106.075	6,0	129.003	7,3	21,6
Burela	106.984	6,0	167.617	9,5	56,7
Cariño	507.171	28,6	558.172	31,5	10,1
Cee	423.555	23,9	152.760	8,6	-63,9
Celeiro	181.755	10,3	215.113	12,1	18,4
Laxe	34.598	2,0	29.715	1,7	-14,1
Pontecesures	1.655	0,1	1.810	0,1	9,4
Ribadeo	418.058	23,6	484.831	27,4	16,0
Ribeira	44.912	2,5	29.857	1,7	-33,5
Sada-Fontán	-	-	-	-	-
Bueu	402	0,0	-	-	-
Moaña	1.170	0,1	2.087	0,1	78,4
Canido	56	0,0	65	0,0	16,1
Total	1.826.391	100,0	1.771.031	100,0	-3,0

Fonte: Portos de Galicia

■ 3.2.39.

de pesca fresca no ano 2011 do total dos portos do Estado, sendo o porto de Vigo o máis importante ao acoller o 65,6% do total de Galicia (84.264 toneladas) e o 38,5% do total dos portos de interese xeral de España.

Nos portos xestionados por Portos de Galicia, o tráfico total de mercadorías cargadas e descargadas no último ano descendeu un 3%, fronte ao incremento de máis do 65% do ano anterior. No ano 2011 descárganse nos portos xestionados por Portos de Galicia 1.771 miles de toneladas de mercadorías. O porto de Cariño segue sendo o que presenta o maior movemento de mercadorías, con 558 miles de toneladas (un 10% máis que en 2010), seguido do porto de Ribadeo con 485 miles de toneladas. Entre ámbolos dous portos acollen o 59% do volume total de mercadorías descargadas nas instalacións xestionadas por Portos de Galicia.

Neste ano 2011 os portos, xestionados por Portos de Galicia, que presentan unha merma do tráfico de mercadorías cargadas e descargadas, son Cee (63,9% menos que no ano anterior), o porto de Ribeira (33,5% menos), e Laxe (14,1% menos que en 2010) (cadro 3.2.40.). Tanto en termos relativos como absolutos, salienta a redución sufrida polo porto de Cee, onde no ano 2011 móvense 270 mil toneladas menos de mercadorías que no ano 2010.

No que atinxe ao transporte aéreo, o ano 2011, en xeral, mostra resultados positivos para o conxunto do sistema aeroportuario galego, tanto no que respecta ao número de pasaxeiros e mercadorías. O aeroporto de Santiago é o único que no ano 2011 incrementa o número de operacións e pasaxeiros, mestres que nos aeroportos de Alvedro e Peinador aumenta o volume de mercadorías transportadas, pero diminúe o número de operacións e pasaxeiros.

O movemento de aeronaves nos aeroportos galegos diminúe un 1,6% respecto ao ano precedente como resultado dun descenso dun 6,3% no aeroporto de A Coruña e dun 5,4% no aeroporto de Vigo, descensos compensados, en grande medida, polo incremento do 5% das operacións efectuadas no aeroporto de Santiago de Compostela, o que supón unhas 1.000 operacións máis que no ano anterior, incremento, en parte, consecuencia da posta en servizo, en outubro de 2011, dunha nova infraestrutura no citado aeroporto, que consta dunha nova terminal, novo aparcadoiro e novos viais e accesos, xunto á ampliación da plataforma de estacionamento de aeronaves, a nova central eléctrica e a nova torre de control que multiplica a capacidade do aeroporto de Lavacolla.

Ao longo do ano 2011, o número total de operacións foi de 52.729, das que o 42,3% se realizan

Tráfico comercial aéreo 2010-11 ⁽¹⁾

Operacións			
	2010	2011	11/10
Aeropertos galegos	53.562	52.729	-1,6
A Coruña	17.378	16.282	-6,3
Santiago	21.247	22.317	5,0
Vigo	14.937	14.130	-5,4
Total España	2.116.512	2.139.614	1,1
Galicia / España (%)	2,5	2,5	--
Pasaxeiros			
	2010	2011	11/10
Aeropertos galegos	4.367.648	4.453.383	2,0
A Coruña	1.101.208	1.012.800	-8,0
Santiago	2.172.869	2.464.431	13,4
Vigo	1.093.571	976.152	-10,7
Total España	192.787.860	204.373.288	6,0
Galicia / España (%)	2,3	2,2	--
Mercadorías			
	2010	2011	11/10
	(en Kg.)		(%)
Aeropertos galegos	3.110.360	3.153.134	1,4
A Coruña	244.819	251.966	2,9
Santiago	1.964.349	1.787.504	-9,0
Vigo	901.192	1.113.664	23,6
Total España	652.146.212	671.722.190	3,0
Galicia / España (%)	0,5	0,5	--

(1) non se inclúen outras clases de tráfico (militares, de estado, privados e traballos aéreos); datos 2011 son provisionais
 Fonte: AENA

■ 3.2.40.

no aeroporto de Santiago (22.317 aeronaves), fronte ao 30,9% en A Coruña (16.282 aeronaves) e ao 26,8% en Vigo (14.130 aeronaves). Comparando co total do Estado, Galicia acolle o 2,5% do total de operacións.

O número de pasaxeiros nos aeroportos galegos incrementouse ata os 4.453.383 persoas, un 2% superior ao rexistrado en 2010. O incremento rexistrouse exclusivamente no aeroporto de Santiago, con 291.562 pasaxeiros máis que no ano anterior (13,4%). Santiago segue sendo quen acolle ao maior número de viaxeiros, con 2.464.431 pasaxeiros (o 55,3% do total de Galicia), seguido do aeroporto de A Coruña, con 1.012.800 persoas (22,7%) e finalmente o aeroporto de Vigo que, tras un descenso de máis do 10% no número de pasaxeiros no ano 2011, acada 976.152 de viaxeiros (21,9% do total galego).

En relación ao tráfico de mercadorías, o aeroporto de Santiago é o único dos tres galegos que reduce o volume de mercadorías transportadas nun 9%, o que non impide que continúe sendo o aeroporto galego onde se mobiliza o 57% das mercadorías así transportadas en Galicia (1.787,5 toneladas). O aeroporto de Vigo incrementa nun 23,6% o volume de mercadorías transportadas, acadando o 35,3% do total (1.113,6 toneladas), e finalmente o aeroporto de A Coruña, tras un incremento do 2,9%, transporta o 8% do total galego (252 toneladas).

• Sector financeiro

Os desequilibrios acumulados na etapa de expansión económica, en forma, fundamentalmente, de elevadas taxas de crecemento do crédito ligado ás actividades inmobiliarias, así como á intensidade e duración da crise económica,

provocaron a necesidade de realizar unha profunda reestruturación do sector bancario.

A regulación bancaria iniciouse en España no ano 2009 coa publicación do Real Decreto Lei 9/2009, do 26 de xuño, sobre reordenación bancaria e reforzamento dos recursos propios das entidades de crédito, norma na que se articula o Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria (FROB), apostando pola busca de solucións privadas ás dificultades das entidades de crédito. Esta norma abre o camiño a un número importante de procesos de concentración, a meirande parte protagonizados por caixas de aforro, procesos que levaron a unha redución no número de caixas de 45 a 17, afectando a máis do 90% dos activos destas institucións; en Galicia salienta o proceso de fusión entre Caixa Galicia e Caixanova, cunha cota de mercado no cuarto trimestre de 2009 do 3,5% e do 2,4% respectivamente, nunha nova entidade, Nova Caixa Galicia, que posuía unha cota de mercado do 6,3% no primeiro trimestre do ano 2011. Destaca tamén a fusión entre o Banco Popular e o Banco Pastor en outubro de 2011.

O proceso de reestruturación bancaria continuou no ano 2010 co Real Decreto Lei 11/2010, de órganos de goberno e outros aspectos do réxime xurídico das caixas de aforros, que tiña como obxectivo fundamental facilitar a entrada de capital privado nas caixas de aforro por diferentes vías.

Finalmente, as dúbidas sobre a solvencias das entidades financeiras españolas fixeron necesarias novas medidas reguladoras. En concreto, o Real decreto Lei 2/2011, de reforzamento do sistema financeiro trata de paliar os problemas de solvencia das entidades, incrementando as esixencias de capital ás mesmas.

En base aos datos proporcionados polo IGE, o número de oficinas de bancos, caixas de aforros e cooperativas de crédito diminuíu en Galicia, existindo no ano 2011, 2.136 oficinas de entidades de depósito, 221 menos que no ano anterior. En termos relativos, o descenso en Galicia foi do

9,4%, fronte ao 7,1% de descenso medio no conxunto do Estado.

Os depósitos do sector privado nas entidades de crédito tamén diminuíron, pasando en Galicia de 53 millóns de euros no ano 2010 a 51,4 millóns no ano 2011, un descenso do 3,2%, similar ao acontecido de media en España (3,4% menos). O descenso no volume dos depósitos afecta tanto aos depósitos á vista como aos depósitos a prazo, manténdose practicamente estable o volume dos depósitos de aforro.

Finalmente, xunto ao descenso sinalado do 3,2% en Galicia no volume de depósitos, prodúcese no ano 2011 un descenso do 9,1% no valor dos créditos totais concedidos polas entidades en Galicia, pasando de 70,5 millóns de euros concedidos no ano 2010 a 64,1 millóns no ano 2011. Este descenso é porcentualmente moi superior ao acontecido de media no Estado, que foi do 3,2%. No que respecta aos destinatarios dos créditos, en Galicia diminúen tanto os créditos concedidos ás Administracións públicas (-1,1%) como os concedidos aos restantes sectores residentes (-9,5%), sendo estes últimos os máis afectados polo recorte. De xeito contrario, no conxunto do Estado aumenta o montante dos créditos concedidos ás Administracións Públicas nun 11,4% e diminúen, aínda que con menor intensidade que en Galicia, os créditos concedidos aos restantes sectores (-3,8%). ■

3.3.

Sector exterior

O obxectivo deste apartado é coñecer a actividade comercial no exterior das empresas galegas, tendo en conta a evolución do comercio internacional, dentro da Unión Europea e no Estado español.

No ano 2011 o comercio mundial de bens e servizos rexistrou unha marcada desaceleración, acadando unha taxa de crecemento do 5,8%, fronte á taxa do 12,9% do ano anterior. O valor en dólares do comercio mundial de mercadorías aumentou un 19% ata acadar os 18,2 billóns de dólares e superar o nivel máximo acadado no ano 2008; en boa medida o citado crecemento é consecuencia do aumento dos prezos dos produtos básicos, manténdose estable ou incluso diminuindo o volume de correntes comerciais entre os principais países exportadores e importadores.

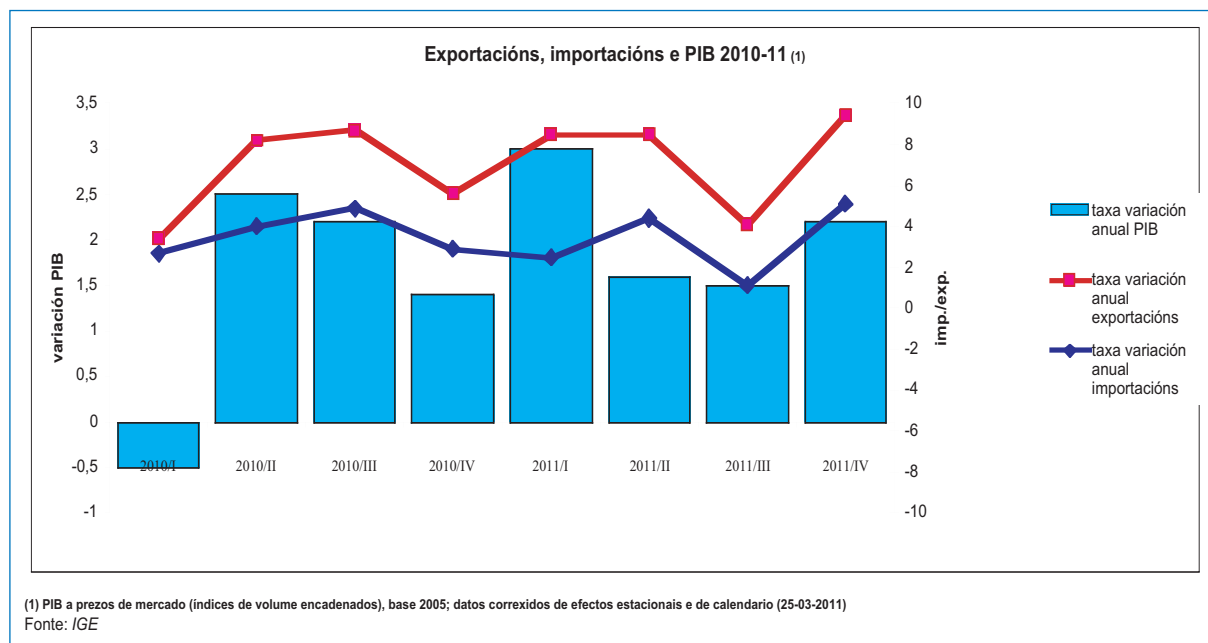
A participación das economías emerxentes e en desenvolvemento no total do comercio mundial aumentou no ano 2011, acadando o 47% das exportacións e o 42% das importacións totais, niveis nunca antes conseguidos.

O valor das exportacións mundiais de servizos comerciais aumentou un 11%, con marcadas diferenzas entre países.

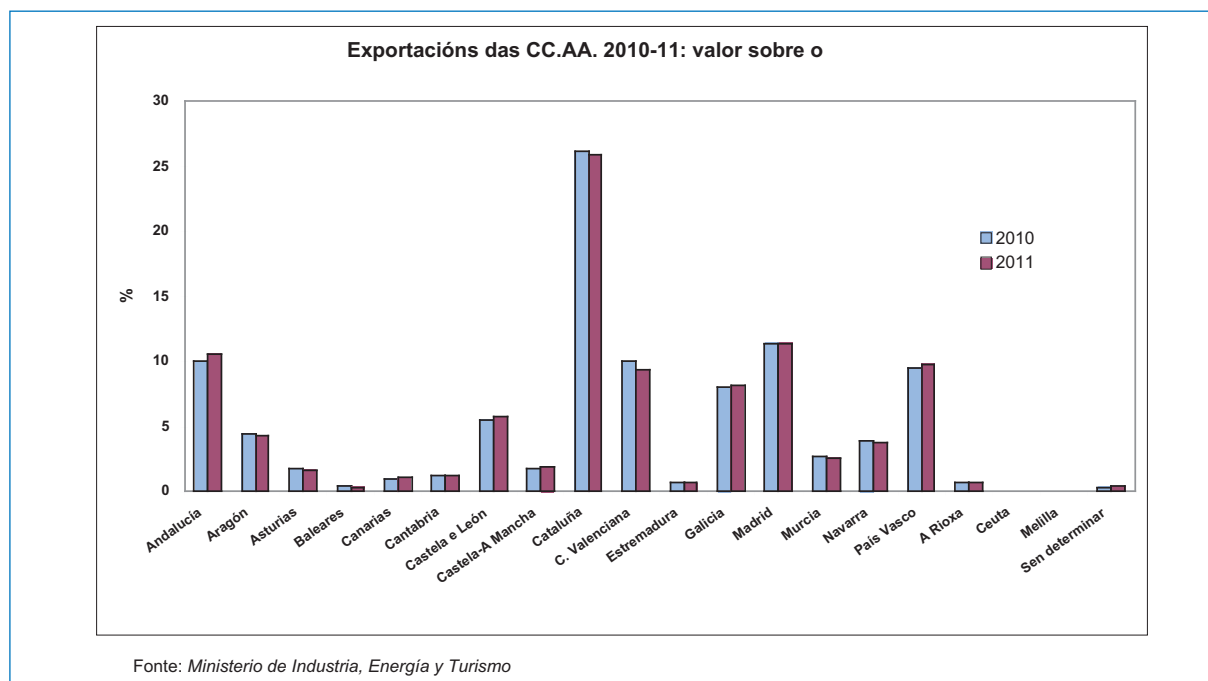
No ano 2011, as exportacións en volume creceron máis nas economías emerxentes e en desenvolvemento que nas economías avanzadas. Neste senso, as citadas economías incrementaron as súas importacións un 8,8% e as exportacións un 6%, taxas notablemente inferiores ás do ano 2010, consecuencia dos efectos negativos sobre o comercio internacional da crise continuada da débeda soberana en Europa, das perturbacións a raíz dos desastres naturais de Xapón e Tailandia e dos disturbios nos países árabes.

Na UE-27, segundo datos do Eurostat, as exportacións de mercancías ao resto do mundo creceron un 11,5% e as importacións un 11%. En termos absolutos redúcese o saldo negativo da UE-27.

Por Estados membros, e considerando o comercio interno e externo á UE, Alemaña é o país que presenta un maior saldo positivo na súa

3.3.1.

3.3.2.

balanza comercial, acadando no ano 2011 un saldo positivo de máis de 156 mil millóns de euros, seguida por Holanda, cun saldo positivo de 44 mil millóns de euros. No extremo contrario está o Reino Unido co maior déficit comercial da UE-27 con máis de 117 mil millóns de déficit, seguido de Francia (84 mil millóns de

euros de déficit) e de España (47 mil millóns de euros).

O sector exterior segue a ser no ano 2011 o principal motor de crecemento da economía española, polo lado da demanda. Segundo datos do Banco de España, a balanza de pagos española

Importacións e exportacións 2010-11 ⁽¹⁾: distribución segundo áreas xeográficas

	Importacións		Exportacións		Saldo comercial		Taxa de cobertura	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
	(en miles de €)				(%)			
Total (2)	34.017.468	35.621.214	29.143.892	31.360.817	-4.873.576	-4.260.397	85,7	88,0
Resto de CC.AA. (3)	20.307.503	21.556.076	14.230.686	13.824.110	-6.076.817	-7.731.966	70,1	64,1
Resto do mundo	13.709.965	14.065.138	14.913.206	17.536.707	1.203.241	3.471.569	108,8	124,7
Áreas xeográficas								
Europa								
Zona Euro	6.144.821	5.631.078	10.568.050	11.306.856	4.423.230	5.675.778	172,0	200,8
UE-15	7.212.976	6.721.626	10.964.491	11.995.222	3.751.515	5.273.596	152,0	178,5
UE-27	7.519.271	7.067.118	11.629.349	12.712.410	4.110.078	5.645.292	154,7	179,9
Países candidatos á UE	318.972	347.200	367.696	400.771	48.724	53.570	115,3	115,4
OCDE	9.207.694	9.167.334	12.577.966	14.564.881	3.370.272	5.397.548	136,6	158,9
OPEP	1.353.908	990.151	421.835	735.741	-932.073	-254.410	31,2	74,3
Mercosur	324.987	359.516	306.715	308.164	-18.273	-51.352	94,4	85,7
EEUU	394.361	451.828	372.299	369.642	-22.062	-82.186	94,4	81,8
América Latina	1.432.513	1.754.935	685.861	709.173	-746.652	-1.045.762	47,9	40,4

(1) datos 2010 e 2011 son avance

(2) valor total de exportacións e importacións de bens e servizos a partir das *Contas Económicas Trimestrais* do IGE (PIB pm, índices de volume encadenados, Base 2005 estacionais e de calendario - consulta: 30-03-2012 -)

(3) diferenza entre o valor total de exportacións e importacións e o valor do comercio galego coa UE e terceiros países

Fonte: IGE

■ 3.3.3.

reduce nun 21,5% o seu déficit no ano 2011, a consecuencia, por unha banda, da redución do déficit da balanza por conta corrente, favorecido pola notoria diminución dos saldos negativos das balanzas de bens e de transferencias e polo incremento do saldo positivo da balanza de servizos, todo, a pesar do incremento no saldo negativo da balanza de rendas; por outra banda, a balanza por conta de capital reduce notablemente, en máis de oitocentos mil millóns de euros, o seu saldo positivo; o que incrementa a necesidade de financiamento no exterior da economía española, nun contexto europeo de crise financeira.

O sector exterior galego, ao igual que acontece no conxunto do Estado español, ten unha forte contribución positiva ao crecemento agregado, como consecuencia do maior incremento das exportacións (7,6% máis que no ano 2010) que das importacións (4,7% máis).

En termos absolutos, as exportacións galegas, tanto ao conxunto do Estado como a terceiros países, acadaron un valor de 31.361 millóns de euros e as importacións ascenderon a 35.621 millóns de euros. No ano 2011, a taxa de cober-

tura acada o 88%, en tanto que o grado de apertura da economía galega, (calculado tendo en conta as importación e exportacións totais de bens e servizos), incrementábase ata o 116% (109% no ano anterior).

O principal mercado dos produtos galegos o constitúe o resto das comunidades autónomas españolas, ao acoller o 60,5% das importacións e o 44% das exportacións de Galicia. A diferenza do acontecido no 2010, no ano 2011 aumenta o déficit comercial co resto das CC.AA., que se situou nos -7.732 millóns de euros, tras un incremento das importacións e unha diminución das exportacións galegas, á restantes CCAA.

Comercio exterior con terceiros países

No que ao comercio exterior con terceiros países se refire, Galicia incrementa en 2011 o saldo positivo da súa balanza comercial nun 188%, explicable polo maior incremento das exportacións fronte ás importacións (17,6% e 2,6% respectivamente).

Ao igual que en anos anteriores, aproximadamente as tres cuartas partes das vendas galegas

Importacións e exportacións de Galicia e España 2010-11

	Importacións			Exportacións		
	2010	2011	11/10	2010	2011	11/10
	(en millones de €)			(en millones de €)		
Galicia	13.699,7	14.029,9	2,4	14.912,0	17.532,3	17,6
A Coruña	6.979,3	7.637,4	9,4	6.021,9	7.405,5	23,0
Lugo	545,9	837,9	53,5	491,8	872,7	77,5
Ourense	404,6	447,4	10,6	550,6	640,8	16,4
Pontevedra	5.769,9	5.107,2	-11,5	7.847,7	8.613,3	9,8
España	240.055,9	260.823,3	8,7	186.780,1	214.485,5	14,8
Galicia/España (%)	5,7	5,4		8,0	8,2	

	Saldo comercial		
	2010	2011	11/10
	(en millones de €)		
Galicia	1.212,3	3.502,4	2.290,1
A Coruña	-957,4	-231,9	725,5
Lugo	-54,1	34,8	88,9
Ourense	146,0	193,4	47,4
Pontevedra	2.077,8	3.506,1	1.428,3
España	-53.275,8	-46.337,8	6.938,0

Fonte: Secretaría de Estado de Comercio

■ 3.3.4.

a terceiros países diríxense á UE-27 e máis da metade das compras proveñen desta zona xeográfica. Asemade, mantense o elevado peso relativo dos dez primeiros capítulos de importación e exportación, que supoñen o 76,5% e 75,3% do valor total das mesmas respectivamente.

A actividade comercial con terceiros países en Galicia, como no conxunto do Estado, incrementase no ano 2011, neste senso cabe salientar o saldo positivo da balanza comercial de Galicia con terceiros países, fronte ao saldo negativo da balanza comercial galega co resto de CCAA do Estado español.

No ano 2011, e tal como acontecera no ano anterior, tanto a economía galega como a española presentan un aumento das exportacións e das importacións, máis acusado no conxunto do Estado no que respecta ás importacións. Como reflicte a **cadro 3.3.4.**, as exportacións galegas cara ao exterior incrementáanse un 17,6% (14,8% de media en España) e as importacións aumentan un 2,4%, uns seis puntos porcentuais menos que a media estatal.

No último ano incrementase o superávit da

balanza comercial galega co exterior, que se sitúa en 3.502,4 millóns de euros, cando en 2010 presentaba un saldo positivo de 1.327,6 millóns de euros. A nivel provincial, as catros provincias galegas, agás A Coruña, presentan un saldo comercial positivo, sendo o máis importante en volume o da provincia de Pontevedra, con máis de 3.506 millóns de euros de saldo positivo, neste senso, tamén cabe salientar o incremento da actividade comercial externa na provincia de Lugo, onde as importacións se incrementan nun 53,5% e as exportacións nun 78%, dando como resultado un saldo comercial positivo de máis de 34 millóns de euros. Finalmente, destacar que as provincias de Pontevedra e A Coruña están situadas no cuarto e noveno posto, respectivamente, no ranking de provincias españolas con maior valor das exportacións.

• Importacións do exterior

O valor total das compras galegas ascendeu no último ano a 14.030 millóns de euros (197,2 millóns máis que en 2010), o que representa o 5,4% das importacións españolas. Este incremento ven como consecuencia do maior valor das importacións nas provincias de A Coruña (10% máis, 696 millóns de euros máis, a causa princi-

Importacións e exportacións 2011: distribución segundo sectores de actividade

	Importacións				Exportacións			
	Importe	11/10	peso relativo	Galicia/España	Importe	11/10	peso relativo	Galicia/España
	(en miles de €)		(%)		(en miles de €)		(%)	
Total	14.029.837,9	2,4	100,0	5,4	17.532.268,5	17,6	100,0	8,2
Enerxéticos	3.746.902,8	18,5	26,7	6,7	1.385.247,4	72,2	7,9	8,7
Alimentos	2.328.032,6	13,2	16,6	8,5	2.163.111,0	13,2	12,3	7,1
Materias primas	540.041,6	-1,5	3,8	4,9	655.866,4	7,7	3,7	11,2
Semimanufacturas	2.324.034,0	-1,3	16,6	4,1	1.947.159,5	15,4	11,1	3,5
Bens de equipamento	1.279.367,5	26,0	9,1	2,7	3.156.511,5	22,1	18,0	7,3
Sector Automóbil	1.729.706,8	-24,1	12,3	6,4	4.047.235,0	6,0	23,1	12,2
Bens de consumo duradeiro	167.782,6	-9,5	1,2	2,6	112.226,7	24,9	0,6	3,2
Manufacturas de consumo	1.901.442,0	-0,8	13,6	7,0	3.479.798,1	7,3	19,8	19,8
Outras mercancías	12.528,0	-93,2	0,1	0,6	585.113,0	257,7	3,3	6,1

Fonte: Secretaría de Estado de Comercio

■ 3.3.5.

palmente do incremento no prezo do petróleo) e Lugo (53,5% máis, 294 millóns de euros en termos absolutos), en tanto que as compras procedentes doutros países diminúen nas provincias de Ourense (22,5% menos, 130 millóns de euros menos) e de Pontevedra (11,5% menos, 660,6 millóns menos). A provincia de A Coruña, tras o novo descenso das importacións na provincia de Pontevedra, afiánzase como a máis importante no que ao valor das súas importacións se refire, acollendo ao 54,4% das importacións totais galegas (Pontevedra abrangue o 36,4%).

Mentres que o valor das compras exteriores do sector do automóbil, das semimanufacturas, materias primas, manufacturas de consumo e dos bens de consumo duradeiro, diminuíron, as importacións de produtos enerxéticos, de alimentos e de bens de equipamentos incrementáronse nun 18,5%, 13,2% e 26% respectivamente.

Destacan polo seu peso relativo os produtos enerxéticos, que supoñen o 26,7% do valor total das importacións galegas no ano 2011. As importacións de bens de equipamento incrementáronse en máis de 235 millóns de euros en valores absolutos, representando o 9% do valor total das importacións en Galicia. Por último, as importacións de produtos alimenticios incrementan o seu importe en máis de 108 millóns de euros, representando o total de importacións destes produtos o 16,6% do valor total das importacións no ano 2011.

En canto ao peso relativo no valor total das importacións españolas, destaca a importancia das actividades englobadas dentro dos subsectores dos produtos alimentarios e as manufacturas de consumo, que supoñen o 8,5% e 7% das compras españolas respectivamente seguidas das do sector do automóbil que representa o 6,4% das importacións españolas deste sector.

Se a análise descende ao nivel de capítulo importador, **cadro 3.3.6.**, os dous primeiros capítulos importadores acollen o 38,9% do valor das importacións galegas. Neste ano 2011 os dous primeiros capítulos importadores volven a se o capítulo 27 (“Combustibles minerais e aceites minerais; os seus destilados; materias bituminosas ceras minerais”) que tras unha medra do 19%, representa o 26,6% das importacións, sitúase como o primeiro capítulo importador, por diante do relativo ao de “Vehículos automóbiles, tractores, ciclos e demais vehículos terrestres, as súas partes e accesorios” (87), que, tras descender novamente, neste ano 2011 un 25%, supón o 12,2% do valor total das compras.

As importacións galegas concéntranse nos países da Unión Europea. Segundo os datos do **cadro 3.3.3.**, o 50,2% do valor total das compras exteriores procede da UE-27 (7.067,1 millóns de euros. Fóra da UE, a nivel individual, cabe salientar as compras realizadas dende Galicia a China, EEUU e Marrocos, que supoñen respecti-

vamente o 3,8%, 3,2% e o 2,5% das importacións totais a terceiros países desde Galicia. O principal subministrador de Galicia, por mor do papel da factoría do Grupo PSA (Peugeot-Citroën) en Vigo, é Francia, con 2.004 millóns de euros, seguida de Portugal, con 1.780 millóns.

Atendendo á desagregación das importacións galegas dos países da Zona Euro segundo capítulos (**cadro 3.3.6.**), as importacións de produtos do capítulo 87 ascenden a 1.575 millóns de euros, o que representa o 28% das importacións procedentes desa área económica e un 91,7% do valor total das correspondentes ao devandito capítulo. O segundo capítulo importador corresponde ao capítulo 72 (“Fundición, ferro e aceiro”), cun importe de 750 millóns de euros, representando o 13,3% do total das importacións galegas que veñen dos países da Zona Euro e o 87,4% do valor das importacións galegas correspondentes ao devandito capítulo.

No caso de Francia, os dous capítulos máis importantes en termos absolutos son os mesmos que os citados como máis importantes dentro da Zona Euro, o 87 (“Vehículos automóbiles, tractores, ciclos e demais vehículos terrestres, as súas partes e accesorios”) e o 72 (“Fundición, ferro e aceiro”), que representan o 75,6% das compras nese país. No caso de Portugal, os capítulos máis importantes son o 72 (“Fundición, ferro e aceiro”), o 61 (“prendas e complementos de vestir de punto”), e o capítulo 87 (“Vehículos automóbiles, tractores, ciclos e demais vehículos terrestres, as súas partes e accesorios”), por esa orde, que representan conxuntamente o 39% do total.

• Exportacións ao exterior

No ano 2011 as vendas ao exterior incrementáronse novamente, seguindo a tendencia iniciada no ano 2010 e seguindo a mesma liña que no conxunto do Estado. Tras un incremento do 17,6 (8,6% de incremento no 2010, en relación ao ano anterior), o importe total das exportacións a terceiros países acadou no último ano os 17.537 millóns de euros, o que representa o 8,2% das exportacións españolas, igual que nos dous anos anteriores.

As catro provincias galegas incrementan o valor das súas exportacións. Cun incremento do 9,8% (768 millóns máis) das exportacións respecto ao ano 2010, Pontevedra segue a ser a provincia co maior volume de exportacións, concentrando o 49,1% das exportacións galegas. Séguelle en importancia A Coruña, que despois dun incremento do 23% (1.383,6 millóns de euros máis), acada o 42,2% das exportacións de Galicia.

Atendendo á desagregación sectorial, o **cadro 3.3.5.** reflicte que, ao igual que no ano anterior, prodúcese un incremento no valor das exportacións de todos os sectores de actividade considerados. Compre destacar o incremento superior ao 72% no valor das exportación dos produtos enerxéticos.

O subsector dos materiais de transporte, (clasificación Taric 86-89), cun incremento das súas vendas cara ao exterior do 8,4% (454 millóns de euros máis), representa o 33% das exportacións galegas. Asemade, hai que mencionar o comportamento das actividades de materias téxtiles e as súas manufacturas (Taric 50-63), que, tras unha medra do 7,4%, representan o 17% do valor total das exportacións galegas.

O capítulo máis importante en canto ao importe das exportacións é o de “Vehículos automóbiles, tractores, ciclos e demais vehículos terrestres, as súas partes e accesorios” (Taric 87), que concentra o 29,7% das exportacións galegas. A continuación estarían os capítulos correspondentes a “Prendas e complementos de vestir, agás os de punto” (Taric 62), que representa o 9,8% das vendas, e a “Combustibles minerais e aceites minerais, os seis destilados; materias bituminosas ceras minerais” (Taric 27), que representan o 7,9% e a “Peixes e crustáceos, moluscos e outros invertebrados acuáticos” (Taric 3), co 6,3% do valor total das exportacións (**cadro 3.3.7.**).

A Zona Euro concentra o 64,5% do valor total das exportacións galegas ao exterior (11.307 millóns de euros), sendo Francia, por mor do papel da factoría Citroën en Vigo, o principal destino das vendas de Galicia, con 4.885 millóns de euros

Importacións 2011: distribución segundo principais capítulos TARIC e destiño

Nº	Cap.	Denominación	Importe (en miles de €)	cap. / total (%)	Países da zona Euro (en miles de €)	Francia (en miles de €)	Portugal (en miles de €)
1	27	Combustibles minerais, aceites minerais e produtos da súa destilación; materias bituminosas; ceras minerais	3.746.902,8	26,6	193.973,0	37.697,9	55.465,8
2	87	Vehículos automóviles, tractores, ciclos e demais vehículos terrestres, as súas partes e accesorios	1.717.740,5	12,2	1.574.814,7	1.164.075,9	189.027,0
3	3	Peixes e crustáceos, moluscos e outros invertebrados acuáticos	1.341.984,7	9,5	283.531,3	62.812,2	150.669,3
4	72	Fundición, ferro e aceiro	858.650,7	6,1	750.454,0	350.406,8	308789
5	62	Roupa e complementos de vestir, agás os de punto	856.891,5	6,1	157.680,6	2.756,2	134089
6	85	Máquinas, aparatos e material eléctrico e as súas partes, aparatos de grabación e repr. e partes	674.073,9	4,8	255.743,4	31.190,3	12612
7	61	Prendas e complementos de vestir, de punto	433.752,6	3,1	221.586,6	2.010,2	197452
8	84	Máquinas e aparatos mecánicos	384.567,0	2,7	234.783,5	15.596,0	24736
9	30	Productos farmacéuticos	379.433,5	2,7	40.697,8	11.741,7	545
10	16	Preparación de carne, peixo ou crustáceo, moluscos.	340.663,2	2,4	8.963,3	578,7	5350
Total dos principais capítulos			10.734.660,4	76,3	3.722.228,2	1.678.865,9	1.078.733,6
Resto			3.330.477,7	23,7	1.908.850,0	325.279,6	701.027,7
Total			14.065.138,1	100	5.631.078,2	2.004.145,5	1.779.761,3

Fonte: IGE

■ 3.3.6.

Exportacións 2011: distribución segundo principais capítulos TARIC e procedencia

Nº	Cap.	Denominación	Importe (en miles de €)	cap. / total (%)	Países da zona Euro (en miles de €)	Francia (en miles de €)	Portugal (en miles de €)
1	87	Vehículos automóviles, tractores, ciclos e demais vehículos terrestres, as súas partes e accesorios	5.205.859,6	29,7	4.135.902,1	3.708.617,6	140.962,7
2	62	Prendas e complementos de vestir, agás os de punto	1.723.298,1	9,8	1.007.393,1	243.191,9	181.393,1
3	27	Combustibles minerais e aceites minerais; os seus destilados; materias bituminosas ceras miner.	1.385.255,3	7,9	956.174,3	7.747,3	825.334,1
4	3	Peixes e crustáceos, moluscos e outros invertebrados acuáticos	1.104.123,1	6,3	784.785,7	68.963,3	292.071,6
5	61	Prendas e complementos de vestir, de punto	961.387,8	5,5	624.343,3	127.004,9	118.803,1
6	85	Máquinas, aparatos e material eléctrico e as súas partes, aparatos de grabación e repr. e partes	779.608,4	4,4	315.839,2	85.348,2	32.167,6
7	89	Navegación marítima ou fluvial	660.463,0	3,8	76.501,4	5.010,7	10.812,7
8	72	Fundición, ferro e aceiro	541.319,3	3,1	207.316,3	7.673,7	158.447,8
9	16	Preparacións de carne, de peixe ou de crustáceos	465.691,6	2,7	394.556,5	125.466,7	63.158,5
10	44	Madeira, carbón vexetal e manufacturas de madeira	373.048,9	2,1	257.177,1	44.143,3	153.675,9
Total dos principais capítulos			13.200.055,1	75,3	8.759.989,0	4.423.167,6	1.976.827,1
Resto			4.336.651,9	24,7	2.546.867,2	462.242,9	1.007.340,5
Total			17.536.707,0	100	11.306.856,2	4.885.410,5	2.984.167,6

Fonte: IGE

■ 3.3.7.

Exportacións galegas 2009-2011: ránkings segundo países de destino

	2009	2010	2011
	(en miles de €)		
Zona Euro	9.834.011	10.249.285	11.306.856
UE 15	10.217.299	10.644.935	11.995.222
UE27	10.776.487	11.314.359	12.712.410
UE 25	10.666.293	11.205.352	12.560.147
Alemaña	473.150	536.321	703.792
Austria	51.821	59.381	84.121
Bélxica	232.300	292.394	282.376
Dinamarca	38.027	51.358	60.539
Finlandia	26.319	31.259	126.263
Francia	4.944.081	4.846.297	4.885.411
Grecia	317.705	261.885	273.351
Irlanda	66.826	70.226	77.806
Italia	967.829	1.139.847	1.204.669
Luxemburgo	16.486	16.407	17.129
Países Baixos	396.430	473.462	400.505
Portugal	2.158.925	2.263.969	2.984.168
Reino Unido	420.003	493.561	607.226
Suecia	73.038	65.028	161.857
Chipre	48.877	147.096	37.805
Eslovaquia	11.984	15.583	27.670
Eslovenia	31.234	38.270	40.216
Estonia	6.825	10.039	18.344
Hungría	50.881	54.769	58.433
Letonia	11.202	10.681	12.705
Lituania	18.516	18.495	21.504
Malta	55.687	13.348	17.220
Polonia	179.270	216.143	282.887
República Checa	34.520	35.992	48.140
Bulgaria	29.194	22.958	26.587
Romanía	81.000	86.049	125.676
Países candidatos á UE	210.182	367.542	400.771
Estados Unidos	568.272	376.907	369.642
China	54.206	113.516	136.429
Marrocos	369.154	398.748	384.000
OCDE	11.916.102	12.260.059	14.564.881
OPEP	376.036	421.669	735.741
MERCOSUR	131.506	369.660	308.164
América Latina	471.252	748.906	709.173
Arxentina	55.606	86.140	119.678
Brasil	63.215	263.477	167.003
Chile	49.589	50.023	68.137
Cuba	9.238	23.005	16.551
Ecuador	7.813	18.628	17.938
Guatemala	6.355	5.254	6.573
México	141.594	114.638	148.806
Panamá	22.054	15.918	18.341
Perú	10.519	24.781	29.991
Paraguai	887	834	1.377
El Salvador	4.764	3.668	3.533
Uruguai	11.798	19.209	20.106
Venezuela	44.280	71.101	46.476
Outros países	43.537	52.230	44.664
Total	13.957.779	14.913.206	17.536.707

Fonte: IGE

■ 3.3.8.

Investimento estranxeiro bruto total nas CC.AA. 2010-11

	2010			2011			11/10
	Total (en millóns de €)	(%)		Total (en millóns de €)	(%)		
Andalucía	1.225,4	5,1	1.100,9	469,5	1,7	354,9	-61,7
Aragón	47,5	0,2	47,0	37,9	0,1	33,9	-20,1
Asturias	29,3	0,1	2,0	18,2	0,1	11,1	-38,0
Baleares	166,6	0,7	80,7	372,7	1,3	262,8	123,7
Canarias	862,6	3,6	107,7	1.028,9	3,6	50,3	19,3
Cantabria	3,7	0,0	2,4	16,8	0,1	15,0	357,9
Castela e León	12,9	0,1	8,7	182,7	0,6	165,6	1.313,4
Castela-A Mancha	55,4	0,2	52,2	500,6	1,8	500,4	804,1
Cataluña	4.589,7	19,1	3.997,5	3.501,3	12,3	2.629,2	-23,7
C. Valenciana	156,3	0,7	91,1	462,0	1,6	308,5	195,6
Extremadura	30,4	0,1	30,1	26,3	0,1	25,8	-13,5
Galicia	47,4	0,2	35,9	276,4	1,0	214,3	483,5
Madrid	9.304,4	38,8	6.430,4	16.625,6	58,5	12.700,0	78,7
Murcia	24,0	0,1	4,2	164,4	0,6	158,2	586,1
Navarra	109,8	0,5	90,8	49,3	0,2	47,4	-55,1
País Vasco	261,9	1,1	123,7	664,2	2,3	328,0	153,6
A Ríoxa	36,4	0,2	36,4	2,0	0,0	1,0	-94,5
Ceuta-Melilla	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.650,0
Sen asignar	7.044,8	29,3	6.440,9	4.016,2	14,1	3.974,1	-43,0
Total	24.008,3	100,0	18.682,6	28.415,1	100,0	21.780,3	18,4

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo y Comercio

■ 3.3.9.

(27,8% do total). Séguelle Portugal, onde as vendas acadaron os 2.984 millóns de euros (17%). A distancia están Italia (6,9%), Alemaña (4%) e Reino Unido (3,5%).

Atendendo á desagregación por capítulos das exportacións galegas ao conxunto dos países da Zona Euro, **cadro 3.3.7.**, as vendas de produtos do capítulo 87 ascenden a 4.136 millóns de euros, o que representa o 36,6% das exportacións á Zona Euro. O segundo capítulo exportador, cun incremento de aproximadamente o 1% no ano 2011 fronte ao 2010, é o capítulo 62 (“Prendas e complementos de vestir, agás os de punto”), cun importe de 1.007 millóns de euros, representa o 8,9% do total das vendas aos países da Zona Euro.

As exportacións a Francia concéntranse no capítulo 87, que acolle o 75,9% das vendas a ese país e que representan o 71,2% das vendas totais dos produtos englobados neste capítulo. No caso portugués o principal capítulo é o 27 (“Combustibles minerais e aceites minerais; os seus destinados; materias bituminosas ceras minerais”), seguido polo 03 (peixes e crustáceos, moluscos e

outros invertebrados acuáticos) ao acoller o 27,6% e o 9,8% das vendas galegas a Portugal, respectivamente.

Investimento galego no exterior e estranxeiro en Galicia

Os datos de investimento exterior están recollidos no *Rexistro de Inversións Exteriores* (RIE), a partir dos que a Secretaría de Estado de Comercio Exterior presenta unha explotación estatística que para os investimentos estranxeiros nas Comunidades Autónomas só ofrece datos de investimento bruto, de forma que a análise do investimento galego no exterior e estranxeiro en Galicia, baséase en datos de investimento bruto, entendendo por investimento estranxeiro bruto en Galicia o que recolle as operacións de non residentes que supoñan:

- Participacións en sociedades galegas non cotizadas.
- Participación superior ao 10% en sociedades galegas cotizadas.
- Constitución ou ampliación de dotacións de sucursais de empresas estranxeiras.

Investimento bruto estranxeiro en Galicia 2009-11: distribución segundo país de orixe

	2009	2010	2011
	<i>(en miles de €)</i>		
Alemaña	2.003,14	-	
Andorra	818,00	216,96	
Angola			
Arxentina	308,20	889,70	386,52
Australia	1,60	-	
Bélxica	0,06	1,91	3,10
Brasil	394,25	224,65	
Canadá	-	3,01	
Chile	1.349,12	-	
China	-	554,52	53.864,49
Colombia	-	-	4,50
E.A.U.	254,95		
USA	43,19	45,38	7,27
Estonia	-	346,50	
Finlandia	-	-	3,60
Francia	440,91	-	2.013,30
Honduras	50,40	-	
Italia	140.467,79	814,90	3.000,00
Líbano		4,00	
Luxemburgo	-	-	32.630,88
Malta	-	-	3,50
Marruecos	-	-	1.200,00
México	2.487,22	3.267,16	3.572,61
Mónaco	-	7,50	
Namibia	1,50	-	
Noruega	444,70	96,00	
Países Baixos	2.560,29	4,00	3.776,64
Panamá	953,95	886,77	184,54
Polonia	-	2,00	
Portugal	4.574,70	26.765,00	88.415,62
Reino Unido	91,26	8.004,79	83.196,50
Rusia	-	346,50	
Sudáfrica	5,00	-	
Suecia	-	-	1.303,88
Suíza	1.418,34	2.738,49	60,01
Ucrania	0,60	-	
Uruguai	5,90	240,92	
Venezuela	590,14	1.913,00	2.810,77
Total	159.265,21	47.373,66	276.437,73

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo y Comercio

3.3.10.

- Outras formas de investimento en entidades ou contratos rexistrados en Galicia (fundacións, cooperativas, agrupacións de interese económico) nas que o capital investido sexa superior a 3.005.060,52 euros.

No caso do investimento galego no exterior, recóllense as operacións de residentes que supoñan:

- Participación en sociedades non cotizadas domiciliadas no exterior.
- Participación en sociedades cotizadas domiciliadas no exterior (superior ao 10% do capital).

- Constitución ou ampliación de dotación de sucursais

- Outras formas de investimento en entidades ou contratos rexistrados no exterior (fundacións, cooperativas, agrupacións de interese económico) nas que o capital investido sexa superior a 1.502.530,26.

Tendo en conta as limitacións estatísticas sinaladas, obsérvase como, en termos de investimento estranxeiro bruto, fronte ao fortísimo descenso sufrido no ano 2010, presentouse un incre-

Investimento estranxeiro bruto ⁽¹⁾ en Galicia e España 2011: distribución segundo actividade económica

	Galicia		España		Galicia / España
	(en millóns de €)	(% / total)	(en millóns de €)	(% / total)	(%)
Total subsectores	276,1	99,9	13.693,3	48,2	2,0
Industria química	83,00	30,0	215,52	0,8	38,5
Fabricación doutros produtos minerais non metálico	58,08	21,0	916,29	3,2	6,3
Fabricación de produtos metálicos agás maquinaria	50,19	18,2	253,39	0,9	19,8
Comer. maior e interm. comercio, agás vehículos	30,30	11,0	617,05	2,2	4,9
Servizos financeiros, agás seguros e fondos	30,02	10,9	2.057,06	7,2	1,5
Subministro de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire	8,44	3,1	1.351,05	4,8	0,6
Construción de edificios	5,23	1,9	672,51	2,4	0,8
Metalurxia; fabricación produtos ferro, aceiro	3,68	1,3	2.029,31	7,1	0,2
Edición	3,00	1,1	30,19	0,1	9,9
Actividades inmobiliarias	1,82	0,7	1.496,64	5,3	0,1
Actividades auxiliares aos servizos financeiros	1,20	0,4	2.680,14	9,4	0,0
Servizos de aloxamento	0,87	0,3	266,09	0,9	0,3
Pesca e acuicultura	0,18	0,1	0,19	0,0	95,8
Industria da alimentación	0,12	0,0	1.107,82	3,9	0,0
Outros	0,3	0,1	14.721,9	51,8	0,0
Total	276,4	100,0	28.415,1	100,0	1,0

(1) investimento en empresas españolas únicamente
 Fonte: Ministerio de Industria, Turismo y Comercio

■ **3.3.11.**

mento importante do volume de investimento estranxeiro en Galicia e un importante descenso do investimento galego no exterior, sendo o incremento de máis do 480% no caso do investimento estranxeiro en Galicia e a caída de máis do 50% no caso do investimento estranxeiro bruto de Galicia no exterior.

Os datos do *Registro de inversiones españolas en el exterior* reflicten que o investimento bruto estranxeiro en Galicia ao longo do último ano, tal como se sinala anteriormente, se incrementa notablemente, acadando un total de 276,4 millóns de euros, moi por encima das cifras acadadas en anos anteriores (159 e 47 millóns de euros, nos anos 2009 e 2010 respectivamente). Este investimento supón o 1% do investimento estranxeiro bruto en España, que se concentra basicamente en Madrid (acolle o 58,5% do mesmo) e Cataluña (cun 12,3%) (**cadro 3.3.9.**).

A UE-27 é a responsable do 77,5% do investimento bruto estranxeiro en Galicia no último ano (214,3 millóns de euros), porcentaxe lixeiramente superior ao do conxunto do Estado, que acada o 76,6%. O forte incremento do investimento bruto estranxeiro en Galicia de máis do 480% en

relación ao ano anterior, está causado fundamentalmente pola consolidación e ascenso das inversións de países tradicionalmente con gran importación como é o caso de Portugal, así como polo despunte das inversións de países que ata o ano 2011 tiñan unha importancia residual como é o caso de China ou Reino Unido.

As empresas de Portugal foron as principais investidoras en Galicia, con 88,4 millóns de euros, o que implica que o 32% do total do investimento bruto estranxeiro en Galicia ten a súa orixe no país veciño. Fundamental é a aparición de investimento procedente de China, que con 53,8 millóns de euros representa o 19,5% do investimento estranxeiro total, cando no ano 2010 era case inexistente con só medio millón de euros; salientable tamén é o investimento procedente do Reino Unido con 83,2 millóns de euros, 75 millóns de euros máis que no ano precedente (**cadro 3.3.10.**).

O investimento estranxeiro bruto dirixiuse fundamentalmente ao subsector da “industria química” con 83 millóns de euros; ao subsector “Fabricación doutros produtos minerais non metálicos”, con 58 millóns de euros; ao subsector de “Fabricación de produtos metálicos agás maquinaria”

Investimento bruto das CCAA no exterior 2010-2011

	2010			2011			11/10
	Total (en miles de €)	(%)	UE-27	Total (en miles de €)	(%)	UE-27	
Andalucía	685.228,2	1,7	603.997,5	538.864,9	1,8	7.589,9	-21,4
Aragón	667.652,2	1,7	149.998,6	196.071,8	0,6	195.441,6	-70,6
Asturias	223.584,7	0,6	163.260,7	208.123,1	0,7	118,4	-6,9
Baleares	425.650,7	1,1	265.439,1	27.369,5	0,1	17.174,5	-93,6
Canarias	830.148,0	2,1	1.568,8	950.514,1	3,1	60,6	14,5
Cantabria	1.462.202,8	3,7	206.646,5	4.357.868,5	14,2	4.210.433,7	198,0
Castela e León	82.476,3	0,2	42.181,3	25.626,5	0,1	1.082,9	-68,9
Castela-A Mancha	1.424,3	0,0	1.049,0	61.846,5	0,2	85,0	4.242,2
Cataluña	2.772.395,4	7,1	1.474.009,3	2.943.646,9	9,6	430.815,7	6,2
C. Valenciana	1.693.080,6	4,3	1.438.985,1	441.070,0	1,4	264.692,1	-73,9
Extremadura	2.202,4	0,0	1.721,6	163,3	0,0	68,6	-92,6
Galicia	814.673,5	2,1	408.838,3	402.519,5	1,3	212.948,1	-50,6
Madrid	27.321.060,5	69,7	17.363.437,2	15.487.440,2	50,6	8.928.279,8	-43,3
Murcia	16.074,9	0,0	0,0	61.443,8	0,2	63,4	282,2
Navarra	4.787,0	0,0	2.496,6	23.665,7	0,1	9,0	394,4
País Vasco	2.201.711,1	5,6	163.260,7	4.884.340,6	16,0	292.431,7	121,8
A Rioja	4,8	0,0	0,0	600,0	0,0	0,0	12.374,0
Total	39.204.357,3	100,0	22.286.890,2	30.611.174,8	100,0	14.561.294,9	-21,9

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo y Comercio

3.3.12.

con 50 millóns de euros; ao subsector de “comercio maiorista e intermediario. Comercio, agás vehículos”, con 30 millóns de euros; e ao subsector das “servizos financeiros, agás seguros e fondos”, con 30 millóns de euros, subsectores que, conxuntamente, acollen o 91% do investimento estranxeiro bruto en Galicia no 2011.

Atendendo ao peso relativo no total estatal, salienta a importancia do investimento nas actividades de pesca e agricultura, co 95,8% do total estatal, na industria química, co 38,5%, e na fabricación de produtos metálicos agás maquinaria que acollen o 19,8% do investimento estranxeiro bruto en España (cadro 3.3.11.).

O investimento bruto galego no exterior descendeu no último ano un 50,6% respecto ao rexistrado no ano anterior para situarse nos 402,5 millóns de euros. Galicia pasa de ser a sétima Comunidade Autónoma que máis investía no estranxeiro no ano 2010, a ser a oitava no ano 2011, sendo superada por Andalucía, Canarias, Cantabria, País Vasco, Cataluña, Comunidade Valenciana, e Madrid. Tendo en conta o descenso, do 22%, do investimento español no estran-

xeiro, **cadro 3.3.12.**, o peso relativo do investimento galego situouse no 1,3% (o 2,1% do investimento estatal en 2010).

O conxunto dos países da Unión Europea é o principal destino do investimento galego, co 52,9% do investimento total. Dentro da UE destaca o investimento galego en Bélxica con 191 millóns de euros. Fóra da Unión, salientan os investimentos en Panamá con 63 millóns de euros (cadro 3.3.13.).

As tres ramas de actividade máis importantes, en canto ao volume se refire, foron as relacionadas co comercio polo miúdo, agás de vehículos de motor, o subministro de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire, e as actividades de pesca e acuicultura, que concentran máis do 85,3% do investimento galego.

Comparado co investimento realizado polo conxunto do Estado, cómpre salientar a importancia da pesca e acuicultura que co 99,8% abrangue case que a totalidade do investimento realizado polas empresas españolas no estranxeiro no 2011 na citada actividade. Séguenlle o comercio polo

Investimento bruto de Galicia no exterior 2009-11: distribución segundo país de destino

	2009	2010	2011
	<i>(en miles de €)</i>		
Alemaña	4.500,00	38.796,89	-
Arxentina	32.698,39	3.828,95	-
Austria	-	2.000,00	-
Barbados	4,61	-	-
Bélxica	7.983,81	-	191.555,47
Brasil	1.648,98	13.544,97	3.284,72
Bulgaria	-	10.211,37	-
Chile	11.703,36	4.704,59	18.891,29
China	12.923,80	8.178,62	-
Colombia	3.470,82	315,32	1.728,80
Corea do Sur	20.975,67	10.810,00	6.447,79
Costa Rica	4.287,28	-	-
Croacia	1.015,28	1.700,02	-
USA	124.282,74	217.657,42	41.902,05
Filipinas	361,62	28.628,95	-
Francia	114.839,77	108.938,79	-
Grecia	63.994,61	10.981,01	-
Guatemala	10.035,36	3.160,90	10.537,28
Honduras	-	-	3.779,58
HongKong	-	0,07	-
Hungría	3.986,78	2.007,44	-
India	4.733,64	46,57	170,01
Irlanda	2.000,00	9.000,00	-
Italia	19.920,00	100.810,00	100,00
Xapón	-	10.690,20	473,48
Luxemburgo	-	26.249,78	808,47
Macao	2.900,00	0,30	-
Malta	-	29.000,00	13.500,00
Marruecos	39.507,93	43.417,70	1.834,78
Mexico	35.103,34	516,25	4.326,24
Namibia	4.355,00	30.604,13	-
Nicaragua	-	-	11.338,73
Noruega	4.677,73	-	-
Países Baixos	19.352,47	21.381,93	375,00
Panamá	695,40	23.368,08	63.226,02
Perú	1.391,12	1.365,18	3.505,00
Polonia	3.047,56	4.566,21	200,16
Portugal	29.972,16	18.598,80	6.397,06
Reino Unido	5.157,30	2.047,12	11,98
República de Cabo Verde	335,56	-	-
República de Serbia	-	-	11.042,78
República Dominicana	-	3.297,01	-
Rumanía	3.046,77	22.190,34	-
Rusia	59.205,70	-	-
Sudáfrica	919,44	-	871,85
Suecia	6.088,46	2.058,62	-
Suíza	340,00	-	-
Trinidad y Tobago	43,78	-	-
Turquía	10.040,00	-	6.210,98
Ucrania	10.970,00	-	-
Venezuela	1.191,84	-	-
Total	683.708,08	814.673,53	402.519,52

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo y Comercio

3.3.13.

Investimento bruto de Galicia e España no exterior 2011: distribución segundo actividade económica

	Galicia		España		Galicia / España
	(en miles de €)	(% / total)	(en miles de €)	(% / total)	(%)
Total	402.519,5	100,0	30.611.174,8	100,0	1,3
Comercio polo miúdo, agás de vehículos de motor	245.714,5	61,0	519.889,1	1,7	47,3
Subministro de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire	64.216,5	16,0	2.388.300,0	7,8	2,7
Pesca e acuicultura	33.629,1	8,4	33.693,6	0,1	99,8
Construcción de edificios	27.893,8	6,9	1.206.384,4	3,9	2,3
Servizos financeiros, agás seguros e fondos pensións	16.239,8	4,0	9.626.901,0	31,4	0,2
Fabricación de vehículos de motor, remolques	8.283,2	2,1	187.062,9	0,6	4,4
Servizos técnicos arquitectura e enxeñería	1.746,1	0,4	105.378,1	0,3	1,7
Industria da alimentación	1.722,2	0,4	177.887,7	0,6	1,0
Actividades auxiliares a servizos financeiros	1.713,0	0,4	2.798.732,7	9,1	0,1
Actividades administrativas de oficina	871,9	0,2	53.653,5	0,2	1,6
Actividades inmobiliarias	300,0	0,1	159.729,2	0,5	0,2
Enxeñería civil	170,0	0,0	683.323,5	2,2	0,0
Comercio maior e interm. comercio, agás vehículos motor	12,2	0,0	1.560.961,5	5,1	0,0
Outros	7,3	0,0	11.109.277,5	36,3	0,0

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo y Comercio

■ 3.3.14.

miúdo, onde Galicia realiza o 47,3% das inversións españolas no estranxeiro nesta actividade (cadro 3.3.14.).

Plan de Fomento das Exportacións Galegas

O Plan de Fomento das Exportacións Galegas (FOEXGA), púxose por primeira vez en marcha no ano 1992, como resultado da coordinación da Consellería de Economía e Industria e as nove Cámaras de Comercio de Galicia, co fin de establecer unha unidade de acción dirixida a estimular as exportacións e a expansión exterior da empresa galega.

O número total de actuacións do Plan de Fomento das Exportacións Galegas (Foexga), dirixidas tanto ao eido da promoción como ao da información e formación en comercio exterior, así como o investimento realizado dentro do Plan Foexga 2011, reduciuse de xeito importante en relación ao enmarcado dentro do Plan do ano 2010. Nas 72 accións levadas a cabo no último ano (77 menos que no anterior), **cadro 3.3.15.**, investíronse en torno aos dous millóns de euros (un 47% menos que no anterior), dos que a Xunta aporta o 59% fronte as Cámaras de Comercio cun 10,8%

e as empresas co 30%. Comparando co ano 2010, a Xunta reduce os fondos un 36,5%, as Cámaras reducen a súa participación nun 81,5% e as empresas, nun 19%.

As actuacións diríxense fundamentalmente aos países europeos, que acollen o 44,7% das accións, fronte ao 17,1% dos países de América do Norte e Central e o 15,8% dos países de Asia. Do resto das accións “Foexga 2011”, o 13,2% vai aos países de América do Sur, aos países de África o 7,9% e a Australia e Nova Zelandia o 1,3% restante.

As accións máis importantes no que atinxe ao número de actuacións, investimento e empresas participantes, son as correspondentes ás misións comerciais directas, ás feiras internacionais, e os bolseiros no exterior. En conxunto, estas tres accións acollen o 75% das accións totais realizadas e máis do 80% do investimento total.

Nas 32 misións comerciais directas realizadas en 2011, a meirande parte das mesmas de carácter plurisectorial e outras de carácter especial dos sectores pesqueiro, curtidos, viño, construción, naval, alimentación e enerxías renovables, par-

Plan FOEXGA 2011: actuacións

	Accións	Aportacións			
		Total	Xunta	Cámaras	Empresas
		(en €)			
Total	72	1.984.743,64	1.178.338,07	214.756,15	591.649,42
Misións comerciais directas	32	1.148.368,10	681.679,21	6.123,13	460.565,76
Misións comerciais inversas	8	169.124,77	111.259,00	57.865,77	-
Misións exposicións e encontros empresariais	3	50.521,13	31.568,83	-	18.952,30
Participación en feiras	10	246.057,57	143.617,80	1.762,74	100.677,03
Visitas a feiras	3	19.978,26	8.523,93	-	11.454,33
Bolseiros no exterior	12	255.023,81	127.511,90	127.511,91	-
Outros	4	95.670,00	74.177,40	21.492,60	-

Fonte: Consellería de Economía e Industria

■ 3.3.15.

participaron un total de 397 empresas (608 no ano anterior) e o investimento total ascendeu a 1,1 millóns de euros, dos que a Xunta de Galicia aporta o 59%, o 40% as empresas, e o resto as Cámaras de Comercio.

Nas 8 misións comerciais inversas, nos sectores da construción, turismo, industria, enerxías renovables e téxtil, participaron 297 empresas, cun orzamento de 169 mil euros.

Outras partida importantes, con 255 mil e 246 mil euros de investimentos foron as 12 bolsas no exterior e a participación en 10 feiras nos sectores de moldes, subcontratación, pesca, maquinaria industrial do sector pesqueiro, medicina, turismo e editorial. ■

